

Escola Vedruna-Gràcia

150 anys de compromís i servei (1862-2012)

Escola Vedruna-Gràcia

150 anys de compromís i servei (1862-2012)

150 anys de treball incondicional i generós al servei de l'educació no és una efemèride qualsevol. Val la pena que sigui recordada. La publicació d'un llibre que reculli la història de la presència Vedruna al barri de Gràcia ha de servir per deixar constància d'aquest fet. Voldria subratllar que la publicació d'aquest volum pot tenir tres raons de fons que són importants.

En primer lloc, recordar la trajectòria Vedruna al llarg d'aquests 150 anys, i —a la vegada— retre homenatge a tantes persones que ho han fet possible, tot celebrant amb agraïment i joia la continuïtat ininterrompuda al servei de l'educació que per mitjà de la Congregació de Germanes Carmelites-Vedruna s'ha portat a terme en aquest barri al llarg de tants anys. És una torxa al servei de l'educació que en aquests darrers anys —fruit dels canvis organitzatius— ha recollit, amb el mateix compromís, la Fundació Privada Educativa Vedruna-Barcelona.

Un llibre d'història de l'Escola ens permet, també, veure amb els nostres ulls i amb la perspectiva que dona la història el sentit i el fruit d'unes iniciatives que, nascudes senzillament i actuant sense ressonàncies mediàtiques ni grans recursos, s'han desenvolupat sense defalliment durant un segle i mig. Fa goig adonar-se de com un petit grup de germanes Vedruna, que començaven oficialment la seva tasca educativa el dia 1 d'abril del 1862 en una escola dominical per a la formació de les nenes de la Vila de Gràcia, s'ha transformat en el que és, avui, l'Escola Vedruna de Gràcia.

Sostenir durant 150 anys, dia rere dia, un projecte de servei educatiu parla d'un compromís seriós amb l'entorn; i parla també de la validesa i del sentit de treball responsable de diverses generacions en l'àmbit de l'educació. El passat, doncs, ens allibera.

En segon lloc, un llibre dels 150 anys permet reflexionar sobre el present. Avui, l'Escola Vedruna de Gràcia forma part d'una xarxa de Centres Educatius Vedruna de la província de Barcelona que, més enllà de la presència de germanes a les escoles, és una garantia per mantenir una trajectòria educativa inspirada en els principis, els valors i l'estil educatiu que han identificat aquesta Escola, així com les altres escoles Vedruna, durant la seva llarga història. El Patronat de la Fundació Privada Educativa Vedruna-Barcelona té com a objectiu bàsic *«atendre a la formació integral de la persona des d'una concepció cristiana de l'home, de la vida i del*

món, de manera que desenvolupi les capacitats dels alumnes en totes les seves dimensions, seguint la tradició pedagògica iniciada per Joaquina de Vedruna». L'escola Vedruna té, avui, uns eixos educatius que són vàlids per a l'educació del present. Posa l'accent en aspectes com la tutoria, l'estima al país, l'educació integral, les noves tecnologies, l'educació en valors, la sostenibilitat i el multilingüisme, en el marc d'una educació integral. Aquest és el nostre present, que volem que sigui atractiu i vàlid per als nostres alumnes, professors i famílies.

Finalment, 150 anys d'història són una magnífica oportunitat per pensar en el futur. Des d'aquesta perspectiva de futur, m'atreveixo a afirmar que podem mirar el camí que tenim al davant amb confiança i esperança, perquè avui comptem amb noves estructures, amb nous projectes sostinguts amb renovada il·lusió i amb renovada energia; i comptem —i això és fonamental—, amb un gran patrimoni humà: els educadors i tot el personal que treballa a l'Escola, les famílies, alumnes, exalumnes i amics, molts d'ells ben identificats i implicats en la vida del centre. A tots ells, que tenen a les seves mans la torxa encesa, dirigeixo de forma més explícita la meva felicitació, agraïment i encoratjament.

Que sigui per molts anys i que tots puguem fruit de la història passada, que ens ajuda a entendre el nostre present i ens projecta cap al futur.

Aquest llibre és un homenatge a totes les persones que durant aquest munt d'anys han fet possible que aquest Projecte Educatiu que va néixer al segle XIX continuï viu i ben viu en aquest inici del segle XXI. Malgrat les circumstàncies, de vegades ben adverses, l'Escola ha sabut adaptar-se a cada conjuntura històrica. La visió de futur, la perseverança i la dedicació han estat presents en les accions que avui ens permeten gaudir d'una proposta educativa ben arrelada al barri de Gràcia.

Els que avui portem endavant aquest projecte som els hereus d'un llegat pedagògic i humà que dóna sentit a les nostres vides, i és des de la convicció que prenem la responsabilitat de continuar treballant per tal que les generacions futures puguin gaudir d'una educació Vedruna i cristiana de qualitat.

Hem d'estar molt i molt agraïts a les famílies que han confiat en el nostre projecte, especialment a aquelles que a través de les successives juntes de l'Associació de Mares i Pares han fet seva la nostra proposta educativa i l'han sabut projectar més enllà dels murs de l'Escola.

Per acompanyar el nostre aniversari s'ha creat una imatge que fou present en tots els actes. Un rostre somrient, amb un somriure ample i sincer. El nostre Carisma Educatiu es basa en l'estimació a les persones. Sense amor no es pot educar, sense un somriure hom no es pot sentir estimat. També ens feia l'ullet, símbol del compromís de la comunitat Vedruna-Gràcia, del compromís amb els infants i els joves, amb l'Escola Cristiana, amb l'educació de Gràcia i de la ciutat de Barcelona i amb l'educació del nostre país.

Pòrtic

* Antoni Ventura i Ribal

Aquesta és una obra coral, com tots els projectes que s'engeguen a l'Escola Vedruna-Gràcia. El seu objectiu és intentar reflectir l'esperit, els valors i la vida quotidiana de l'Escola.

Després de la referència històrica, limitada a causa de l'escassetat de fonts documentals, però magistralment sintetitzada de la mà de la Teresa Llach, a qui he d'agrair que cedís amablement el material de la seva conferència pronunciada a l'Escola el 27 de gener de 2012, vam identificar quins eren aquells aspectes que defineixen i que caracteritzen l'Escola, que la fan, diria, única.

La primera idea va ser recordar els valors de l'Escola mitjançant una revisió de la Proposta Educativa Vedruna, compartida amb la resta d'escoles Vedruna de Catalunya, així com el repàs de l'activitat FEAC, projecte promogut per la Federació d'Escoles Cristianes de Catalunya.

Després d'aquests projectes compartits, van venir els singulars. L'Escola té la immensa sort de comptar amb un equip directiu, un professorat i una comunitat de mares i pares entusiastes i amb moltes ganes de col·laborar en el desenvolupament integral dels veritables protagonistes: els alumnes.

I així ens van venir al cap l'educació en el lleure que aporta Món Jove, el Festival de Poesia, en el marc de la celebració de la festivitat de Sant Jordi, la potent eina de comunicació que suposa la revista *L'Hora del Pati*, el repte que significa cada any organitzar la reeixida Festa de la Primavera, les activitats de la vocalia de Cultura, la generositat i la consciència de l'Escola representada pels Projectes Solidaris i, en darrer lloc, els valors de la pràctica de l'esport, en el nostre cas, del basquetbol.

Vaig demanar la col·laboració a les persones que millor ens podrien transmetre il·lusions, vivències i valors, més que dades històriques. Els vaig fer poques indicacions. Només vaig apuntar que preferia les emocions al rigor històric; les sensacions, a la dada concreta. Crec sincerament que ho han aconseguit. Comprovareu que els textos són frescos, que reflecteixen experiències, il·lusions i, sobretot, compromís. També ens ha agradat que hi sortissin molts noms propis, com a reconeixement a les moltes persones que posen el seu temps, la seva imaginació i el seu treball a disposició de l'Escola. Demano disculpes si ens hem oblidat d'algú.

He d'agrair especialment el recolzament i la implicació personal de la Montserrat Alemany i d'en Joan Hueso. Sense la seva empenta, aquest llibre no hauria estat possible. També he de donar les gràcies, evidentment, a tots els col·laboradors, i molt particularment l'Armand Gasulla, que han esmerçat hores a recordar fets, a contactar amb qui tenia la informació, a enfrontar-se amb el full en blanc i fer-ne sorgir emocions i records.

Espero que en gaudiu.

Barcelona-Bristol
abril-desembre 2012

CRÈDITS

> Escola Vedruna-Gràcia 150 anys de compromís i servei (1862-2012) > Primera edició: abril del 2013 > © de l'edició: Fundació Privada Educativa Vedruna Barcelona > © dels textos: els seus autors > © de les fotografies: els seus autors > Disseny gràfic: Casals i Cots / DiacDisseny > Impressió: Gràfiques Diac Vic > Distribució: Distribucions i Serveis Editorials, ronda de Francesc Camprodon núm. 2 de Vic, telèfon 938869349, editorial@diacvic.com > Dipòsit legal: B-4692-2013 > ISBN: 978-84-940060-8-1 > Tots els drets reservats. Cap part d'aquest llibre no podrà ésser reproduïda per cap mitjà sense prèvia autorització escrita de l'editor.

AGRAÏMENTS

> Agraïm a tots els/les exalumnes que han col·laborat aportant material fotogràfic, documentació i el seu testimoni; a tots els/les mestres, el personal no docent, germanes de la comunitat; i a totes les persones que d'una manera o altra han ajudat en la confecció d'aquest llibre.

Teresa Llach
Jordi Rincón i Carles Cervelló
Antoni Ventura i Ribal
Carles Capellades
Lourdes Fargas
Armand Gasulla
Nacho Lladó i Armand Gasulla
Just Martínez Almela
Armand Gasulla
Roser Bassas
Lidia Haro
Joan Hueso

17

35

41

51

63

69

101

123

135

145

149

165

15

Una mica d'història	17
Interacció entre l'Escola i les famílies. El Projecte Educatiu Vedruna	35
L'educació en el lleure. Món Jove	41
L'eina de comunicació. L'Hora del Pati	51
La celebració de Sant Jordi. El Festival de Poesia	63
Genuïnament al servei de les famílies	69
La consciència de l'Escola. Els Projectes Solidaris	101
La gresca. La Festa de la Primavera	123
La vocalia de Cultura de l'AMPA	135
Voluntariat en família. Acció solidària en nucli familiar	145
L'esport. Passió pel basquetbol	149
Epíleg	165

Una mica d'història

Teresa Llach

L'entorn: Gràcia

L'Escola Vedruna-Gràcia es troba a la part alta del carrer Gran. En l'època romana, el carrer Gran era la via de comunicació que enllaçava Barcino amb el Castrum Octavianum, on ara es troba Sant Cugat. I la Via Transversalis era l'actual Travessera de Gràcia. Però el que realment va configurar Gràcia va ser el poblament entre els segles XVII i XVIII, amb la construcció de masies com ca l'Alegre, can Trilla, can Tusquets, la Fontana i el palau de la Virreina, per no ser exhaustius. Es van situar al voltant de tres convents, Santa Maria de Jesús, Caputxins Vells i els Josepets, que era el noviciat dels carmelites de Sant Josep a la Rambla, al lloc on avui hi ha de mercat de la Boqueria.

Els Josepets, nom popular de Santa Maria de Gràcia, és l'únic que actualment existeix i va ser el que donaria lloc al topònim i a l'escut de Gràcia, que com a nucli urbà apareixia documentat el 1767 amb el nom de Gràcia.

Al segle XIX, l'expansió industrial provocà un augment demogràfic en ascens. El 1850, Gràcia comptava amb quasi 13.500 habitants. Van ser testimonis d'aquesta industrialització la implantació de les fàbriques del Vapor Vilaregut o «Vapor Vell» i del Vapor Puigmartí o «Vapor Nou».

Hi hagueren intents d'independentisme municipal en els anys 1821, 1828 i 1850. El més llarg va ser aquest últim període, en el qual la vila de Gràcia es desplegà com a entitat municipal fins que, a desgrat de la majoria de graciencs, va ser incorporada a Barcelona l'any 1897. El teixit social era i és peculiar pel seu caràcter organitzatiu, la seva capacitat associativa, el seu to vindicatiu.

Les Carmelites de la Caritat a Gràcia

I és aquí on les Carmelites de la Caritat van venir a establir-se per primera vegada. Corria l'any 1862. La germana general de la Congregació era Paula Delpuig, successora de Joaquina de Vedruna. La vila tenia 20.000 habitants. La baronessa de Rocafort va comprar una casa de planta i dos pisos, per valor

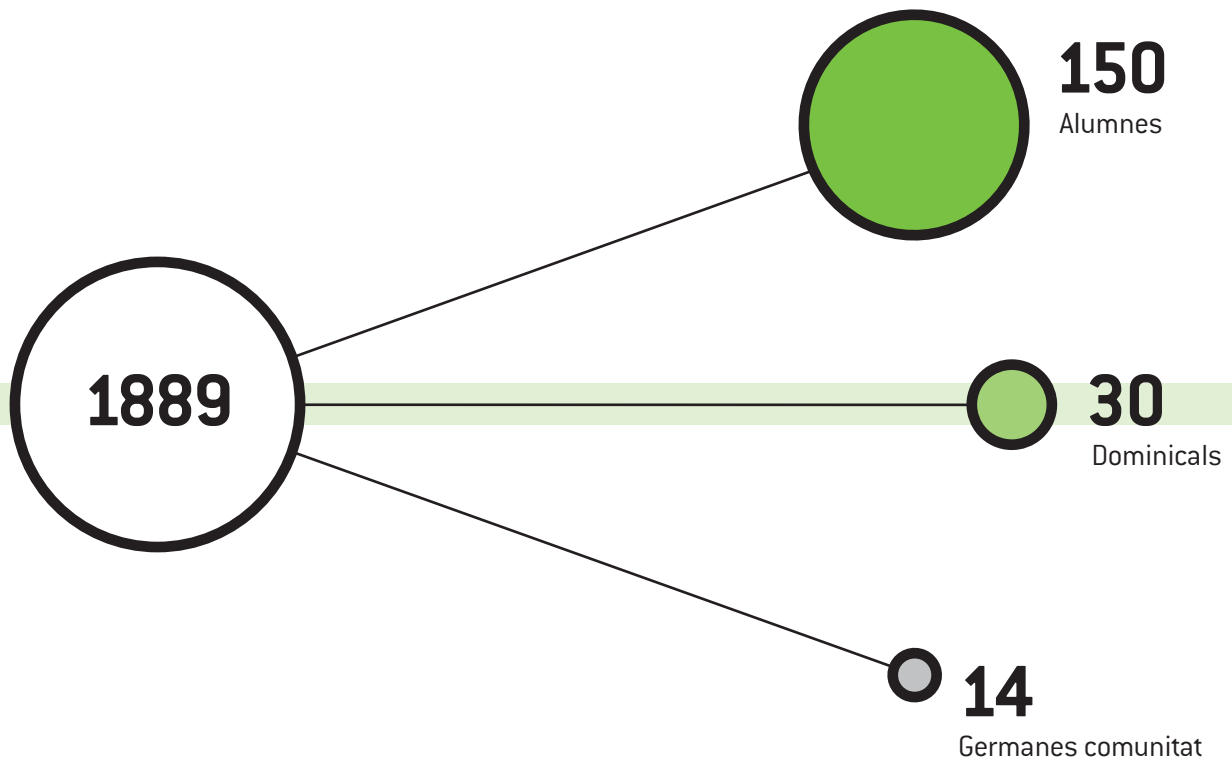
de 3.400 duros (17.000 pta), i la Congregació hi va afegir 1.600 duros (8.000 pta). L'emplaçament? El mateix d'ara, els números 233 i 235 del carrer Gran de Gràcia.

Per a una escola? No, per a una residència d'àngies, que aleshores en deien *asilo de ancianas*. Una finalitat ben diferent i tanmateix amb la voluntat d'ajudar els més desfavorits, en aquest cas, dones. El compromís era atendre 12 ancianes de les més necessitades, majors de 60 anys (llavors a seixanta anys ja s'era una velleta). S'especificava la bona alimentació que calia donar-los: al matí sopa o xocolata; al migdia, escudella i carn d'olla bona; al vespre, sopa i una altra cosa, sense especificar. Es feia referència a tenir cura de tot allò que necessitessin, així com a l'atenció mèdica. Quan hi havia una defunció, immediatament calia cobrir el lloc vacant. Les germanes eren quatre. Hi posaven, a més del treball, afecte i tendresa, tot això que no té preu, ni abans ni ara. També es contemplava l'escola dominical per ensenyar a les nenes i noies, la majoria obreres, a llegir, escriure, comptar i doctrina cristiana.

La baronessa, Manuela de la Peguera, donà també 120 obligacions dels Ferrocarrils per al manteniment de les persones, que proporcionaren 60 duros mensuals. La casa s'inaugurà el dia 1 d'abril de 1862.

Sense saber-ne ni els motius ni la data exacta de la transformació, consta que l'any 1870 ja no existia l'asil, sinó que set germanes es dedicaven a l'ensenyament de 80 alumnes i a un nombre igual de dominicals.

La Memòria escrita amb motiu del Centenari ens diu que en els primers temps no se suspenia mai cap alumna, i que els excel·lents es prodigaven a cor què vols, de tal manera que rebre un notable era causa de moltes ploraneres i disgustos. L'atenció a les filles de famílies amb menys possibilitats es facilitava amb un nombre crescut de becàries. L'any 1889 el nombre d'alumnes era de 150, les dominicals n'eren 30 i les germanes de la comunitat, 14.

Alguns fets locals

La Revolta de les Quintes

L'abril del 1870, el Govern volgué cridar obligatòriament els mossos per servir dins l'exèrcit, i es produí una revolta popular d'oposició en diversos pobles del pla de Barcelona, entre ells Gràcia, coneguda com la Revolta de les Quintes. El general Gaminde va ser l'encarregat de fer efectiva l'ordre de les primeres quintes. Els graciencs foren avisats de l'arribada de les tropes amb els tocs de la campana de la plaça Orient (avui plaça de la Vila de Gràcia).

Els militars, enutjats pel so de la campana, no van parar de llançar canonades des del passeig de Gràcia; no van aconseguir destruir-la, però sí esquerdar-la. No obstant això, no va deixar de tocar, tot i el mal so que feia. El setge va durar sis dies, del 4 al 9 d'abril, amb el resultat de 27 morts i el saqueig indiscriminat de gran nombre de cases.

El primer tramvia

A Catalunya el primer tramvia, de tracció animal, va ser el de Barcelona a Gràcia inaugurat el 27 de juny de 1872. Era el primer transport regular públic, llevat del ferrocarril. La línia sortia de la Rambla, davant del carrer del Carme, i pujava pel passeig de Gràcia i pel carrer Gran. Pel juny de 1899 s'inaugurà el tramvia electrificat.

Una nova presència a Gràcia

Fem un incís. En Josep Joaquim de Mas i de Vedruna, fill de la fundadora, juntament amb dues persones de la seva confiança, van dur a terme una idea innovadora: crear un manicomi (aquest era el nom habitual llavors) amb tots els avenços que l'experiència anglesa aportava. Se situà en un indret proper, a tocar de la Travessera de Dalt i Torrent de l'Olla, i s'anomenà Nova Betlem, en honor i record del manicomi londinenc. Es necessitaven religioses que en tinguessin cura i vet aquí que en Josep Joaquim ho demanà a la successora de la seva mare, la germana general Paula Delpuig, que ho acceptà per venir de qui venia. Les germanes s'hi van estar des de 1863 fins a 1872. No s'arribà a un acord quan Paula Delpuig sol·licità tenir-hi més personal, a causa del tipus d'assistència que es requeria. A la primitiva junta també hi hagué desavinences.

La direcció del Dr. Joan Giné Partagàs donà un fort impuls al centre, que el 1873 es traslladà a un nou edifici a Sant Gervasi. La psiquiatria catalana es beneficià amb la seva orientació. Entrà en de-

→ 3

clivi més endavant, es tancà el 1942 i l'edifici va ser enderrocat per a la construcció del Museu de la Ciència durant la dècada de 1990. Per a les carmelites ha estat l'única obra d'assistència referida a la salut mental.

Una escola nova

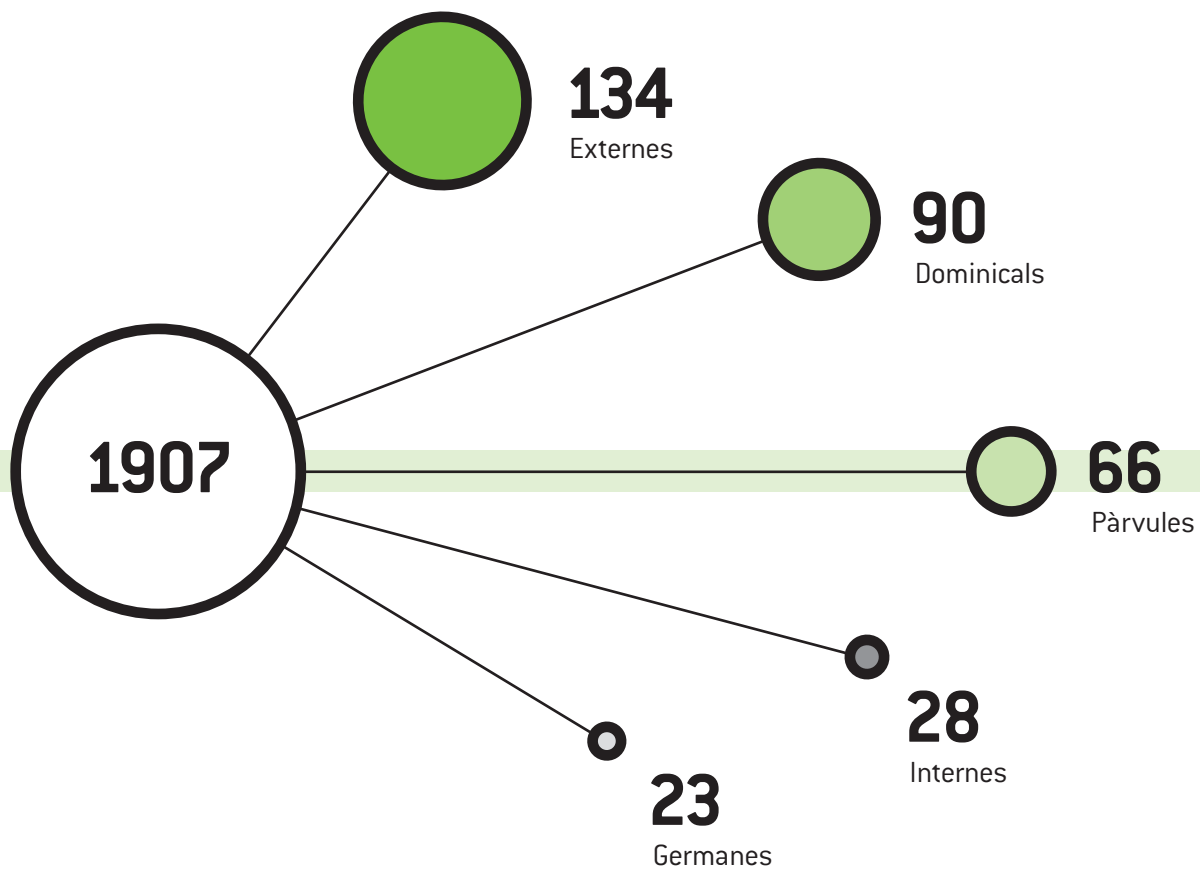
No cal dir que l'espai primitiu amb el temps s'engrandí amb compres de cases i terrenys adjacents. Arribà el moment de construir una escola de planta. El 1894 fou encarregada a n'Antoni Serrallach, l'arquitecte de la Casa Mare de Vic, encara en construcció en aquell moment, i el 1895 aixecà l'edifici del carrer Betlem i l'església. L'entrada de Betlem portà el nom del col·legi.

L'obra es caracteritzà pel seu estil neoromànic, com a Vic. Mentre, l'Escola seguia funcionant a l'antic espai dels inicis i als afegits esmentats. L'església tenia una façana elegant i austera, just a continuació de l'Escola.

Van passar deu anys i calien més ampliacions. La reestructuració aniria a càrrec de l'arquitecte Bernardo Pijoan, els plànols de l'edifici eren de 1905.

La façana que s'obre al carrer Gran culminava el projecte. Cal dir que primer es van deixar edificats els interiors. Té una decoració modernista que li dóna més excel·lència que a la de Betlem, si bé fàcilment no hi parem atenció quan hi entrem o en sortim.

Una estadística de l'Institut assenyalava que el 1907 a Sant Josep de Gràcia hi havia 23 germanes. Estaven al servei de 28 internes (oficialment s'anomenen col·legiales), 134 externes i 66 pàrvules, o sigui un total de 228 alumnes. La comunitat atenia també les dominicals en un nombre de 90.

Ara l'ensenyament tenia tota la qualitat que requeria i més, però seguia vigent la Llei Moyano de 1857. Arran de la pèrdua de les colònies espanyoles, Cuba i Filipines, el 1898, l'educació tornava a tenir un gran protagonisme, i feia fortuna la frase: «*Salvar a España por la escuela*».

De fet, a la pràctica tot seguia igual. L'any 1900 sí que es va produir un fet ben positiu: la creació d'un nou Ministerio de Instrucción Pública y Bellas Artes, que portaria a una reforma de les escoles Normals.

A l'interior de l'Institut la personalitat d'una educadora excepcional, la Gna. Dolors Mascaró, proporcionà aires ben renovadors. Per conèixer els avenços de la renovació pedagògica *in situ* viatjà a Anglaterra i Bèlgica. Impulsà l'estudi del magisteri per a les germanes, amb la creació de la Casa d'Estudis a Barcelona, i aplicà els mètodes més moderns a les nostres escoles. Durant anys seria la prefecta general d'Estudis.

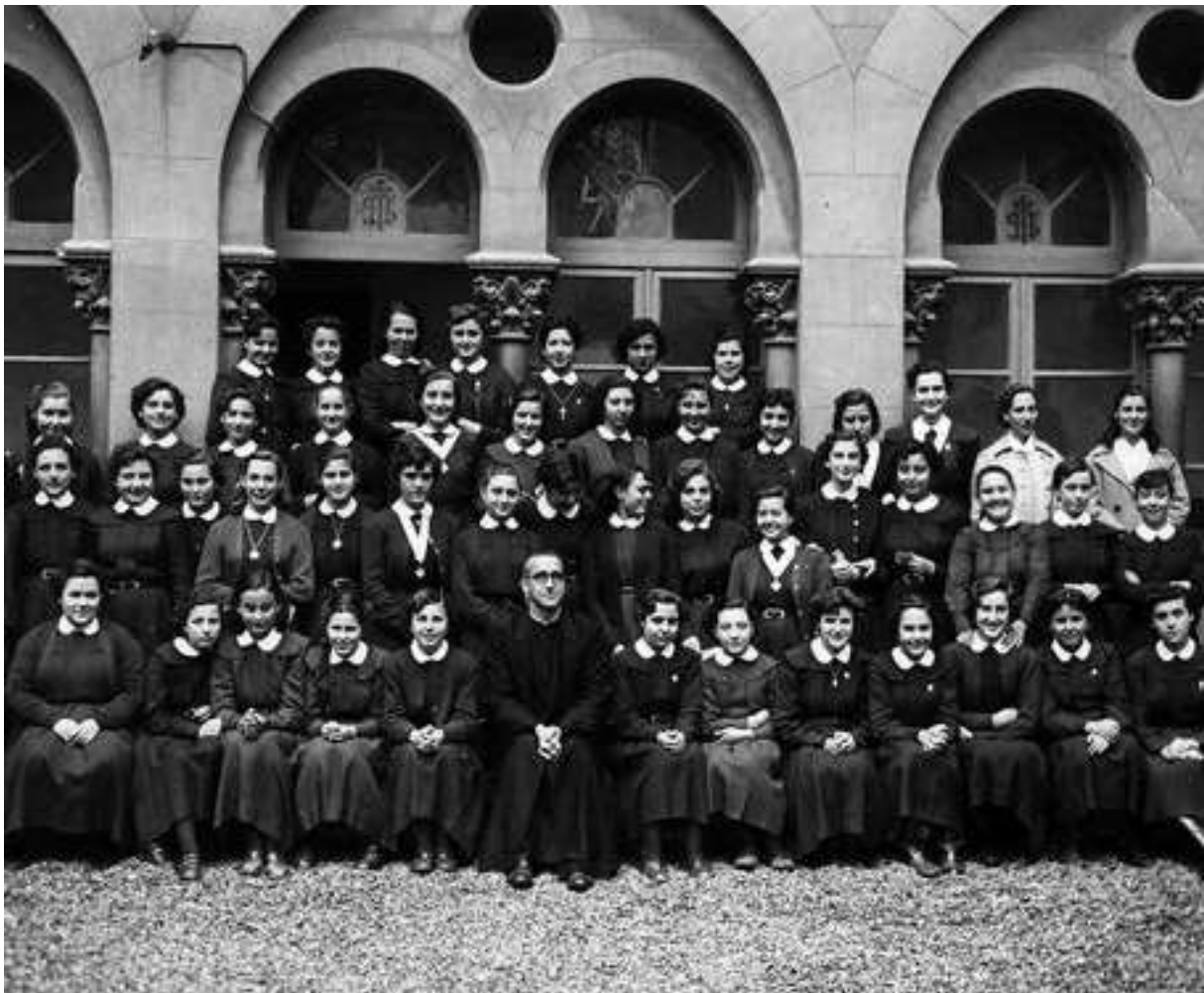
L'absis de l'església es pintà l'any 1919 i fou obra de Vilaró i Valls. La figura central és sant Josep i a la part inferior hi ha les escenes del Naixement i de la Fugida a Egipte, de molt bona qualitat. Vilaró i Valls tenia un important taller de decoració a l'avinguda de les Corts Catalanes i moltes obres de la ciutat porten la seva signatura. Avui, convertida la part superior de l'església en biblioteca, es poden apreciar perfectament pintures i vitralls.

Amb motiu del centenari de la Congregació (el 1926) s'edità un llibre que té el mèrit de mostrar totes les cases de l'Institut en aquell moment, amb fotografies i textos.

Temps d'angoixa

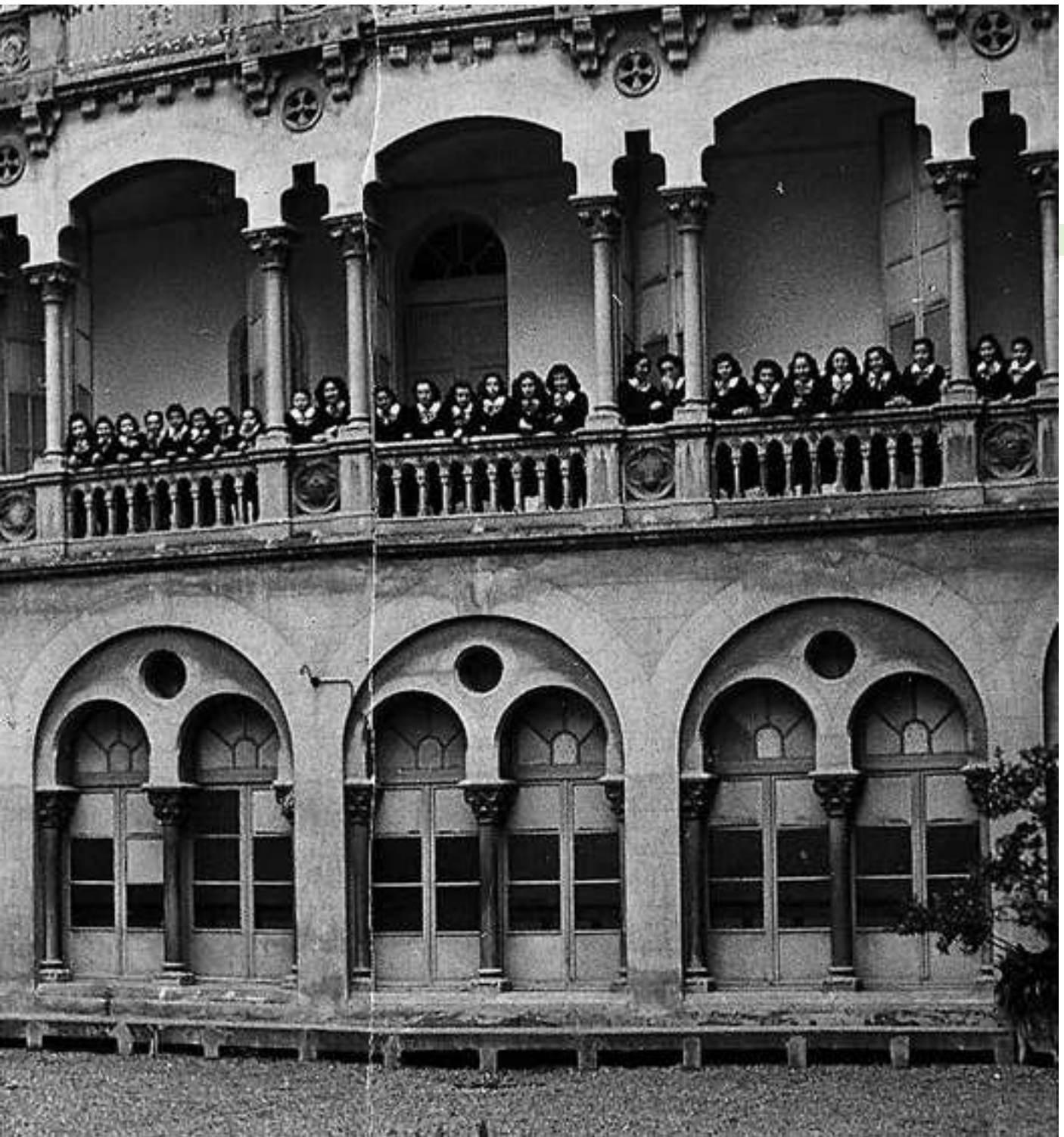
Durant aquests 150 anys, l'Escola ha tancat en un parell d'ocasions i la comunitat ha hagut de sortir-ne precipitadament. Les germanes abandonaren l'Escola quan s'esdevingueren els fets de la Setmana Tràgica, el 1909. Fou una absència de curta durada. I l'any 1936 en van ser expulsades; i en aquells anys de la Guerra Civil (1936-1939), l'edifici, que no va sofrir danys, va ser destinat a Hospital (de sang, diu la Memòria) i també a Maternitat. Algunes persones, avui dia, afirmen que van néixer aquí.

→ 6

→ 7

Torna l'Escola

Passada la guerra, el col·legi es reorganitzà i l'any 1940 fou reconegut per impartir el Batxillerat Elemental i poc temps després el Superior. Com a Escola de Parvulari i d'Ensenyament Primari obtingué l'autorització definitiva el dia 28 de setembre de 1949.

En aquelles dècades de precarietat i barraquisme, les alumnes grans, de manera voluntària, acompanyades per les germanes anaven els diumenges a donar un ensenyament ben elemental als nens de les barraques de Francisco Alegre, a tocar del que avui és la plaça Sanllehy. El sentit social i la solidaritat sempre han estat presents en la tasca educativa de l'Escola, i s'han exercit en les formes adients a cada època.

Fa cinquanta anys, l'1 d'abril de 1962, es va celebrar solemnement el centenari del col·legi. En aquell temps el vestíbul tenia l'aspecte que s'aprecia en la foto 11.

Els canvis se succeeixen

L'any 1970, amb motiu de l'aplicació de la Llei General d'Educació, que obligava a una reclassificació de tots els centres escolars, l'Escola Sant Josep dugué a terme un estudi de les necessitats docents del barri i posteriorment es reestructurà d'acord amb els resultats. Es van reduir les aules de Parvulari i EGB i s'incrementaren les de Batxillerat.

L'any 1973 l'Escola rebé per primera vegada la Subvenció Estatal, que ha mantingut fins al present amb el percentatge del 100%. L'any 1975 la secció de Batxillerat va passar a ser filial de l'Institut Verdaguer, incorporant els alumnes de l'Escola Vedruna de la plaça dels Àngels.

L'any 1975 fou classificada definitivament com a centre de Parvulari (OM 10 d'abril - BOE del 12 de juny), amb tres unitats i 120 alumnes, i provisionalment com a centre d'EGB, amb vuit unitats i 320 alumnes.

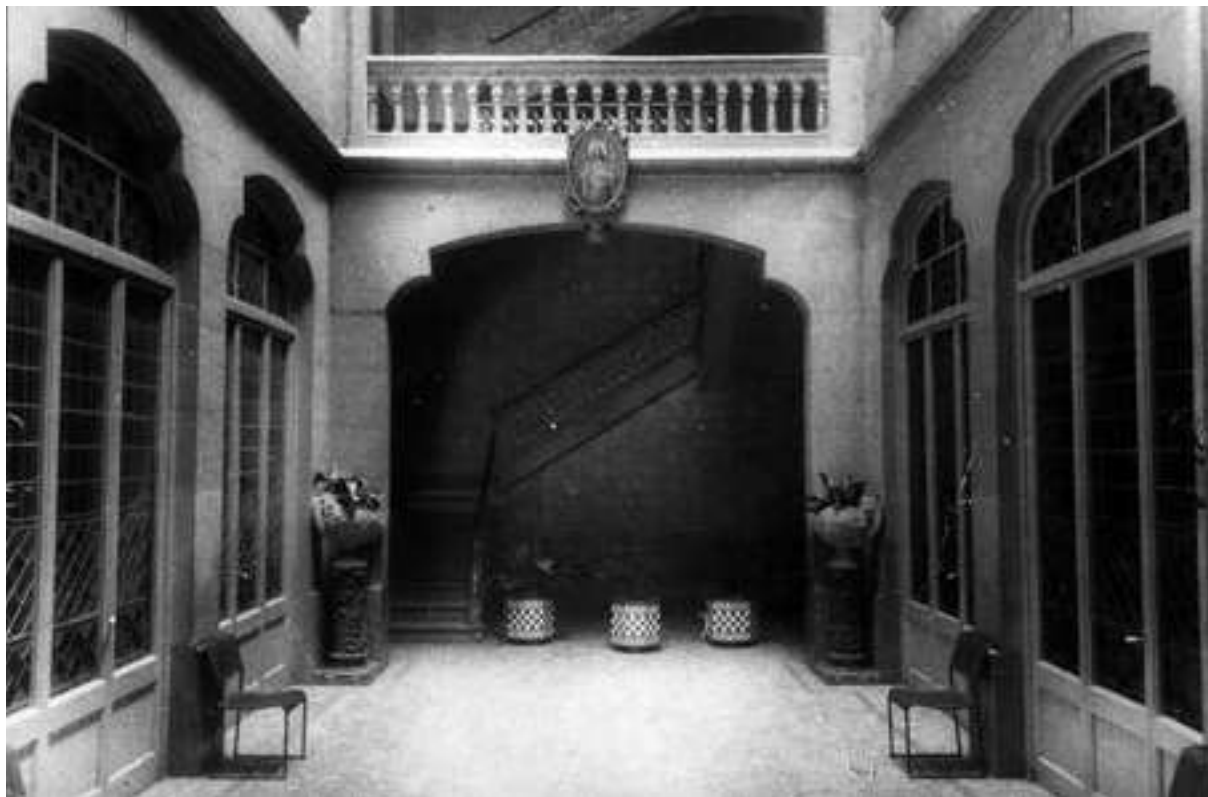
L'autorització definitiva, que va suposar el trasllat, el 1977, de la residència de la comunitat religiosa fora de l'Escola per tal d'adequar nous espais per a aules, s'obtingué l'any 1980 (OM del 14 d'abril - BOE del 26 de juny).

L'any 1975, i amb l'assessorament de la Inspecció Tècnica de Batxillerat, aquest nivell educatiu passà a ser Secció Filial. Aquest fet, molt important per a la línia que volia seguir l'Escola, s'esdevingué com a conseqüència del trasllat a aquests locals de la Secció Filial que la Congregació Titular de l'Escola tenia a la plaça dels Àngels amb la denominació de Filial núm. 5 de l'Institut Verdaguer, i que havia estat creada el 22 d'agost de l'any 1970 (BOE 4 d'octubre).

Els motius que impulsaren a sol·licitar aquest trasllat foren, entre d'altres:

—Que el Col·legi Sant Josep disposava de locals suficients per impartir el nou Batxillerat d'acord amb les condicions exigides per la legislació vigent, fet que no es donava al col·legi de la plaça dels Àngels.

→ 10

- Que a la zona de Gràcia no hi havia cap Institut de Batxillerat.
- Que tampoc no hi havia cap escola amb ideari i que fos econòmicament assequible per a la majoria de les famílies.
- Que la comunicació entre la plaça dels Àngels i el carrer Major de Gràcia, a través de la xarxa de transport municipal, era molt ràpida.

La secció de Batxillerat obtingué la classificació definitiva com a centre de BUP segons OM del 30 setembre (BOE 11 de gener de 1979), amb nou unitats i un total de 320 alumnes. En el curs 1977-1978, d'acord amb la sol·licitud reiterada per part dels pares i dels plantejaments pedagògics i educatius manifestats pel Claustre de Professors, començà gradualment el règim de coeducació. L'any 1983 la Generalitat de Catalunya la integrà en la categoria d'escola concertada. I el mateix any canvià la denominació de *Col·legi Sant Josep*, pel d'*Escola Vedruna-Gràcia*.

En un espai urbà tan dens, l'Escola ha tingut dificultats per expandir-se tal com la llei i l'augment d'alumnat exigia. Amb tot, s'ha anat fent fins a aconseguir l'últim gran espai per edificar.

L'Escola i el procés de normalització lingüística

No cal carregar aquesta breu passejada amb dates i més dates, però no vull deixar de dir que la normalització lingüística es va començar abans que fos normal. A la dècada de 1960 s'ensenyava el català com a assignatura complementària, i el curs 1978-1979 el Ministeri d'Educació i Ciència i la Generalitat li atorgaren la qualificació d'escola autoritzada per impartir l'ensenyament del català. Així, el català no només va esdevenir la llengua vehicular usual, sinó que també els continguts, els valors i els enfocaments de les diferents àrees i activitats tenien en compte el fet català. La documentació, les comunicacions i les publicacions del centre són en català.

El Centre va col·laborar en el procés de normalització lingüística de les famílies castellanoparlants sense cap dificultat.

1993. L'Escola s'engrandeix

L'arquitecte Agustí Borrell fou l'encarregat d'aixecar un modern edifici que quedava ben connectat amb la resta.

Avui només cal fer una ullada al web de l'Escola per veure qui som i què fem, per adonar-nos que el professorat i totes les persones al servei de l'Escola esmercem il·lusió i esforços per a una educació íntegra, amb la col·laboració de l'AMPA, dels pares en general i en sintonia amb les altres escoles del barri i dels centres Vedruna de Catalunya.

L'ampliació de l'Escola amb l'edifici que fa cantonada amb Betlem es va portar a terme durant l'any 1992 i part del 1993. Es va inaugurar el dia de Sant Jordi de 1993. Aconsellats per la Generalitat, es va demanar un crèdit a l'Institut Català de Finances, un ens oficial que només concedia crèdits a empreses. Amb tot, ens donaren els impresos per fer la deguda sol·licitud. La comissió encarregada de l'afer, formada per la Direcció i pares d'alumnes, ens disposàrem a omplir tot el que ens demanaven, i en l'apartat de «matèria primera» hi posàrem «alumnes». Ens el concediren i poguérem fer les obres.

El curs 1992-1993 es va incorporar el COU, i els alumnes van poder gaudir de les aules noves ja des del febrer-març de l'any 1993. Les classes s'impartien entre els laboratoris i la biblioteca.

El caràcter Vedruna i la voluntat de la fundadora, «voldria posar remei a totes les necessitats dels pobles», es fan presents avui amb paraules diferents.

Aquí hi ha vida. En aixecar-se el dia, les portes s'obriran a la novetat quotidiana i a l'aposta pel futur.

Nous temps

Des del curs 2007-2008 l'entitat titular de l'Escola és la Fundació Privada Educativa Vedruna-Barcelona, institució jove, nascuda l'any 2002 com a resultat de la voluntat de donar futur a les Escoles de la Congregació de les Germanes Carmelites de la Caritat-Vedruna de la Província canònica de Barcelona. La Fundació Educativa Privada Vedruna-Barcelona té com a finalitat la formació integral de la persona des d'una concepció cristiana de l'home, de la vida i del món, de manera que desenvolupi les capacitats dels alumnes en totes les seves dimensions, seguint la tradició pedagògica cristiana iniciada per Joaquim de Vedruna.

Per al compliment d'aquesta finalitat, la Fundació s'ha fet càrrec, en el període 2002-2010, de tretze escoles i, a la vegada, incorpora en la seva organització diària la Fundació Paula Delpuig de Tona.

Acte institucional de celebració dels 150 anys de l'Escola

El 27 de gener de 2012, l'Escola va celebrar l'Acte Institucional de Commemoració del 150è aniversari de la seva presència al barri de Gràcia de Barcelona, que comptà amb la presència de Maite Fandos, tinent d'alcal-

→ 14

de de l'Ajuntament de Barcelona i regidora del Districte, Miquel Garcia, director general de centres privats i concertats del Departament d'Ensenyament, i P. Enric Puig, secretari general de la FECC.

La germana Teresa Llach va pronunciar una emotiva conferència sobre la història de l'Escola, nascuda en plena vila de Gràcia, en un context històric complex. La xerrada va estar amenitzada amb vídeos i fotografies del barri i de l'Escola.

La celebració va ser un homenatge a totes les persones que, durant aquests 150 anys, amb el seu treball, esforç i perseverança, han fet possible que el carisma de Santa Joaquina de Vedruna es continuï mantenint viu.

37

Va ser una festa molt viscuda per les 300 persones que, amb lligams més o menys estrets amb l'Escola, ompliren a vessar una sala d'actes que, moments abans de l'inici de l'acte, va ser l'escenari d'afectuosos encaixades i emotius retrobaments entre tots aquells que, d'una manera o d'una altra, se sabien part de la història d'aquests 150 anys.

Concessió de la Medalla d'Honor de Barcelona

El Plenari del Consell Municipal va aprovar el 26 de juliol de 2012 la concessió de la Medalla d'Honor

→ 15

de Barcelona per l'any 2012 a l'Escola Vedruna-Gràcia. La Medalla d'Honor de Barcelona és un guardó municipal que va ser creat l'any 1997 per tal de commemorar el centenari de les annexions a la ciutat de Barcelona dels diferents pobles i viles del Pla. Amb la Medalla d'Honor, l'Ajuntament vol reconèixer la consciència ciutadana, la convivència i les virtuts i els valors cívics a aquelles persones i entitats que ho fan des de la seva vessant laboral, professional o associativa, ja sigui en l'àmbit de la participació, el voluntariat, l'associacionisme, l'esport o la cultura.

En concret, i a proposta del Consell de Gràcia, l'Ajuntament de Barcelona va atorgar la Medalla d'Honor de la Ciutat a l'Escola Vedruna pels seus 150 anys de presència al barri educant i formant milers de nens i nenes en valors compartits com l'esforç, la solidaritat i l'acció social.

L'alcalde de Barcelona, Xavier Trias, va presidir l'acte de lliurament de les Medalles d'Honor 2012, al Saló de Cent.

IMATGES

> **1.** Exercicis gimnàstics (juny de 1956). > **2.** Alumnes (any 1935). > **3.** Antiga biblioteca (dècades 1940 i 1950). > **4.** Entrada porteria (dècades 1940 i 1950).> **5.** Exercicis (any 1942-1943). > **6.** Alumnes (any 1949). > **7.** Pati de l'escola (dècades 1940 i 1950). > **8.** Exercicis gimnàstics (any 1956).> **9.** Fi de curs (any 1956).> **10.** Entrada (dècades 1960 i 1970). > **11.** Menjador d'alumnes (dècades 1960 i 1970), actualment laboratori.> **12.** Inauguració de l'edifici nou (any 1993). > **13.** La directora de l'Escola el dia de la inauguració de l'edifici nou (any 1993). > **14.** 1r COU a l'escola amb inauguració de l'edifici nou (any 1993). > **15.** Biblioteca actual. > **16.** Acte commemoratiu del 150è aniversari. > **17.** Entrega Medalla d'Honor de la Ciutat de Barcelona (any 2012).

NOTES

> **1.** Aquest capítol és una adaptació de la conferència pronunciada per la germana Teresa Llach el dia 27 de gener de 2012, a l'Escola Vedruna-Gràcia, en el marc dels actes inicials de la commemoració del 150è aniversari.

El Projecte Educatiu Vedruna¹

Antoni Ventura i Ribal

35

La proposta educativa de les escoles Vedruna té un punt de partida en la persona de na Joaquina de Vedruna, que l'any 1826, a Vic, respon a la crida que la impulsa a «formar germanes que abracin totes les necessitats dels pobles, en l'educació cristiana de la joventut i al servei dels malalts», especialment d'aquells grups humans als quals el sistema imperant ofería menys oportunitats.

De la seva iniciativa en va sorgir una institució, les Germanes Carmelites de la Caritat Vedruna.

Joaquina viu en una societat pobra i empobrida per les lluites de poder i per la inestabilitat, amb una taxa d'analfabetisme del 95%. El país està marcat per la violència de guerres i de revoltes continuades, on la dona viu exclosa de la cultura i de la vida pública, on les classes socials més febles són ignorades i on un 80% de la població està mancada d'allò més necessari per viure amb dignitat.

En aquest país, la revolució industrial ha arrencat i les noves idees de la Il·lustració comencen a arrel·lar. L'Estat s'apropia dels béns de l'Església i comença a legislar en matèria educativa. L'Església, que es troba amb dificultats per fer front a les noves realitats, i pateix les conseqüències de les contínues alternances ideològiques en el poder, no encerta a modernitzar-se i a adaptar les seves institucions als canvis dels nous temps.

La societat actual també ens presenta nombrosos reptes als quals hem de saber respondre: pluralitat, homogeneïtzació, desequilibri creixent entre rics i pobres, materialisme, individualisme i hipercompetitivitat, abundància de coneixements, excés d'informació, transformacions en el si de les famílies, sensibilització per la pau i la no-violència i la sostenibilitat.

Davant d'aquests reptes, la Institució Vedruna ha estat compromesa amb l'educació, constituint un patrimoni pedagògic notable, progressivament consolidat i que ha arribat fins a nosaltres.

Des del seu origen, la intuïció de Joaquina, recollida després per tants educadors i educadores, ha fet possible donar resposta a les necessitats educatives en diferents moments de la història.

Els elements nuclears del Projecte Educatiu Vedruna són:

> La persona, considerada en totes les seves dimensions (física, afectiva, cognitiva, social, espiritual) i en procés dinàmic, preparada per fer front a les exigències del món contemporani i capaç de realitzar-se en un projecte de vida amb sentit. La persona, com un ésser en relació amb ella mateixa, amb les altres persones, amb l'Univers i amb Déu.

> La societat, fonamentada i inspirada en aquells valors que fan possible que la vida humana compartida sigui veritablement digna. Una societat fraterna i solidària, una societat lliure, responsable i creativa, una societat justa i participativa.

> Els valors, que considerem urgents per a aquesta societat, i que són: la vida, la llibertat, la justícia, la pau, la fraternitat i la transcendència.

L'estil educatiu Vedruna és un estil propi que gira al voltant d'un eix: la valoració de la persona i de les relacions interpersonals en un clima familiar, senzill, proper i alegre, com a experiència educativa fonamental.

Això es tradueix en una educació personalitzadora que:

> Fa a cada persona protagonista i responsable del seu propi creixement.

> Promou un estil de treball que afavoreix la implicació personal en el propi progrés.

> Estimula a la constància, a la tenacitat i a la responsabilitat en el treball, en tant que actituds formadores del caràcter.

> Crea un clima positiu i motivador, que facilita el desenvolupament de les persones.

> Busca l'equilibri entre la proposta de metes exigents i les capacitats i els ritmes personals.

> Invita a descobrir les pròpies possibilitats i a posar-les al servei de la construcció d'un món més just.

> Vetlla per unes relacions interpersonals que es fonamentin en el respecte i en l'afecte.

> Se situa críticament davant la realitat.

Des del punt de vista metodològic, l'educació impartida per les escoles Vedruna:

> Parteix de la realitat i educa per a la vida i des de la vida.
> Pren l'experiència i els coneixements preexistents, com a punt de partida per a nous aprenentatges.
> Ensenya més aviat el «com», el «per què» i el «per a què» dels fenòmens i de la realitat, que no pas simplement el seu «què».
> Valora els processos, i no només els resultats.
> Assumeix l'error i afronta el conflicte com a elements pedagògics de creixement.
> Està integrada en el propi medi i amb projecció universal

Al mateix temps, l'opció per una educació transformadora porta les escoles Vedruna a perseguir la seva influència i intent de transformació de la comunitat, obrint les portes a la comunitat local i entrant en una dinàmica de mútua col·laboració, analitzant críticament la realitat de l'entorn on està inserida impulsant la participació ciutadana.

Aquesta instància educativa, inserida en el seu entorn, entra en un procés d'assimilació de les arrels i expressions culturals del poble i per això valora i defensa aquest patrimoni cultural, perquè reconeix que és arrel d'identitat i font d'autoestima personal i col·lectiva, i, alhora, impulsa el diàleg intercultural, font de mutu enriquiment.

Per acabar, la instància educativa es relaciona i fa xarxa amb altres institucions que tracten també d'impulsar el canvi social i està oberta a la realitat mundial, creant consciència i fent-se sensible al fet de la interdependència mundial, participant en accions conjuntes en defensa dels drets humans i de la justícia i formant en la consciència ecològica i en l'ús racional i responsable dels recursos mundials.

La comunitat educativa és l'estructura clau des de la qual les persones que la integren fan la seva aportació específica al servei del Projecte del conjunt. Coherents amb el seu model educatiu, la comunitat Vedruna crea estructures organitzatives, integrades a la comunitat humana de la qual formen part, treballant en xarxa amb les altres institucions, tant les properes com les llunyanes, que, a la vegada, generin igualtat i que, partint de la situació dels més febles i pensant primordialment en ells, estiguin obertes a tothom, estructures que siguin participatives, flexibles, funcionals i humanitzadores, i creadores d'espais de reflexió i d'interiorització.

Unes estructures que, tal com es plantegen, esdevenen alliberadores i generadores d'un ambient d'alegria, un clima que afavoreix el desenvolupament personal i dinamitza la capacitat per «fer grans coses».

L'opció educativa Vedruna necessita uns equips educatius motivats. Aquesta motivació esdevé essencial, indispensable, si hom vol tirar endavant un projecte educatiu de qualitat, capaç d'engrescar i de comprometre.

Els integrants d'aquests equips educatius, en tant que conscients del seu aquí i del seu ara, i del fet que viuen un procés que és dinàmic, posen els ulls en un horitzó educatiu que omple de sentit la seva tasca. Són persones conscients que la vida és un constant procés de creixement i que hom fa aquest procés també a partir de la seva relació amb els altres, des dels quals cal contemplar la pròpia realitat personal i també la interpersonal.

Des de la seva fundació, l'Escola Vedruna-Gràcia promou la formació integral dels alumnes d'acord amb la concepció cristiana de la persona i els prepara per participar activament en la millora de la societat. Per això compta:

> Amb un equip de professionals preparats, professors i col·laboradors, que es comprometen a oferir una educació coherent i de qualitat.

> Amb el suport i estímul dels pares d'alumnes, compromesos en l'acció educativa pròpia del centre.

IMATGES

> 1. Façana principal de l'Escola.

NOTES

> 1. Extracte de la Proposta Educativa Vedruna, 2005.

Interacció entre l'Escola i les famílies. El FEAC

Lourdes Fargas (coordinadora)

Introducció

El FEAC (família/escola, acció compartida) parteix d'una idea que explicada per una mestra o per un mestre pot fer pensar que tinguem ganes d'espolsar-nos responsabilitats. Però els mestres i professors que portem els grups FEAC de l'Escola n'estem profundament convençuts:

«Tot educa i tothom educa (o no)»

Partint d'aquesta idea, ja farà aviat deu anys vam començar els grups FEAC de l'Escola amb el suport de l'Equip Directiu, que va ser qui ens va demanar a un grup de mestres si ens voldríem preparar per portar aquests grups. Vam fer un curs d'estiu al Secretariat de l'Escola Cristiana (SEC) i de seguida ens va entusiasmar la idea. Ja que no es tracta d'alliçonar ningú, ni de donar consells a qui no te'ls ha demanat. Es tracta bàsicament de dinamitzar un grup de diàleg entre mestres de l'Escola i pares i mares dels nostres alumnes.

Amb aquesta perspectiva (després d'un matí de finals d'agost, a casa la Cristina F., la Pepita V. i la Lourdes F., conspirant com calia fer-ho per tal d'implicar-hi pares) vam iniciar les nostres trobades; aquesta activitat de seguida va tenir el suport de l'AMPA de l'Escola i això també ens va ajudar, perquè qualsevol activitat que es vulgui fer a l'Escola dedicada a les famílies, si no compta amb l'AMPA és difícil que tiri endavant.

Per sorpresa nostra, en la primera i la segona reunió van anar venint pares i mares que amb cordialitat, afecte i sinceritat van ser els pioners d'aquesta nova aventura. Són unes reunions ben diferents a les que estaven acostumats; no és ni una conferència amb experts, ni una reunió de pares de les d'inici de curs. Són grups de diàleg, i per tant impliquen un cert compromís i una certa obertura, en els quals, agrupats els pares segons les edats dels seus fills, podem parlar, exposar, opinar i debatre sobre temes educatius que ens preocupen. Des de fa dos anys també tenim un grup petit de pares amb els quals tractem temes de fe.

El SEC ha publicat des dels inicis un butlletí FEAC, que ens fa arribar a les escoles uns 15 dies abans de la reunió. Nosaltres, els animadors FEAC, ens encarreguem de fer-lo arribar a les famílies apuntades (en deu anys això ha canviat, i de ser un butlletí en paper, ha passat a ser en format digital). En el butlletí hi ha proposats els temes,

amb una historieta introductòria que ens permet contextualitzar el problema. D'aquesta manera, i amb unes preguntes per al debat, comencem les nostres reunions. L'Escola, però, sempre ha ofert per a aquestes trobades un cafetó i unes galetes. Això també ha anat canviant, i no us penseu que ara siguin unes galetes virtuals, no...; ara són, segons la imaginació del cuiner, «torrijas», coquetes, croissants..., hem estat sempre molt ben tractats.

E. Infantil

Les rebequeries
El gust per la lectura
Educació emocional
Els premis, la responsabilitat
La gelosia
La mort
Les baralles
Les presses
Els entossudiments
Les mentides

E. Primària

La por
Els deures
Les activitats extraescolars
Assumir responsabilitats
Dominar les emocions
La sobreprotecció i l'autonomia
Els jocs electrònics
Competició i cooperació
L'expressió de l'afectivitat
Construint l'autoimatge

E. Secundària i Batxillerat

L'adolescència
La seducció del risc
L'enamorament
La paga
Violència real i virtual
Autoafirmació (pírcing)
El dret a la intimitat
Els drets i els deures
Habilitats socials en grup
Beure els caps de setmana

Tots els temes ens han resultat interessants, i el FEAC al llarg d'aquests deu anys s'ha anat escampant com una taca d'oli; des dels primers grups, amb unes trenta famílies implicades, ara ja en som al voltant de noranta.

Quina ha estat la clau de l'èxit?

a > *Els pares i mares preocupats per l'educació dels fills?*

Els pares opinen:

Per a nosaltres la FEAC és compartir vivències, neguits, il·lusions i dubtes en relació a l'educació dels nostres fills.

Ja fa molts anys que hi participem i seguim anant-hi amb les mateixes ganes que al principi. Tot i que sabem que no hi aprendrem fórmules màgiques, sí que en sortim amb la certesa que tots ho fem més o menys igual, i que l'educació dels nostres fills pot ser, si volem, quelcom més planer. És una estona distesa i moltes vegades divertida, però alhora també pot ser seriosa.

El fet de plantejar un tema diferent cada vegada ens dóna peu a reflexionar sobre assumptes en els quals d'una altra manera potser ni tan sols pensaríem.

Arribar a casa i posar en comú el que hem parlat a la FEAC és motiu per seguir debatent els temes en família. Tot sovint et sorprèn l'opinió que ells en tenen. Així doncs, la FEAC no només és el temps que passem amb altres pares i mestres, sinó que té una continuació molt positiva a casa...

Roser, Cristina i Anna

Personalment, puc dir que el fet de poder participar en les trobades del FEAC que s'organitzen a l'Escola m'ha donat i em dóna l'oportunitat de comprovar que, més o menys, tots compartim les mateixes inquietuds, els mateixos dubtes..., i poder-ho parlar obertament amb altres pares i compartir vivències entre els assistents sempre ha estat molt gratificant.

Mònica Panadés

b > *La preparació dels mestres i animadors que fan els cursos?*

En Víctor V. i la Gemma R., com a col·laboradors FEAC, han explicat quina mena de formació fem els mestres per poder ser animadors de grups.

Formació de mestres per liderar i animar trobades FEAC:

La Fundació Escola Cristiana de Catalunya té diversos cursos de capacitació per a les persones que han de liderar o animar les Trobades FEAC a les escoles. Les persones que poden fer aquests cursos poden ser tant

mestres i professors de les escoles, com pares i mares que també vulguin portar grups FEAC. Aquesta formació és una de les condicions imprescindibles per posar en marxa i mantenir el programa FEAC en actiu en les escoles. L'Equip de Formadors d'aquests cursos està integrat per mestres, psicòlegs i pedagogs (Claustre Besora, Jaume Fabró i Anna Ramis).

Per una banda, hi ha el curs de formació d'animadors de les trobades FEAC1, destinat a mestres i professors, que és el que vaig fer jo, i que té com a objectiu principal proporcionar recursos i estratègies (dinàmiques grupals, de *rol playings*...) als animadors perquè els portin a la pràctica en les futures trobades amb pares i mares.

La meua valoració és molt positiva perquè el curs em va agradar molt per diferents motius. D'entrada, em va semblar que estava molt ben estructurat, que els continguts eren molt aplicables, i que, a més, hi havia molt bon ambient entre els companys. Però el que més em va agradar va ser la pedagogia de la formadora.

En les vint hores que va durar el curs vam tenir temps de tractar diferents aspectes comunicatius i relacionals rellevants en les interaccions interpersonals. Vam reflexionar sobre els conceptes i els significats de: «Dialogar», «Comunicar-se», «Assertivitat», «Responsabilitat», així com de les diferents opcions que existeixen d'educar.

També vam conèixer les diferents tècniques que existeixen per dirigir grups, com són:

- > la tècnica de «La discussió dirigida»
- > la subtècnica de «Fer preguntes»
- > la tècnica dels «Diàlegs simultanis»
- > la tècnica dels «Casos»
- > la tècnica dels «Documents»
- > la tècnica de la «Promoció d'idees».

També vam llegir i comentar textos de futurs butlletins que tractaven de temàtiques que, com és habitual, són d'interès compartit per pares i mares, i mestres. Vam haver d'omplir qüestionaris i enquestes que tractaven de les diferents «Tendències en la relació humana» i vam analitzar els diferents estils de lideratge que proposen Robert Blake i Jane Mouton, en el famós model de lideratge que porta el seu nom.

Per altra banda, hi ha el curs de FEAC2, que està adreçat als animadors que ja han fet el FEAC1 i que porten un temps de pràctica en les Trobades FEAC. La durada d'aquest curs també és de vint hores i els seus continguts són els següents:

- > La comunicació humana i humanitzadora.
- > Elements de cohesió del grup.

- > Habilitats socials de l'animador de grup: saber escoltar, tenir empatia, resumir, fer preguntes, ser recom-pensat, missatges jo, acord parcial i disc ratllat, ajudar a pensar, fer riure, intrareunions...
- > Les trobades FEAC a les escoles.
- > La logística del programa FEAC en una escola.

En aquest curs ens van facilitar un manual d'aplicació del programa «FAMÍLIA/ESCOLA, acció com-partida» on podíem conèixer els orígens d'aquestes trobades, el programa i els seus components (l'or-ganització), la gestió i la infraestructura necessària per al bon funcionament de les trobades.

Cal dir que els mestres que hem fet aquests cursos ens hem sentit molt còmodes aprenent en un ambient agradable i relaxat. Hem pogut conèixer mestres d'altres escoles d'arreu de Catalunya, i fent FEAC entre nos-altres hem pogut aprendre moltes tècniques i maneres d'actuar davant dels diferents grups que ens podem trobar. És per tot això que valorem aquesta experiència formativa molt satisfactòriament.

c > *Els nous mestres que s'han anat implicant al llarg d'aquests deu anys?*

La Marta V., una de les incorporacions més recents d'animadors FEAC, diu:

La primera vegada que em van parlar del FEAC vaig pensar que havia de ser molt interessant que pares i mestres que volguessin parlar de temes relacionats amb l'educació tinguessin, de tant en tant, un espai de trobada i d'enriquiment mutu.

En un primer moment vaig considerar que jo no hi havia de participar, creient que el fet de no ser mare faria que les meves aportacions al grup no estiguessin a l'alçada, ja que no podria aportar-los aquesta visió.

Al cap d'un temps, una mestra de l'Escola me'n va tornar a parlar i em va animar a provar-ho.

I ara que ho conec i ho he viscut en primera persona, puc dir que estic molt contenta d'haver-ho fet. D'una banda m'adono que la meva curta però intensa experiència com a mestra d'Educació Infantil (fa sis anys que vaig començar) em permet fer aportacions, donant una visió diferent de la que ells, com a pares i mares, poden tenir. I, d'altra banda, he de dir que també aprenc de totes les experiències, les opinions i les vivències que els pares comparteixen amb la resta de companys de grup.

També m'agradaria destacar el bon clima de confiança, d'interès mutu, de ganes de comunicar i d'escoltar, i de bona entesa entre tots. És una estona que passa volant, però que posteriorment et permet

anar donant voltes a aquell comentari, aquella situació complicada, curiosa o divertida que s'ha compartit a la reunió i que et porta a reflexionar sobre l'EDUCACIÓ, que és en definitiva el que ens uneix.

Voldria dir per acabar que aquest estiu faré el curset del FEAC 1 i que espero treure'n moltes coses per després poder transmetre-les a les sessions.

d > *La gràcia dels butlletins FEAC a l'hora de proposar els temes?*

Ja veieu que hi ha temes per a tots els gustos.

e > *L'àmplia oferta de grups i d'horaris que ha ofert l'Escola des dels inicis?*

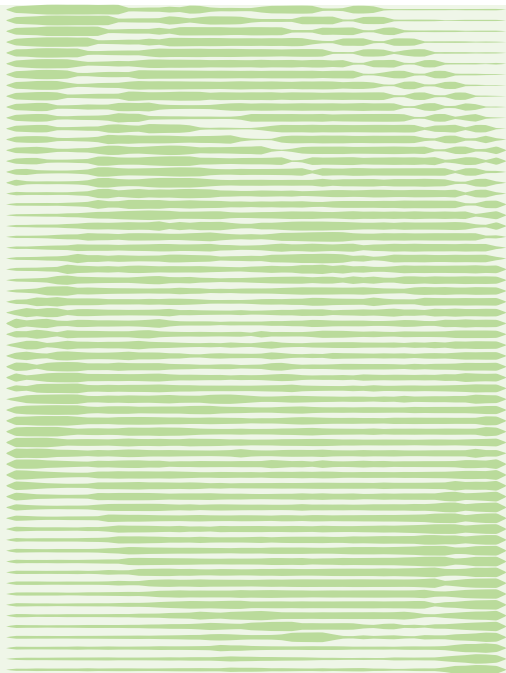
f > *El cafetó i les galetes del cuiner?*

g > *El debat i la conversa amigable?*

h > *O potser és que crea addicció...?*

Possiblement tot hi ajuda, però el més possible és que hagi estat per a tots una ocasió per fer-nos grans, i per aprendre els uns dels altres. Ha estat saber que no hi ha receptes i que el repte d'educar és: fer persones responsables, lliures i autònomes, capaces de canviar el món i de millorar-lo. També ha estat aprendre allò que deia la Mare Teresa de Calcuta:

«Ensenyaràs a volar...
però no volaran el teu vol.
Ensenyaràs a somiar...
però no somiaran els teus somnis.
Ensenyaràs a viure...
però no viuran la teva vida.
Ensenyaràs a cantar...
però no cantaran la teva cançó.
Ensenyaràs a pensar...
però no pensaran com tu.
Però sabràs
que cada vegada que ells volin, somiïn,
visquin, cantin i pensin...
estarà en ells la llavor
del camí ensenyat i après!»

A tots els que heu estat darrere d'aquest projecte en algun moment del vostre pas per l'Escola: als pares i mares, als mestres i professors, als que hi heu participat alguna vegada i als qui no ho han fet mai, però algun dia ho faran, als qui mai no s'ho plantejaran... Moltes gràcies a tots i a totes per fer-ho possible.

Esport, educació i valors

Si algú volia conèixer el valor de les reunions del FEAC, el trimestre passat va tenir una bona oportunitat en la que es va fer sobre l'esport i l'educació dels valors. Després d'una breu pel·lícula en què apareixien molts dels personatges i situacions que es donen en l'esport de base (el pare excessivament competitiu, el rival busca-raons, l'entrenador-educador...) vam passar a dialogar sobre diverses vessants de l'esport de base.

Estem cada cop més acostumats a llegir notícies negatives sobre l'esport escolar, moltes de les quals no estan relacionades amb els veritables protagonistes de l'activitat, les nostres criatures, sinó amb actituds ben poc recomanables del públic. Tanmateix, tot indica que aquestes persones són minoria, però fan tant de soroll que tothom es fixa més en elles que no pas en les competicions que comencen i acaben sense el més mínim incident, amb un públic absolutament correcte, que pot fer comentaris sobre el partit però que es pren l'espectacle conscient que és una activitat òptima per al desenvolupament físic i psíquic dels seus fills.

L'esport educa. Aquesta afirmació és el que compta, i cal tenir-la present quan assistim a una competició esportiva escolar independentment de la importància de la classificació final, dels punts guanyats o de qualsevol altre aspecte. Ara bé, si estem d'acord amb aquest fet, també cal que en siguin conscients no solament el públic, sinó també els àrbitres, els monitors, els entrenadors i, finalment, els consells escolars de l'esport i les federacions. Per fomentar la vessant educativa de l'esport de base s'han dut a terme arreu iniciatives molt lloables com ara estudis, jornades, debats, estadístiques, etc.; però res d'això no és suficient si tots plegats no reflexionem sobre el paper que tenim com a educadors: els pares hauríem d'interessar-nos més per si els nostres fills s'ho passen bé jugant que no pas pel que digui el marcador final; els àrbitres podrien explicar als nens almenys algunes de les decisions que prenen, sense por de perdre l'autoritat; els monitors caldria que tinguessin molt en compte l'esforç dels nens per millorar i animar-los quan les coses es torcen; i els federatius i organitzadors, ajudar a augmentar la formació i la preparació tècnica dels qui treballen directament amb els nens, que molts cops són gent jove, amb poca o cap experiència en tractar amb escolars i massa sovint desemparats davant dels problemes que es troben. En qualsevol cas, la simple pràctica de l'esport, ben conduïda per un bon monitor, és una excel·lent manera de fomentar la cultura de l'esforç, l'acceptació de responsabilitats, la solidaritat dins del grup i un munt de coses més que l'esport ens proporciona per al creixement de la persona.

De la mateixa manera que en l'espai d'una pàgina no és possible tractar amb profunditat ni tan sols un d'aquests aspectes, tampoc no ho és en una hora i mitja de reunió del FEAC, però us asseguro que val la pena participar-hi tant si es coneix el tema que s'hi tracta com si no. I, al capdavall, tal com deia al final de la reunió una de les mestres que organitza el FEAC, l'objectiu de les trobades és promoure la reflexió i el debat sobre les mil vessants de l'educació dels nostres fills, més que no pas tancar el tema amb conclusions definitives. O és que algú té l'última paraula en matèria d'educació?

Carles Vivas

Per jo el FEAC és un altre fil que m'ajuda a educar les meves filles, ja que representa un moment on poder parlar i compartir amb altres pares les mateixes preocupacions, problemàtiques i vivències (positives o negatives) d'ells.

Recordo especialment un FEAC de primer on parlàvem de les primeres convivències i del fet d'anar a dormir per primera vegada fora de casa. Aquell FEAC em va servir de molt, perquè, en el nostre cas, a la nostra filla gran li va costar moltíssim superar aquest fet, fins i tot l'haviem hagut d'anar a buscar a les 11 de la nit a casa de la meva germana. Em va ajudar parlar-ho i sobretot que l'Elisabet (la mestra) em contés les seves experiències de quan era nena i m'ho contrarestés amb les actuals, com a mestra.

D'aquest any, destacaria el dia que el Víctor i la Cristina ens van sorprendre passant-nos un curtmetratge sobre els valors en l'esport, la competitivitat i el no saber estar i comportar-se d'alguns pares. Aquell dia vam reflexionar tots plegats sobre si realment els pares traslladam o no les nostres pròpies frustracions als nostres fills. Va ser molt interessant.

I podria anar afegint diferents FEAC, ja que el fantàstic és que de tots ells sempre em quedo amb alguna cosa. La prova està en el primer que faig en arribar a casa: compartir-ho amb el meu marit, tal com ho hem compartit els altres pares abans.

Elisa Fiol, mare de la Núria i la Neus Duran Fiol (de tercer i de P4)

IMATGES

> **1.** Imatge d'una reunió FEAC, celebrada l'abril de 2013.

L'educació en el lleure. Món Jove

Carles Capellades

«La bomba», diu el Pau; «alegria», comenta l'Alba; «diversió», coincideixen el Bernat, el Max i la Núria; «sí, però diversió *a lo bèstia*», afegeix l'Ignasi; «aventures», diu l'Andrea. Tot són diferents paraules que els nens i nenes de l'Escola utilitzen per dir què és Món Jove per a ells.

Però, què és en realitat? Què és això de l'educació en el lleure? Què hi fa això dins l'Escola? I els monitors? Qui són? Què fan? En aquest capítol mirarem de donar resposta a aquestes preguntes i conèixer millor aquest «món».

Breu apunt conceptual

Diu la Generalitat de Catalunya que «L'educació en el lleure, com a part de l'educació no formal, és una intervenció educativa en el temps lliure dels infants i els joves fora de l'ensenyament reglat i de l'àmbit familiar. Els centres d'esplai, els agrupaments escoltes i els casals de joves són les associacions juvenils on es porten a terme les activitats d'educació en el lleure associatives durant tot l'any».

Catalunya sempre ha estat pionera en el lleure educatiu. Les primeres colònies daten del 1893, quan la Societat Econòmica d'Amics del País de Barcelona va oferir una estada a la Garriga, les Corts i Sarrià per a un centenar d'infants.

Actualment, les entitats de lleure tenen al voltant de 12.000 monitors que treballen amb més de 50.000 nens i nenes.

Neix Món Jove

L'any 1998, l'Escola comptava amb dos mestres, en Xavier Teixidó i en Carles Capellades, molt vinculats a l'educació en el lleure. La seva creença absoluta en els valors educatius d'aquest món els va portar a pensar de quina manera podrien aplicar-los a l'Escola. Hi havia molts nens i nenes que anaven a esplais i agrupaments, però n'hi havia molts més que no en gaudien. Com podien fer arribar aquest tipus d'activitat al màxim d'infants?

Amb el vistiplau de l'Escola, que sempre ha cregut en aquest projecte i li ha donat tot el recolzament, van anar a buscar joves (llavors de segon de BUP) per tal d'ensenyar-los l'art del monitor. Un cop preparats, el 20 i 21 de novembre de 1998 es va realitzar un cap de setmana de convivències per als alumnes de cinquè i sisè.

A partir d'aquell moment, a mesura que l'equip de monitors anava creixent i aprenent, s'ampliaven el ventall d'activitats i també els cursos beneficiats, fins a l'actualitat, en què s'ofereixen:

	Infantil	Primària			Secundària	
		C. Inicial	C. Mitjà	C. Superior	ESO	BAT
 Excursions		●	●	●		
 Convivències		●	●	●		
 Colònies		●	●	●	●	
 Grup setmanal					●	
 Curs de monitors						●
 Altres	●	●	●	●	●	●

Les activitats

Tot va començar amb unes convivències; però, què són, unes convivències? Doncs bàsicament són un cap de setmana ple d'activitats, però amb un fil conductor que procura treballar algun valor important (l'amistat, el respecte per la natura, la pau...). Aquestes activitats, que són les pròpies del lleure educatiu, tenen el joc com a gran protagonista, però també hi ha gimcanes, vetllades musicals o teatrals, tallers, dinàmiques de reflexió...

Les excursions, per altra banda, són una activitat d'un dia de durada en què l'objectiu no és tan complex, ja que es tracta de pujar una muntanya, arribar a un castell, passejar per un bosc... En definitiva, fomentar l'excursionisme i l'estimació per l'entorn natural del país. Dins de les excursions, comptem amb l'activitat sorpresa, que té lloc al juny com a comiat del curs i que té una finalitat més lúdica.

Les colònies d'estiu (i/o campaments) són segurament l'activitat més especial, si bé no la més important, ja que és la de més durada (9 dies de juliol) i amb més quantitat de nens i nenes participants. Vénen a ser com unes convivències molt llargues, de manera que es multipliquen les activitats i les situacions educatives.

El grup de joves és un espai de trobada setmanal per a nois i noies de l'ESO. Un cop han fet el canvi d'etapa, l'oferta que es fa des de Món Jove és la formació d'aquest grup que, gràcies a noves activitats, veu créixer una nova relació entre ells. Aquest grup organitza les seves pròpies sortides i colònies.

El curs de monitors s'ofereix a Batxillerat. També és la trobada setmanal d'un grup de nois i noies els quals, mitjançant dinàmiques i xerrades, van aprenent què representa ser monitor. Durant l'any que dura el curs, actuen de premonitors en les diverses activitats proposades.

Finalment, al llarg del curs escolar hi ha diversos moments en què Món Jove organitza altres activitats. L'acte en suport de la Marató de TV3 és, sense cap dubte, el més multitudinari, ja que aplega unes 500 persones que voluntàriament fan la seva aportació a la causa del moment. Altres accions són la trobada d'inici de curs, la participació a la Jornada de Portes Obertes i la Festa de la Primavera, i la cursa «Quilòmetres de solidaritat».

I per a què serveix tot plegat?

Totes aquestes activitats no són perquè sí. No es tracta d'anar a algun lloc, a una casa de colònies, fer quatre jocs i tornar a casa. L'educació en el lleure forma part de l'anomenada educació no formal, però és, de totes totes, educació.

Els monitors, quan preparen les activitats, s'han plantejat uns objectius a assolir que ajudin al nen/a a créixer en tots els àmbits que té la persona (personal, interpersonal, social, ecológicoambiental i transcendent). A l'ideari de Món Jove hi ha marcat com ha de ser la persona ideal, quins valors ha de tenir aquesta persona. I tot el que es fa està encaminat a aconseguir-ho.

Així, per exemple, es fan activitats per tal d'arribar a formar nens i nenes, nois i noies autònoms, responsables, solidaris, crítics, coherents, respectuosos, compromesos, i un llarg etcètera d'adjectius que responen a uns valors que es volen fomentar.

I no només en el moment de l'activitat s'eduquen tots aquests valors. L'activitat és només un dels mitjans educatius per assolir aquell objectiu proposat. Els quefers quotidians (les hores dels àpats, d'aixecar-se i anar a dormir, els viatges...) són un gran moment educatiu. I de cap de les maneres no ens podem oblidar del model educatiu que representen els monitors i monitores.

Els monitors

Món Jove no podria viure sense els nens i nenes que participen a les diverses activitats, però tampoc no podria existir si no hi fossin els monitors.

Són joves que han decidit dedicar una part del seu temps lliure al servei educatiu dels infants. Alguns són alumnes de l'Escola, d'altres són exalumnes, mestres, i fins i tot n'hi ha que no han estat mai vinculats a l'Escola excepte per Món Jove. Els més joves tenen 17 anys, són els premonitors de primer de Batxillerat que s'inicien en aquest món. Els més «experimentats», rondant ja la trentena, ja es troben dins el complicat món del treball.

Tots ells, però, tenen una cosa en comú: han pres un compromís, trobar-se sovint per tal d'organitzar totes les activitats amb el màxim de qualitat possible.

El valor que té avui en dia disposar d'un grup de joves (i els que hi ha hagut abans, i els que vindran després) que es comprometen a ser monitors i a oferir el seu temps als altres, és indescriptible.

I encara hi ha un altre adjectiu que els aplega: són voluntaris. Tota la feina que fan els monitors és altruista. El voluntariat ha estat sempre un valor inherent als nostres monitors, una condició indispensable. Hem de saber treballar sense esperar res a canvi, tan sols pel fet de gaudir d'allò que estàs fent. Els monitors i monitores fan tot el que fan perquè volen, perquè en frueixen, perquè els encanta.

S'ho passen bé quan fan les primeres reunions per tal de preparar l'activitat, quan realitzen aquella activitat preparada amb els nens i nenes, i també quan revisen allò fet amb la intenció de fer-ho millor la propera vegada.

→ 2

Algunes xifres

Des del començament ja han passat 19 generacions d'alumnes per Món Jove participant en les nostres activitats, que sumen 610 nois i noies.

En total, 114 activitats, repartides en: 41 convivències de cap de setmana, 28 excursions, 13 colònies d'estiu, 12 campaments d'estiu (juliol o setembre), 7 maratons, 5 activitats sorpresa, 4 colònies de Nadal, 2 festes populars, 1 cursa solidària i 1 gimcana familiar.

I per fer tot això, més de 100 monitors hi han posat el seu granet (o granets) de sorra.

Món Jove pas a pas

Inicis (1998-2000)

Tots els inicis són complicats però plens d'il·lusió. El primer curs, el del 1998-1999, es van realitzar tres torns de convivències amb els nens de cinquè i sisè. Per a ells allò era nou, però per als primers monitors (la Mariona, la Patrícia, el Roger, la Laia, l'Eduard, la Gemma, la Clàudia, el Jose, la Judit), també. A les primeres convivències de totes, a Can Mas (Torrelles de Llobregat), s'hi va celebrar una conferència de pau intergal·làctica; res... que hi havia uns quants planetes enfrontats, i van decidir signar la pau justament allà on érem!

A les terceres convivències, anant de l'estació de tren fins la casa d'Avinyonet del Penedès, es començà a posar en pràctica un dels nostres costums més nostrats: agafar el camí equivocat!

Quan començava el curs 1999-2000, les convivències es van oferir al cicle superior de Primària i a primer d'ESO.

I en acabar el segon any, i després de preparar-nos bé, es van realitzar les primeres colònies d'estiu, a Planolles. Era el juliol de l'any 2000, i allà es trobaren nans, follets i molts personatges dels boscos que s'enfrontaven a la seva desaparició.

Eixamplament (2000-2004)

Ja s'havien completat dos cursos, i ara tocava demostrar que aquesta nova experiència no era una flor d'estiu, sinó que era un valor educatiu emergent a la nostra escola.

Durant el curs 2000-2001, ja s'oferien les convivències a quatre cursos, els dos últims de Primària i els dos primers de Secundària. I també es començava a fer palesa una certa tendència desafortunada a fer coincidir les convivències amb els partits entre el Barça i el Madrid. Aviat va deixar de ser estrany anunciar els gols del Barça al llarg d'un joc de nit.

L'estiu del 2001, de nou a Planoles, va tocar lluitar contra un cavaller negre, un drac i una bruixa per tal de salvar la princesa Priscil·la. Fou tan emocionant que l'apèndix d'un nen de Grans no va poder resistir tanta emoció.

El curs 2001-2002 obria les portes una nova activitat, el grup de joves (en aquells moments a tercer d'ESO). El grup, els Uask@. Ells van iniciar el camí de les trobades setmanals.

Aquell estiu del 2002, a la Pobla de Lillet, vam tenir l'honor d'ajudar en Peter Pan a vèncer el seu adversari de tota la vida, el capità Garfi. Tal com diu la cançó, l'aparició del garfi d'en Garfi a mig dinar i la pedregada que va caure sobre els mitjans ja formen part de la nostra història.

El curs 2002-2003 fou molt tranquil, però acabà amb una altra novetat: els primers campaments d'estiu per a ESO. A Mas Suro, mentre els nens i nenes de Primària ajudaven un extraterrestre (Twiki) a no caure en mans dels Homes de Negre, els nois i noies de primer i segon d'ESO van tenir la genial idea d'acampar al costat mateix de l'estable on vivia un ruc que tenia la mania de bramar durant tota la nit. Arribava el curs 2003-2004, i amb ell, un nou grup de joves, els Xamba, també a tercer d'ESO. Va ser un any de canvis i grans novetats.

Fou també el curs en què Món Jove va fer una passa més i va obrir activitats noves i a cursos nous. Van entrar en joc les excursions de dissabte, i es van convertir en l'activitat que obria (i obre) les portes als nens i nenes de tercer i quart de Primària.

A les colònies d'estiu d'aquell any, que ja eren les cinquenes, es va celebrar l'efemèride amb la incorporació del fulard de Món Jove a les nostres activitats. Aquelles colònies a Santa Pau van deixar de record l'arqueòloga Carmina i les restes gregues que vam trobar.

Consolidació (2004-2007)

S'iniciava un període molt estable quant a activitats i que acabava de donar la forma definitiva a l'oferta educativa de Món Jove; però amb les ganes de reinventar-se contínuament, apareixien noves propostes i es traspassaven fronteres.

El curs 2004-2005 va tenir dues excursions de bon record; pel febrer, una passejada per Collserola que va acabar a la Catedral de Barcelona per gaudir d'un concert de les primeres Macedònia; i pel maig, ens esperaven el castell de Montsoriu i un dels crits més propis de Món Jove: «Què sou, aventurers o pixamandúrries?».

→ 5

Aquell estiu, al Collell, ens vam trobar ni més ni menys que una màquina del temps (però de veritat, eh?), sense adonar-nos que es tractava d'un invent que en males mans podia fer molt de mal.

El curs 2005-2006 va veure el naixement de dues noves activitats. Al desembre va tenir lloc la primera col·laboració amb la Marató de TV3. Va ser una activitat molt senzilla, al pati de la font, però va servir de prova per a la que a partir de llavors passaria a ser una de les activitats més multitudinàries i solidàries, no només de l'Escola, sinó de tota la vila de Gràcia.

I pel juny va tenir lloc la primera activitat sorpresa, una activitat que tenia un doble objectiu: tancar les activitats del curs escolar i fomentar la participació a les nostres activitats. Per ser la primera, va estar prou bé: un tour pel Camp Nou i platja! Les colònies d'aquell any, al Xalió, ens van endinsar en el món de la màgia, i ho vam fer de la mà de la Maga Li, la Maga Fava, el Mag Daleno...

Els campaments d'ESO d'aquell any van ser d'allò més complets: llargues caminades, passejades a cavall i rutes en bici per Olot.

Finalment, el curs 2006-2007 encara vam créixer més: arrencaven les convivències a tercer i quart de Primària, i el grup de joves, que s'iniciava a tercer d'ESO, s'oferia a partir de primer; arribava el moment de les Katuska's. Aquest nou grup de joves, de primer i segon d'ESO, van aconseguir fer les colònies d'estiu més llunyanes de les realitzades fins ara. Van anar ni més ni menys que a Menorca, a conèixer els racons més bonics de l'illa i les seves festes, amb el «jaleo» com a màxim exponent.

L'excursió més destacada del curs, sens dubte, va ser la del Montcau i la cova Simanya. Quan ja havíem fet el cim, el temps va començar a jugar amb nosaltres i se'ns va posar a nevar. El camí fins a la cova per refugiar-nos va ser ràpid i efectiu. I l'estiu del 2007 ens enfrontà als que segurament han estat els adversaris més temuts: els templers. A Mas Gircós, prop de Besalú, vam haver de buidar-nos del tot per poder sortir-nos-en.

Desè aniversari (2007-2008)

Conjuntament amb la realització de les activitats de sempre, la celebració del desè aniversari representà un fet excepcional en la nostra història. Al llarg d'un any, del novembre del 2007 al novembre del 2008, vam realitzar deu actes de tots els tipus possibles, tots ells amb un bon record. Però sobretot...

...l'inici de l'aniversari sempre serà recordat pels inflables i l'espectacle de tambors; l'excursió de Barcelona a Sant Cugat posà a prova la resistència de les famílies i la nostra capacitat d'organització (superats tots dos amb nota); una gimcana per Gràcia i una festa al juny on es presentà la cançó oficial de Món Jove; un cap de setmana per als monitors, i finalment, el novembre del 2008, els deu anys: un cap de setmana de convivències per a tothom (de primer de Primària fins a l'ESO). Els pares i mares s'hi van afegir el diumenge. Quin aniversari!

L'estiu del 2008 es van viure unes colònies molt cinèfiles a Mas Portal, amb una directora de cinema amb molts problemes.

Vam aprofitar aquests deu anys per ingressar com a centre en el MCEC (Moviment de Centres d'Esplai Cristians), fet que ens aporta molts avantatges, sobretot a nivell d'equip de monitors, formació i titulacions diverses.

Renovar-se o sucumbir (2008-2012)

En aquests últims anys hem viscut un nou període de consolidació de les activitats. Aviat va arribar una altra gran novetat, la incorporació del cicle inicial de Primària a les activitats.

L'estiu del 2009 ens vam trobar amb un personatge peculiar, el capità Enciam, que ens va introduir i refrescar les idees per tenir més cura del medi ambient.

El curs 2009-2010 comptà amb un nou grup de joves, els Espartans. Entre les moltes activitats realitzades, recordem el seu pas pel concurs de TV3 «El gran dictat»; això sí, com a públic.

Fou en aquest mateix curs quan es va obrir un nou front oferint les activitats a primer i segon de Primària, dues excursions i unes convivències de cap de setmana. Aquell curs el vam acabar amb una activitat sorpresa: l'anada al Tibidabo!

L'estiu del 2010 es canvià molt l'entorn de les colònies per anar fins a Juneda, a La Manresana. Mai no ens havíem dirigit cap a aquelles terres, i vam descobrir el perquè... hi ha monstres! Ara bé, eren monstres bons!

El curs següent, 2010-2011, començà un nou grup de joves, els Umpas, un grup molt actiu, que va alternar activitats ben lúdiques, com la gravació de dos videoclips, amb activitats més compromeses com la col·laboració amb l'Associació Alvent, entitat que treballa en l'àmbit de la discapacitat intel·lectual.

→ 10

Aquell estiu es tornà a una casa ja coneguda, La Sala, on vam dur a terme la tasca de trobar uns plànols secrets de l'arquitecte Gaudí.

L'últim curs de la nostra curta història va ampliar encara més l'oferta al cicle inicial de Primària, equiparant-la amb els altres cicles (tres excursions i tres convivències).

També vam iniciar col·laboració amb l'ONG Save the children, organitzant pel gener una cursa solidària per recollir diners per als nens i nenes del Congo.

I aquest darrer estiu, a Can Vilalta, unes relíquies maies ens van fer anar de corcoll. Van haver de venir uns maies de veritat per tal de solucionar el problema i no acabar com el rosari de l'aurora.

Avui i el futur

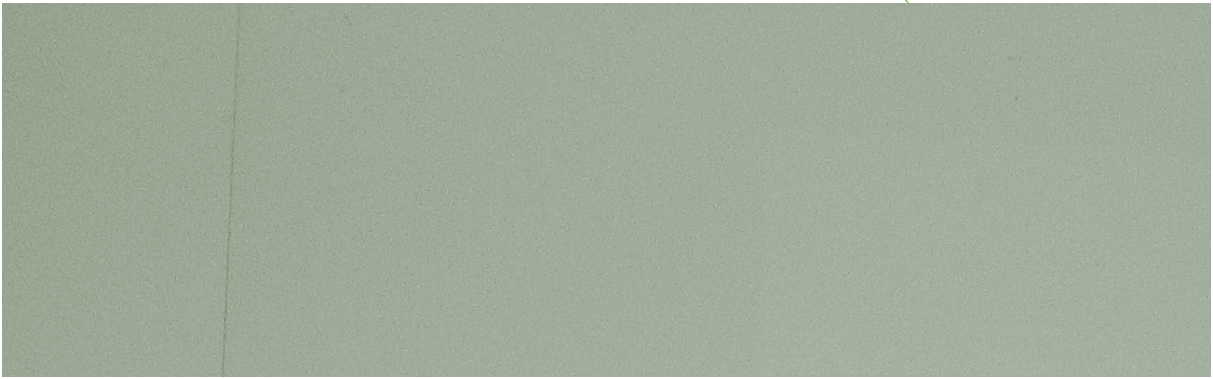
Ja som en una nova etapa i els monitors, distribuïts en els diferents grups d'edat (petits, mitjans, grans i joves), pensen contínuament en les properes activitats.

Any rere any, seguim buscant com treballar millor, però... què ens depararà el futur? No ho sabem pas. L'únic que podem assegurar és que tots els monitors i monitores que estan darrere de Món Jove continuarem treballant fort per oferir un servei de qualitat per a tots els nens i nenes.

A les portes ja del 15è aniversari, Món Jove és més viu que mai!

IMATGES

> 1. Juny 2012. > 2. Pujada a La Mola, octubre 2010. > 3. Desembre 2012. > 4. Convivències primària, maig 2011. > 5. Juny 2012. > 6-10 Can Vilalta, 2012..

La celebració de Sant Jordi. El Festival de Poesia

Jordi Rincón i Carles Cervelló

La Festa de Sant Jordi

La història dels recitals de poesia a l'Escola va molt lligada a la celebració de la Diada de Sant Jordi i, per tant, a la valoració que fa l'Escola d'aquests moments des de la seva vessant educativa. En concret, a Secundària són tres els moments que tenen una rellevància especial i significativa: Nadal, Sta. Joaquina i Sant Jordi. En el cas d'aquesta última data, ens agradaria explicar breument com la tenim pensada per així entendre millor com hi té cabuda un acte tan particular com el recital.

La festa se celebra el mateix dia de Sant Jordi (si coincideix en cap de setmana es passa al divendres anterior o posterior). Això vol dir que es distribueixen activitats al matí i a la tarda, fent d'aquest dia una autèntica jornada cultural on alumnes i professors poden compartir lectures, creativitat i respecte pels llibres. Des de sempre, l'acte central del dia és el lliurament de premis del certamen literari. Els primers anys consistia únicament en el lliurament pròpiament dit als guanyadors i la corresponent lectura de les obres guardonades. Des de fa un bon grapat d'anys, però, s'ha volgut vestir aquest moment d'una solemnitat més important i se n'han ampliat els continguts que, durant aproximadament dues hores, queden repartits de la següent manera:

Paraules del mantenidor/a: Recuperant l'antiga figura del «mantenidor» dels Jocs Florals tradicionals, cada any una persona vinculada d'alguna manera al món dels llibres dirigeix unes paraules a professors i alumnes tot mirant d'encomanar o de reforçar el valor que per a la nostra societat comporta el fet de viure el respecte pels llibres. Durant els darrers anys ens han dirigit la paraula professors de l'Escola, antics alumnes i també artistes, com el pintor Josep Domènech o el poeta Josep-Ramon Bach, qui precisament el 2011 ens deia, entre d'altres coses:

«Escriure en general és un ofici. Escriure poesia és una forma de viure. Una manera diferent de veure la vida. Jean-Paul Sartre va deixar escrit: “Els poetes no parlen, tampoc callen; és una altra cosa”. I en aquesta altra cosa vaig trobar el somni de poder canviar el signe negatiu d'una realitat segrestada per una dictadura.»

Lliurament dels premis del certamen literari. Aquest, com ja s'ha dit, és l'acte central del dia. A Secundària la participació en el concurs és voluntària. Considerem que, un cop passada l'etapa educativa anterior, on és bo que als alumnes se'ls motivi a l'escriptura d'una manera més directa, cal que els alumnes descobreixin en

l'escriptura una nova dimensió, la del seu temps personal i, per què no, la d'una incipient vocació a desenvolupar en el futur. Val a dir que cada any ens trobem amb una participació més que acceptable, a l'entorn de 80 treballs repartits en les diferents categories (primer i segon d'ESO; tercer i quart d'ESO; Batxillerat) i modalitats (prosa i poesia en català, castellà i anglès). Els treballs guanyadors en català són enviats al Certamen Literari del Districte de Gràcia i, en cas de guanyar allí, al de Barcelona. A continuació us posem un exemple de poema guanyador, el de la llavors alumna de primer de Batxillerat Ona Lasierra (2002), i ara mestra de l'Escola:

Mans

Mans, unes mans anònimes,
unes mans desconegudes.
Mans que acaricien,
unes mans que estimen.
Mans de llevadora,
unes mans que donen vida.
Tot són mans,
però tan diferents.
Mans que escriuen,
unes mans que aprenen.
Mans que aplaudeixen,
unes mans que feliciten.
Tot són mans,
però tan diferents.
Mans que tiren pedres,
unes mans que fan guerra.
Mans que disparen,
unes mans que maten.
Tot són mans,
però tan diferents.

Cal destacar també el valor de testimoniatge que té, pels propis companys dels alumnes participants, el fet de veure gent de la seva edat comproment-se amb una activitat, la d'escriure, que no figura entre les més promocionades socialment. És una manera, posem-nos idealistes, de cridar a la societat que la nostra joventut també és capaç de fer coses culturalment de mèrit.

Finalment, per donar cabuda a d'altres disciplines, s'han anat organitzant altres convocatòries juntament amb la literària. Així hem tingut concurs de fotografies (sota diverses propostes temàtiques), de vídeos (com per exemple el que portava per lema «afavorir la lectura»), etc. Actuacions variades: Darrerament s'ha demanat a alumnes que tenen habilitats musicals, ja sigui cantant o tocant un instrument, que també participin d'aquest moment de la festa, intercalant les seves actuacions entre lectura i lectura de les obres guardonades.

Una activitat que també forma part del dia de Sant Jordi (ja al marge de l'acte de lliurament de premis) és la que anomenem «Salvem un llibre». Convençuts que la cultura no pot quedar només arraconada a les lleixes de les biblioteques, cada any es proposa un autor per tal de «salvar-lo», és a dir, de mantenir viva la seva empremta de la millor manera possible: llegint-lo. Es mira d'anar alternant un autor en català un any i un autor en castellà el següent. Els noms que es proposen solen coincidir amb alguna commemoració important al voltant de la figura d'un escriptor, com el Sant Jordi de 2012, que llegírem contes de Pere Calders tot celebrant el centenari del seu naixement.

Després d'aquestes activitats «fixes», la celebració del dia de Sant Jordi a la nostra escola es completa amb diverses activitats que poden variar d'un any a l'altre en funció de les possibilitats. En aquest sentit, per exemple, s'han fet representacions teatrals per part del grup de teatre extraescolar, tallers de punts de llibre, estones per compartir entre tots lectures fetes o comentar lletres de cançons, sortides a veure les parades de llibres, etc.

Els recitals de poesia

En aquest context de celebració cultural, l'any 1998 un grup de professors de Secundària de l'Escola començava a donar voltes a la idea d'organitzar un recital de poesia obert a professors i alumnes i fer-lo coincidir amb la celebració de la Diada de Sant Jordi. En concret, Rafael Esteve, Germán Alemany, Jordi Rincón i Carles Cervelló foren els encarregats de donar forma a aquesta idea. Es partia de diverses intuïcions que s'han anat confirmant al llarg dels anys. En primer lloc, el recital havia de combinar la recitació pròpiament dita amb un acompanyament musical en directe. D'aquesta manera, s'aconseguia obrir l'acte a d'altres disciplines que les merament literàries. Rafael Esteve, en aquell moment professor de música, fou el responsable de pensar les músiques més adients per als textos seleccionats. En segon lloc, es va veure important continuar la línia de «voluntariat» iniciada amb el concurs literari i, per tant, oferir als alumnes i professors la possibilitat de participar recitant els poemes però sense obligar ningú. Es potenciava així que tots els participants ho fessin convençuts que la seva aportació era important i valuosa, més enllà d'un acte merament acadèmic. Finalment, es tractava d'organitzar una vetllada al màxim de digna i, per implicar tothom en el compromís que suposa portar a terme una activitat d'aquestes característiques, programar una sèrie d'assajos abans del dia del recital per crear un bon ambient entre els participants. També es va decidir editar els textos i músiques que formarien part del recital per al públic assistent.

Per tal d'unificar els poemes seleccionats, cada recital giraria entorn d'un lema comú que marcaria tot l'espectacle. A continuació es fa una breu relació dels recitals organitzats fins ara. La primera edició, però, sense una temàtica concreta, va celebrar-se el 1997 i va donar el tret de sortida del que amb els anys ha esdevingut un acte de presència significativa a la nostra escola.

<p>1998 La bellesa</p>	<p>El nombre de participants en aquesta primera ocasió va ser de 21 persones, a més de la col·laboració d'en Pere Vaz (música).</p>
<p>1999 La veritat</p>	<p>En la segona edició hi van participar 27 lectors.</p>
<p>2000 La bellesa</p>	<p>Per celebrar el recital d'aquest any comptàrem amb la presència de 22 rapsodes.</p>
<p>2001 L'amor</p>	<p>35 lectors van anar consolidant el recital com un projecte que ja celebrava la seva quarta edició...</p>
<p>2002 L'amistat</p>	<p>31 persones hi participaren; en el llibret de l'antologia es va fer una menció especial a l'Eulàlia Baqué, que tant ens va ajudar amb les fotocòpies i a qui tots recordem de manera entranyable.</p>
<p>2003 La poesia</p>	<p>44 persones hi col·laboraren.</p>
<p>2004 El mar</p>	<p>Sota aquest suggeridor tema, 46 persones col·laboraren en el recital d'aquell any.</p>
<p>2005 El goig de viure</p>	<p>53 persones ho feren possible. Vam tenir la col·laboració especial de l'actriu Imma Colomer (mare de l'Escola).</p>

<p>2006 Dels canons a les paraules</p>	<p>50 persones van fer possible que tot sortís com havia de ser. Ens ajudà també en Txus Ochoa, pare de l'Escola, en l'apartat tècnic.</p>
<p>2007 X aniversari (antologia de textos)</p>	<p>Prop de 60 persones es reuniren a dalt de l'escenari per llegir textos, entre professors, alumnes i exalumnes. Al final del llibret editat, de manera especial i amb més qualitat que els anteriors, hi figuraven els noms de les 180 persones que havien participat en els recitals fins aquell moment. Tot un èxit que es va celebrar com cal amb un pastís commemoratiu que degustàrem en acabar el recital.</p>
<p>2008 I malgrat tot ens queda l'esperança</p>	<p>Sense saber-ho, el títol d'aquesta edició ens avançava temps difícils. L'esperança, però, va aplegar 30 rapsodes disposats a plantar cara en nom de la poesia...</p>
<p>2009 Les quatre estacions</p>	<p>Recitàrem 26 persones.</p>
<p>2010 Apol·lo vs. Dionís</p>	<p>Aquest any, 28 persones llegiren poemes inspirats en un tema que volia recollir la dualitat entre la part més emotiva i la part més reflexiva de tota persona. Ens ajudà a cercar textos la poeta Mireia Lleó.</p>
<p>2011 Els llibres</p>	<p>25 van ser els participants i col·laboradors en aquesta edició.</p>
<p>2012 XV aniversari</p>	<p>No hi hagué un tema especial, sinó que es presentà una antologia de textos d'edicions anteriors. Per tal de celebrar l'esdeveniment com es mereixia, es convidà a participar-hi a exalumnes de l'Escola que havien participat en anteriors ocasions. Ens aplegàrem a dalt de l'escenari 48 persones i al final vam degustar tots plegats un magnífic pastís.</p>

IMATGES

> 1. Recital de poesia 2009.

La revista de l'Escola Vedruna Gràcia - Número 30 - Juny 2011

L'eina de comunicació. *L'Hora del Pati*

Armand Gasulla

Introducció

59

La gènesi de *L'Hora del Pati* és ben peculiar i s'entronca en un moment de canvi. El nou segle XXI tot just havia començat. Es palpava que aquella pàgina que girava la humanitat era especialment important i, tal com s'ha anat veient en anys posteriors, carregada de contrarietats i d'incoherències. Tanmateix era perceptible en l'ambient aquest moment de canvi marcat per les il·lusions i els reptes que havien d'arribar.

Des d'aquesta profunda perspectiva de transformacions i de millores, corria la tardor de l'any 2000 quan, un any més, l'Associació de Pares i Mares (AMPA) de l'Escola Vedruna-Gràcia organitzava la seva anual Assemblea general. Els temes que s'hi havien de tractar eren els habituals dins l'ordre del dia d'una convocatòria plenària d'una entitat com la nostra, dedicada a col·laborar amb la comunitat educativa del centre: aprovació de l'acta de l'anterior Assemblea, aprovació dels nous càrrecs de la Junta, Memòria d'activitats de les vocalies, Memòria econòmica i pressupost, i precís i preguntes.

Tot era més o menys com sempre, però alguna cosa diferent va passar aquell vespre. Per explicar què passà d'especial aquella nit, permeteu-me que em refereixi a la meua presència en aquell acte i a l'Escola en general. Feia molt poc temps que havíem «aterrat» a Vedruna-Gràcia. Concretament havia passat poc més d'un any des que havíem fet que l'Àgata, la nostra filla gran, entrés a l'Escola. Crèiem aleshores —i ara amb l'experiència ho podem ratificar— que les aules i espais d'aquest centre educatiu podrien fer possibles els objectius bàsics que perseguíem en la seva formació: una bona educació en valors, vitalitat intel·lectual i que l'ajudés a créixer com a persona.

Ja durant aquell any havia vist que l'Escola no disposava d'una publicació pròpia en què s'expliquessin els aspectes educatius d'un centre, al meu entendre, de gran amplada, ja que abraçava tots els moments formatius previs a la universitat, generava una rica varietat d'activitats docents i no-docents, tenia una entitat pròpia dins la realitat d'un barri tan històric i dinàmic com el de Gràcia i, a més a més, era capaç de mobilitzar un bon grapat de famílies que amb els anys havien organitzat un bon nombre de comissions dins de l'AMPA. La constatació d'aquesta falta d'un butlletí intern em va sobtar molt, a mi personalment, ja que en el passat m'havia dedicat força a impulsar i consolidar publicacions periòdiques: des de la que es deia *Taula Rodona*,

de l'antic moviment HORA-3 (al llarg de 9 anys i 63 números), a una altra d'anomenada *Compartir*, de la par-ròquia dels Josepets (105 números en 16 anys), passant per altres propostes editorials com *Enllaç*, *Nosaltres7*, o una altra que tenia certes similituds, anomenada *Ampapamipipa*, que havia realitzat a la llar d'infants de l'Àgata, justament abans d'arribar a Vedruna-Gràcia.

Com podeu veure, en aquella conjuntura coincidien una realitat sense una publicació i una persona que havia tingut experiències d'impuls de revistes com les assenyalades.

Publicacions anteriors

Vist amb els ulls d'avui, potser pugui sobtar també al qui llegeixi aquestes línies que l'Escola no disposés d'un butlletí. Doncs bé, així era aleshores. Vedruna-Gràcia i la seva AMPA no tenien una publicació. Però faltàriem a la veritat si no recordéssim que en el passat sí que hi havia hagut algunes experiències de comunicació interna en relació amb les famílies de l'Escola.

És per això que, amb motiu de l'elaboració d'aquestes pàgines, vaig contactar amb Montserrat Alemany per demanar-li quines havien estat les possibles anteriors publicacions.

Primerament ella em parlà d'una anomenada *Decor Carmeli*. Es tractava d'un butlletí escolar que aparegué, aproximadament, cap a principis de la dècada de 1930. Aquesta publicació, de la qual no s'ha conservat cap exemplar, tenia un caràcter marcadament religiós i moralista. Sembla que al cap de poc d'iniciar-se la Guerra Civil espanyola es deixà de publicar.

També s'edità un segon butlletí, anomenat amb l'acrònim *APF*, que volia dir «Associació de Pares de Família». Aquest butlletí tingué una vida més llarga, que abastà 15 anys, des de l'octubre de 1975 i fins al juny de 1990 (amb un total d'una seixantena de diferents exemplars d'aparició irregular, majoritàriament bimensuals).

En relació a les característiques tècniques de la publicació, diríem que es tractava d'un plec d'una mida que anà evolucionant del foli cap al DIN-A4, amb una mitjana aproximada d'unes 12-16 pàgines, totes elles a una sola tinta, excepte els primers anys d'*APF*, en què la portada era bicolor (el text en tinta negra i el logotip de la revista en un altre color).

Voldria destacar algunes pinzellades dels diferents exemplars del desaparegut butlletí i que ens parlen de l'evolució de l'Escola i del seu entorn social.

Tal com podreu veure en la reproducció de la imatge del primer número —amb un petit text encapçalat per la paraula «Salutación»—, *APF* era redactat en llengua espanyola en gairebé la totalitat de les seves pà-

gines. Efectivament, sis de les vuit pàgines d'aquell primer número contenien textos en llengua castellana. Únicament dues planes, les que descriuen l'Ideari de l'Escola i presentaven l'organigrama d'aquell curs 1975-1976, eren en català.

També resulta interessant de constatar d'aquell primer número d'APF, com es pot observar a la imatge, que la portada de la publicació plasmava el nom que tenia llavors l'Escola, «San José».

Un altre detall d'interès que es desprèn de la portada és el del nom de qui promovia el butlletí: *Asociación de Padres de Familia*. S'hauria d'esperar fins al número de novembre de 1987 perquè la publicació recollís en la seva capçalera que el nom del seu promotor era l'*Associació de Pares d'Alumnes* —de l'Escola—, tal com es pot veure en la imatge corresponent al número 51.

Voldria reproduir les línies de la primera aparició d'APF, signades per la Junta Directiva de l'AMPA d'aleshores:

«Con la publicación de este Boletín, queremos iniciar una comunicación periódica a todos los asociados, al efecto que estéis informados de la labor que desarrolla nuestra Asociación, a la vez que intentamos también con ello despertar vuestro interés y colaboración para el mejor logro de los fines propuestos. Somos conscientes de que nuestro principal objetivo es ayudar a resolver los problemas educacionales de nuestros hijos, como continuación a la formación que reciben en la escuela, y para ello se requiere tener consciencia clara de cuáles son estos problemas y obtener la información posible, para ayudar a resolverlos. (...) La Asociación ha de ser obra de todos y vuestra participación es su objetivo primordial.»

El segon número d'APF, de febrer de 1976, seguí en la mateixa línia, amb el català com a llengua residual. Hi podríem destacar una secció anomenada «Ventana de las Alumnas», que denotava en aquell curs 1975-1976 que encara no hi havia nois a les aules de l'Escola. I també, a la contraportada d'aquest número dos, un text anome-

nat «Historia de Nuestro Colegio» que, signat per Rafael Alegrí, era el resum que havia fet el seu autor d' *Historia documental de la Congregación de las Hermanas Carmelitas de la Caridad*, d'Ana María Alonso C. a Ch. És molt interessant comprovar com aquell text evocava aleshores els 150 anys de l'inici de la tasca de Santa Joaquina de Vedruna, ara que precisament l'Escola de Gràcia celebra la mateixa edat. Recordem tan sols el primer paràgraf:

«Un siglo y medio es espacio suficientemente dilatado en la vida de una entidad, como para poder afirmar sin lugar a dudas que muchas cosas habrán cambiado en ella, desde su fundación hasta nuestros días.»

A partir del tercer número d'APF, l'abril de 1976, la llengua catalana va anar agafant cada cop més protagonisme, com per exemple a la portada, en què J. L. Rabassó s'adreçava al claustre del professorat del Col·legi Sant Josep per agrair l'esforç dels educadors. En aquesta línia d'evolució en la llengua d'expressió, arribaríem al número de novembre de 1976 en què la publicació és escrita gairebé en la seva totalitat en català.

Un altre detall, relacionat també amb l'alumnat i que s'explica al número de novembre de 1977, fou com es presentà la presència de nens i nenes a les classes. A la portada d'aquest exemplar podíem llegir:

«(...) També aquest curs hem iniciat en el primer d'EGB la co-educació. Nens i nenes juntament, aniran fent possible, any rere any, els indubtables beneficis que arreu comporta la co-educació. I és també, en el mateix sentit de comunió, que això s'ha convertit en realitat.»

Pel que fa a continguts, els 60 números de la publicació destacaren els continguts d'opinió, amb moltíssimes col·laboracions centrades en temes d'educació, però sota perspectives diverses: democràcia, legislació, materials d'estudi, infància, joventut, cristianisme, etc. A mesura que anà creixent en anys el butlletí APF, anaren guanyant espai altres tipologies de continguts, com informacions de la Junta de l'Associació, poesies, recomanacions de llibres, referències a personatges d'interès, escola de pares, Consell Escolar, etc. Tot plegat sempre acompanyat d'habituals llistats del professorat.

El que passava estrictament a les classes era recollit de forma simbòlica a APF. Hi podríem trobar, dins una secció genèrica anomenada «Coses de l'Escola», referències a algunes experiències docents, excursions, lliuraments de guardons, activitats singulars, etc. Certament el que succeïa a les aules no ocupava un espai central al butlletí.

Per tot plegat podríem dir que el valor de la publicació, al llarg dels seus 15 anys de vida, fou el d'un espai de reflexió a l'entorn del món educatiu i la pròpia escola. Des d'aquest punt de vista podríem dir que APF fou una important plataforma d'expressió, que tancà la seva existència el mes de juny de 1990.

A partir d'aquest moment l'Escola restà sense una publicació, precisament fins a l'Assemblea de la tardor de 2000.

Aixeco la mà i pregunto

Doncs bé, tornant a aquell passat recent, en aquella Assemblea de l'any 2000, deu anys després del darrer número del butlletí *APF*, vaig aixecar la mà. En el punt de l'ordre del dia de «Precs i preguntes», entremig de qui demanava sobre el menjar que es donava als alumnes al migdia i de qui volia informació sobre la temperatura de les aules d'Educació Infantil, fou quan vaig demanar sobre la possibilitat que l'Escola tingués una revista per explicar l'actualitat de la comunitat educativa de Vedruna-Gràcia.

Ara recordo com els qui presidien l'Assemblea quedaren sobtats per la meua intervenció, ja que no esperaven que ningú proposés res per l'estil. Fins i tot faig memòria de com el desaparegut Jordi Caso —president de l'AMPA aleshores—, valorà bé que se'n fes una revista, tot esmentant que podria ser una cosa senzilla, d'un plec d'uns fulls grapats —probablement en Jordi tenia com a referència la publicació que havia finit deu anys enrere.

Tot seguit algú que no recordo em digué si podria fer una proposta i plantejar-la a alguna de les següents reunions de la Junta de l'AMPA de primers de l'any 2001, cosa a la qual vaig dir que sí. La primera passa ja estava donada i tocava concretar un projecte de revista per a l'Escola. M'hi vaig dedicar les setmanes següents. Ja érem al pas de l'hivern a la primavera. Vaig demanar d'assistir a una de les reunions de la Junta i presentar la proposta. En aquella trobada vaig repartir un petit dossier que incloïa una proposta de revista de 16-20 pàgines que partia d'un plantejament de publicació que informés de l'actualitat de l'Escola i de l'AMPA, que ensenyés la gran varietat de fets que s'hi donaven com a centre escolar, que fos una eina d'educació en valors, que motivés les famílies a una participació més gran en la vida escolar, i que fos atractiva i motivés a la seva lectura. A més a més, en el dossier es feia una proposta de les possibles seccions de la revista: «Editorial», «Web de l'Escola», «Feed-back» (cartes dels lectors), «L'Escola Explica», «El Professor», «L'AMPA informa», «Els racons de l'Escola», «L'entrevista», «Pastoral i Escola», «Des de les Aules», «No t'ho perdís» (recomanacions de productes culturals), «Altius-Fortius-Citius» (activitats esportives), «De més a més» (activitats extraescolars), «La xerrada de l'Escola» (resum de les conferències que s'hi feien), «Activitats» (les escolars), «Trencaclosques» (passatemps), «La tira de la Quima» (una petita tira còmica), «Agenda» i «Pensament» (notes per aprofundir en valors).

Conjuntament amb això es presentà la possibilitat de dues seccions especials (una anomenada «Recursos» i una altra dita «Memòria del Curs»), una primera versió de maquetació de la portada (com podeu apreciar en la imatge, la proposta inicial de nom de la revista era *VedrunaGràcia*), la iniciativa d'una periodicitat trimestral i la constitució d'un Equip de Redacció format per diverses persones (tant de l'AMPA com de l'Escola), a més del responsable de la revista. Per acabar vaig manifestar la necessitat que el director de la publicació s'incorporés a les reunions de la Junta de l'AMPA per tal d'estar informat del que era actualitat tant de l'Escola com de l'Associació.

Un cop feta la presentació i partint de la situació que hi havia en aquell moment d'inexistència de referents recents, alguns dels presents a la reunió manifestaren que era molt difícil d'aconseguir que aparegués una

revista com la que s'havia plantejat. El cert era que tant alguns membres de l'AMPA com certs responsables de l'Escola presents a les reunions de l'Associació no acabaven de creure que fructifiqués el projecte presentat per una persona que aleshores no era coneguda.

I tanmateix la majoria dels assistents veié que era quelcom difícil, però possible. Amb en Josep Ramon Barberà fent de portaveu d'aquest altre grup de persones, s'hi donà un vot de confiança. Per acabar la discussió es tractà el tema del cost de la publicació. S'acordà que es pagaria a parts iguals entre l'AMPA i l'Escola.

La posada en marxa de la revista havia estat aprovada. L'objectiu era, aleshores, el final del primer trimestre del curs 2001-2002, en què havia d'aparèixer el seu primer número.

Definició de l'Equip de Redacció i del nom de la revista

Tanmateix, abans d'arribar al moment que veié la llum l'exemplar, encara s'havien de perfilar alguns aspectes, el més important dels quals era la concreció de l'Equip de Redacció.

Precisament a la reunió de la Junta de l'AMPA on es presentà la revista, ja es visualitzà un grup dels seus membres que veien amb simpatia el projecte. Per això, en finalitzar la reunió ja manifestaren la seva voluntat de formar part de l'equip. Concretament eren l'esmentat Josep Ramon Barberà, Roser Bassas, Anna Fors, Míriam Guilimany, Isabel Solà i Cinta Viladot. Tots ells foren citats a una reunió abans de l'estiu per tractar aspectes relatius a la nova revista.

El tema principal de la trobada era la definició de l'Equip de Redacció. Les percepcions prèvies havien estat correctes i totes sis persones donaren el seu vistiplau a formar-ne part per al primer curs de la publicació.

A la reunió també es comentà que s'havien fet gestions amb l'Escola per tal d'incorporar de forma efectiva alguns dels professors a l'equip, però que inicialment la seva funció seria d'enllaç amb el centre, bàsicament per fer-hi arribar les necessitats informatives de la revista.

Val a dir que l'aspecte més recordat d'aquella reunió fou quan es tractà la qüestió del nom que havia de tenir la publicació. En efecte, després d'acabar de posar les bases sobre com hauria de ser la dinàmica de les reunions de l'Equip de Redacció (amb la revisió del darrer número publicat, propostes de nous continguts per als propers i idees de noves seccions), s'abordà la denominació. Hi sorgiren diverses idees, la principal de les quals es relacionava amb la idea del moment de lleure escolar, traslladat al nom de la nova revista: *L'Hora del Pati*, tal com es recollí al primer editorial de la publicació:

«Perquè volíem trobar un nom que donés a entendre la vocació amb la qual neix la revista: un espai de lleure i d'engrescament. La nostra revista apareix amb la pretensió de ser un punt de trobada de tots plegats, alumnes, pares, professors i Direcció de l'Escola. Com bé sabeu (...) a l'Escola l'hora del pati era aquell moment especial que feia de

parèntesi al seguit de classes. La nostra revista vol ser, precisament, aquest parèntesi de confluència de tots plegats.» Sens dubte era la denominació que més agradava. Tanmateix tenia l'inconvenient que hi havia un programa de ràdio molt popular aleshores de l'emissora RAC1 que es deia gual. Al final, malgrat la coincidència, es decidí de tirar endavant amb *L'Hora del Pati* com a capçalera de la revista (de fet, poc temps més tard el programa de ràdio deixà d'emetre's).

I com aconseguírem els continguts del primer número?

Amb el nom ja decidit, el projecte descansà aquell estiu. Just de tornada de vacances es començà a treballar en un altre pas decisiu com era iniciar una dinàmica que permetés d'aconseguir els continguts del primer número de la revista, però que a més servís també per als següents exemplars de la publicació.

El primer que es féu fou identificar les persones que haurien d'aportar els articles i les imatges per a *L'Hora del Pati*. Bàsicament parlem de dos grups de persones: professors i personal general de l'Escola, i responsables de les diverses comissions de l'AMPA. Els primers aportarien els continguts relatius a la vida escolar en els diversos nivells educatius (Infantil, Primària, Secundària i Batxillerat), i els segons la informació de les iniciatives que promovia l'Associació. Conjuntament amb la identificació d'aquests facilitadors de continguts, feia falta demanar dos articles de caire més estratègic, a la Direcció de l'Escola i a l'AMPA, per tal que expliquessin, cadascuna pel seu costat, què era el més destacat del moment.

Tot això, amanit amb una entrevista, la tira còmica, uns passatemps, una agenda d'activitats i, sobretot, l'editorial, que en tractar-se del primer número hauria d'explicar de la forma més amena i clara l'objectiu de *L'Hora del Pati*: donar a conèixer la rica varietat d'activitats relacionades amb l'Escola o, el que era el mateix, que qui donés un cop d'ull a la revista s'adonés que més enllà de la docència (sobre la qual descansaria el pes fonamental de la publicació) hi havia moltes altres coses que passen a Vedruna-Gràcia.

L'Equip de Redacció es tornà a reunir a finals de setembre per determinar els qui haurien de rebre la primera comunicació demanant l'aportació dels articles, les persones a les quals calia adreçar-se per demanar unes línies i, sobretot, imatges relatives als textos que aportarien.

Pel que fa a la forma en què s'hauria de fer la petició de les col·laboracions, cal recordar que érem a l'any 2001. Tot i que Internet i les tecnologies de la comunicació havien començat a obrir-se pas, no existien encara els blocs, ni les xarxes socials i encara havien de passar uns pocs anys perquè el que representaria el concepte de web 2.0 comencés a consolidar-se. A més a més l'extensió del correu electrònic encara no era tan universal com avui dia, i les eines de producció audiovisual encara haurien d'avançar molt. Un exemple d'això eren les càmeres de fotografia: les que funcionaven amb rodet eren més abundants a les llars que les digitals i, d'altra banda, a més de cares, les càmeres digitals per aquells anys tenien definicions habituals de tan sols un megapíxel.

Es pot dir que aquell encara era un moment de transició entre la transmissió de comunicació per vies tradicionals (els escrits en paper, les imatges impreses en paper fotogràfic, etc.) i la consolidació de l'entorn digital.

Per tot plegat es determinà que es farien cartes individualitzades als qui haurien de facilitar els articles i que aquestes notificacions es farien arribar de forma física al seu destinatari. En la carta es deia que començava de forma il·lusionant el projecte de la nova revista de l'Escola i que es comptava amb la complicitat del receptor per engegar *L'Hora del Pati*. En l'escrit es concretava el tema sobre el qual havia de versar l'article, la seva extensió aproximada, que s'hauria d'aportar una imatge com a mínim per il·lustrar el text i la data de lliurament. També s'agraïa la seva col·laboració. Finalment es detallaven les dues possibles formes com es podia adreçar el material a la revista. Per una banda per correu electrònic, però també mitjançant la bústia que fou instal·lada a l'entrada principal de l'Escola del carrer Gran de Gràcia.

Cal dir que durant els primers anys de la revista la bústia fou el canal bàsic d'arribada de les col·laboracions i que a mesura que passaren els anys deixà de ser aquest el conducte principal en favor del correu electrònic, de forma que cap a finals de la primera dècada de vida de *L'Hora del Pati* la bústia ja no era utilitzada.

La bústia, però, tingué una altra utilitat durant els primers temps. La imatge adjunta recull una part de la contraportada de la primera revista. Com es pot veure, a més de la fotografia de la bústia, també s'indicava que aquell era el canal perquè qui volgués pogués aportar continguts o comentar el que fos en relació a la revista. Al cap i a la fi, com sempre ha estat voluntat dels qui hem portat *L'Hora del Pati*, la publicació sempre ha estat oberta a qualsevol persona relacionada amb la comunitat educativa de Vedruna-Gràcia, tal com s'ha manifestat número a número als crèdits de la publicació. «*L'Hora del Pati és una publicació plural i respectuosa amb la llibertat d'expressió. Vol ser ressò de les idees, les reflexions i la vida de l'Escola.*»

Arrenca el procés de concreció de la primera revista

Les cartes van partir cap als seus destinataris a primers d'octubre, tot demanant que arribessin les col·laboracions amb el canvi de mes. A poc a poc començaren a arribar els articles que s'havien demanat a membres de l'AMPA: el de la Comissió de Cultura; el corresponent a la Festa de la Primavera; el de la vocalia de Projectes Solidaris (que feia poc que també havia començat a caminar); el del Bàsquet; els «Entre-Enteniments» que elaborà al llarg de diversos anys la Roser Bassas (qui també ens féu la capçalera d'aquell primer número, on destacava la característica palmera que no ha deixat de ser present fins al moment present); i un redactat que parlava de l'inici del curs de l'AMPA.

A partir de les gestions dels membres de l'Equip de Redacció a l'Escola (al primer número de la revista els professors Carles Capellades i Alba Alet), el nostre centre educatiu aportà el pes fort d'aquell primer número amb articles relatius al web de Vedruna-Gràcia, les noves tecnologies, una galeria d'art dels nens i nenes del parvulari, redactats sobre sortides escolars a Vilafranca, a Montserrat, a Vilafranca i al Matagalls, reflexions sobre el Batxillerat, la formació en la fe, l'espai de la Biblioteca, i dues col·laboracions força especials: una sobre la doble commemoració dels 175 anys de la fundació de l'Institut de les Germanes Carmelites Vedruna i el 140è aniversari de l'Escola, i un altre sobre el canvi en la seva titularitat.

També en aquell primer número de *L'Hora del Pati* hi aparegueren les dues primeres entrevistes, una on Xavier Teixidó parlava dels mestres d'aquell avui, i una segona de figurada a alguns infants d'Educació Infantil.

A més de tot això, l'Enric Barberà hi aportà la primera de les seves entregues de les «Històries de Dracs» (la tira còmica d'aquell curs), aparegué la secció «Feed-back» (que volgué que les famílies tinguessin un espai per a l'opinió, però que no va arribar a quallar), i també l'editorial amb un títol que ho deixava tot ben clar: «*La revista de l'Escola, la revista de tots*».

El cert era que la bústia de la revista acabada d'estrenar «treia fum». Amb sort arribaven col·laboracions en format digital dins de disquets de 3,5' (a vegades també tocava picar el text que s'havia fet arribar). També s'escanejaven les imatges a una resolució de 300 ppp, es posaven titulars als articles que no en tenien, es creaven subtítols, entradetes, etc.

Ja érem al novembre i es va començar a maquetar la revista, a una mida DIN-A4 i a una sola tinta negra, amb el programari del que es disposava, el processador de textos Word. Certament no era el més adequat per al disseny de les pàgines, però es va generar una proposta gràfica que es podria qualificar de correcta. La maquetació d'aquella primera revista no era especialment espectacular, però sí clara i neta. L'objectiu era aconseguir que aparegués el primer número i que, com a mínim, la portada convidés tothom a passar les pàgines i mirar la revista. Més endavant ja es tractaria de millorar el disseny.

Un cop realitzada la maquetació, vam «estrenar» les nostres correctores lingüístiques, la Montserrat Bassas (qui ens seguí ajudant de forma gairebé seguida en tots aquests anys), la Mireia Boixaderas i l'Esther Aldecoa, que també van contribuir a fer que els articles d'aquell número u estiguessin el màxim de correctes possible.

Després de fer les esmenes lingüístiques pertinents, i a causa de les limitacions del programari que es va utilitzar per maquetar, es va haver de portar l'arxiu digital de la primera revista a una empresa per fer-ne uns fotolits (la necessària transformació de les pàgines word a un suport imprimible), pas previ a portar els fotolits a la impremta del carrer de les Moles, al barri gòtic de Barcelona (que malgrat totes les ofertes que se'ns van proposar en els 12 anys de vida de la revista, sempre va presentar la millor relació preu-qualitat).

Seria pels volts del 20 de desembre quan, a punt de començar les vacances de Nadal, arribaren a l'Escola els 800 exemplars que s'havien encarregat de la primera entrega de *L'Hora del Pati*. El procediment per a la distribució entre l'alumnat va ser el que es repetiria des d'aleshores fins ara: ensobrament i repartiment el darrer dia del trimestre, amb la resta de documents que es lliuraven en aquella data.

La publicació ja havia sortit cap a les cases. Calia esperar la reacció de les famílies i de l'Escola.

Bona acollida i preparació del següent número

Ja érem a gener de 2002 quan començaren a arribar els primers comentaris sobre la publicació. Tots eren positius, com també van ser favorables les opinions expressades a la primera reunió de la Junta de l'AMPA, a la qual s'incorporava una nova vocalia, la de la nova revista de l'Escola, representada per jo mateix al llarg de tots aquests anys.

Contents per la bona acollida de la revista, l'Equip de Redacció féu també la seva reunió de valoració, de cara a preparar el segon número de *L'Hora del Pati*. Si el primer havia estat el de l'engegada del projecte, ara tocava iniciar el camí de la consolidació de la revista.

De forma que a finals de gener ja es van enviar les cartes demanant els escrits i les imatges corresponents. Tanmateix, com en tota tasca que s'inicia, es van haver de fer alguns petits ajustos en la petició d'aquestes col·laboracions, a partir del que l'Equip de Redacció valorava com a necessari. És per això que, a més de tot el que ja s'havia sol·licitat per al número u, es van demanar aportacions més properes a l'alumnat (concretament per a la nova secció «**Aquest món nostre**», **d'opinions de nois i noies de Secundària sobre aspectes d'actualitat**), i relatives a experiències educatives destacades de Vedruna-Gràcia (aquí podríem destacar un article que aparegué al segon exemplar de la revista sobre l'arribada de l'euro, un altre relatiu al concurs Euroescola, o un darrer sobre la singularitat del Carnestoltes de l'Escola, centrat en l'obra de Gaudí).

Com havia passat anteriorment, al llarg de les següents setmanes anaren arribant les col·laboracions, i es començà a maquetar la revista. Anaren prenent forma els continguts de les seccions habituals de l'activitat escolar (entre d'altres el primer article sobre la Jornada de Portes Obertes, el de l'aleshores cinquè Recital de Poesia o un altre sobre el servei de menjador), però també els de les comissions de l'AMPA (una nova campanya de Projectes Solidaris de joguines per al Raval, una descripció de l'extraescolar d'escacs o informació de les darreres conferències de l'Escola).

També es podrien destacar altres continguts prou interessants com, encara que modest, el creixent protagonisme dels continguts relatius al bàsquet, la primera crònica sobre una Assemblea de l'AMPA, la segona entrega de les «**Històries de Dracs**», els «**Bocins d'Història**» de la **Carne Camprubí amb motiu del 140è aniversari** del nostre centre educatiu, la presentació de la tasca d'educació en valors de Món Jove i, molt d'actualitat aleshores, l'entrevista que alguns alumnes de l'Escola feren a Tinet Rubira, pare de l'Escola que era el director del programa «Operación Triunfo» que acabava de finalitzar de forma reeixida en la seva primera temporada. Per acabar es muntaren els crèdits. Voldria aturar-me un moment en aquest fet i evocar dues coses: el cos de lletra d'aquesta columna i els noms que apareixen on es pot llegir habitualment «col·laboren també en aquest número». Com sempre l'espai més atapeït i amb lletra més petita de *L'Hora del Pati* és el de la informació dels seus responsables. A cada lliurament de la revista hi apareixia una gran quantitat de noms d'alumnes, professors, responsables de l'Escola i famílies en general, com a autors dels textos i facilitadors de les imatges que els il·lustren (de fet, com que en aquests 12 anys era cada cop més gran aquesta llista, en els darrers números de la revista hem hagut de posar una frase genèrica per significar totes aquestes persones). Què vol dir tot això? Doncs que en aquest temps hem tingut la immensa sort que tant l'Escola, com l'AMPA, com les famílies s'han implicat de forma decidida en la revista i, el que és més interessant, sense defallir al llarg del temps. Més que això: han fet seu aquest producte editorial que ja n'era, de propi. Aquesta constatació podria ser una reiteració innecessària, però com a responsable de la revista en aquests anys, creieu-me que la cosa podria no haver estat així.

Maquetada la revista, un cop més s'envià a fer-ne els fotolits (encara treballàvem amb el programari Word) i cap a la impremta. Just abans de Setmana Santa d'aquell 2002 es lliurava a les famílies el nou exemplar de *L'Hora del Pati*, també tot ell a una sola tinta, però, a diferència de les 20 pàgines del primer número (incloses les cobertes), ara el segon en tenia 24.

Cap al tancament del curs amb planes commemoratives especials

Un cop repartida la revista, cal dir que una vegada més fou molt ben acollida. L'objectiu expressat a l'editorial d'aquell segon número, que portava per títol «Reflex de la riquesa escolar», semblava que anava quallant.

Tanmateix quedava pendent el darrer repte d'aquell curs 2001-2002, tancar el cicle anual de la publicació amb el tercer número. L'Equip de Redacció es posà en marxa i, d'entre les necessitats que va detectar, es va veure que caldria fer un incís especial en el significat del 140è aniversari de l'Escola. Si bé al llarg del curs ja s'havia inserit el logotip d'aquesta efemèride a la capçalera de la revista, calia fer-ne aportacions més consistents.

En aquest punt caldria fer palès que des de la direcció de *L'Hora del Pati*, al llarg d'aquesta dotzena d'anys, sempre hi ha hagut una clara voluntat formativa de la revista. Si bé és cert que sempre hem volgut donar a conèixer què passa a l'Escola (informar del que succeïa), i que la publicació fos amena i divertida, directament o indirectament a tots els 33 números que han aparegut, s'ha fet l'esforç d'incloure-hi continguts que servissin igualment per a la millora del coneixement d'aspectes que s'ha cregut que les famílies i la comunitat educativa en general havien de saber per tal de motivar tothom a una participació més plena.

Precisament per potenciar l'efemèride del 140è aniversari, la primavera del 2002, es demanaren algunes col·laboracions especials. La primera, en forma de redactat sobre la tasca de Santa Joaquina de Vedruna, la realitzà Montserrat Bau, qui féu referència al naixement de la santa, als 175 anys de la fundació de la congregació a Vic i als 140 anys de l'Escola Vedruna de Gràcia. L'objectiu, amb un rerefons formatiu, era que les famílies tinguessin viva la memòria de qui féu possible el centre on estudiaven els seus fills.

Una altra col·laboració que es demanà, també en la mateixa línia formativa, fou a la Montserrat Alemany. Féu un redactat sobre la història de l'AMPA de l'Escola. Aquesta també era una part del recorregut vital del centre i que calia fer brotar en coincidència amb la celebració de l'aniversari de Vedruna-Gràcia.

Per acabar, el tercer número de la revista també havia de contemplar informació sobre l'acte acadèmic de cloenda de les celebracions que s'havia de dur a terme aquell dimecres 22 de maig. I així es féu, a partir d'un redactat que ens va fer arribar en Carles Cervelló.

A més d'aquests continguts que evocaven el passat, la revista també havia de fer-se ressò del seu present. Per això, una vegada més, mitjançant sobres que es lliuraven als seus destinataris, es van demanar les col·laboracions corresponents al professorat, Direcció de l'Escola i vocalies de l'AMPA. L'Equip de Redacció també tingué en consideració la celebració d'una activitat especial dins el calendari de Vedruna-Gràcia, el de la Festa de la Primavera, promogut per la pròpia AMPA, però amb la inestimable ajuda de l'Escola. És per això que es va preveure de dedicar-hi un espai més ampli que a la resta de continguts.

Així, doncs, van començar a circular les peticions en la mateixa línia del que passà per als números anteriors de la revista. I, un cop més, la bústia de la revista va començar a treure fum. Era el moment de maquetar.

Val a dir, però, que del procés de maquetació en destacà un aspecte fonamental: el color a les cobertes. Efectivament, per primera vegada s'emprà el color per destacar els articles interiors de *L'Hora del Pati*. Això va ser possible gràcies a un acord que es tancà en una de les reunions de la Junta de l'AMPA, a partir d'una petició que es va fer en el sentit de donar una major vistositat a la revista. Implementar el color a tota la publicació era una despesa massa elevada, però es va veure que era assumible la petita diferència de l'increment del preu de *L'Hora del Pati* amb només les cobertes a color.

En conseqüència, es destinaren continguts especialment atractius per a les cobertes que, en tenir un tractament especial, van ser maquetades amb un programari més adequat. Un exemple és el de la contracoberta del número 3, que estigué tota ella presidida per una gran imatge de nens i nenes dels equips de bàsquet de l'Escola en una foto de família amb la plantilla del primer equip de bàsquet del F.C. Barcelona, al Palau Blaugrana.

Sense entrar en les col·laboracions habituals, de la resta de continguts de la revista es podria destacar els articles que feien referència a la festivitat de Sant Jordi i els premis literaris de l'Escola, el viatge de fi de curs a Madrid dels alumnes de quart de Secundària, unes línies sobre l'activitat extraescolar de catequesi

que es feia aquells anys a Vedruna-Gràcia, la visió de la Lourdes Fargas sobre l'acompanyament als infants, la descripció de l'aula de tecnologia i una entrevista de la Roser Bassas a alumnes de Batxillerat que deixaven l'Escola. Per cert, aquest nou exemplar de la revista tenia 28 pàgines.

Era a punt d'arribar Sant Joan. El dia final de curs fou lliurada la revista. Com deia el títol de l'editorial d'aquell número, ara el que tocava era gaudir d'un «Bon estiu i a “carregar piles”».

Comença un nou any de revista

S'havia tancat el primer any de *L'Hora del Pati*. El projecte ja estava rodat i, a més, ja es tenia una idea general de com serien els exemplars de la publicació el nou curs 2002-2003 i els anys següents. Ja no hi havia dubtes i la revista era esperada cada trimestre, ara ja, fins a la data d'avui, amb les cobertes a color.

Durant el segon any de la revista va ser possible la continuació del mateix grup de persones que havien estat el primer any el seu Equip de Redacció. Si bé més endavant s'anaren produint relleus en aquest petit col·lectiu, de cara a la consolidació anà molt bé que aleshores no hi hagués canvis.

També fou positiu el fet que s'havia consolidat la dinàmica de funcionament de la petició i recepció de les col·laboracions i les imatges, i que els interlocutors ja sabien què s'esperava d'ells.

Com a fets destacables del segon any de *L'Hora del Pati*, en podríem citar uns quants. Començaríem per un nou contingut que es donà al número 6, el juny de 2003. Per primera vegada es publicava una separata especial amb imatges de les 32 classes de l'Escola. Dit d'una altra forma, es recollia en un sol document la diversitat dels nivells acadèmics i la totalitat de l'alumnat de l'Escola. A més a més, conjuntament amb això, es presentava al mateix exemplar una imatge on es congregava als set alumnes de l'Escola que hi havien fet tota la seva escolarització (aquest seria un altre contingut que s'aniria repetint al llarg dels anys següents fins a l'actualitat).

Parlant també de continguts singulars, val la pena ressenyar un article que deixà un gran record. Al número 5 de la revista, de març de 2003, es publicà un reportatge elaborat per la Roser Bassas que es fixava en tots els noms dels alumnes de l'Escola, recollits i comentats. Gairebé 250 noms propis en què ja es veia que els més repetits eren els de Marc (29 alumnes es deien així), Laura (25), Anna (23), Marta (22) Jordi (20) i Maria (15).

Igualment es podria destacar la voluntat d'aquell any per fer conèixer els racons i serveis de Vedruna-Gràcia. En aquest sentit es presentaren l'aula de fotografia i l'espai de secretaria, i es detallà com funcionava el servei de neteja.

A la revista, el més important seguia essent l'actualitat regular de les classes. En aquest sentit, a més de la informació de les activitats regulars de cada cicle, se seguí apostant per la secció «Aquest Món Nostre», amb comentaris dels alumnes de Secundària sobre temes com el naufragi del vaixell *Prestige* o els «Papers» de Salamanca; s'informava, també, dels treballs de recerca més destacats d'aquell curs; de les accions en favor de la pau amb motiu de la Guerra d'Iraq; es dedicava un espai especial a la informació de la celebració del Carnestoltes, la Diada de Sant Jordi o les Cantades de Nadal; es donava la paraula a diversos professors (recordem els articles signats per Carme Bonjoch, Anna Planas o Maria Pau Vives); s'informava de la Jornada de Portes Obertes; i seguia presentant entrevistes a pares i altres persones relacionades amb l'Escola, com ara a en Joan Hueso amb motiu del seu primer any com a director de Vedruna-Gràcia, o articles dedicats al món casteller (hi prenien la paraula la Ceci Fernández, en Carles Capellades i en Xavier Rubió), o al del doblatge (hi participaven en Sergi Zamora i en Jordi Daura).

Tot plegat, complementat aquell 2002-2003 amb els «Bocinets» d'anglès d'en Martí Cifre; les «Històries de Dracs» de l'Enric Barberà; els «Entre-Enteniments» de la Roser Bassas; els «Platillos» de la Pieràngela Pujolà; l'actualitat de l'AMPA; les propostes de les activitats extraescolars, de Món Jove, del bàsquet o de Projectes Solidaris; es presentà el nou logotip de l'Escola; es féu una descripció de la tasca del Consell Escolar; un altre l'article-resum de la Festa de la Primavera (que creixia en una nova pàgina fins a arribar a les tres)... i la publicitat. Aquell any es van fer, per primera vegada, insercions publicitàries de Bacardí, Scolarest i Prolímpsa (més endavant aparegueren anunciades altres empreses relacionades amb el gènere de punt per a infants o la venda d'equips informàtics).

Per acabar, com s'ha intentat de fer tots aquests anys, la revista dedicà un record a persones que ens havien deixat aquell curs, la Francesca Fernández (que era mestra de l'Escola) i en Víctor Giménez (pare de dos infants del centre).

Les vint-i-vuit pàgines i la separata de vuit dedicada als grups de l'Escola tancaren el sisè número de *L'Hora del Pati* en l'any de la seva consolidació.

Anys tercer i quart: tancament del primer cicle de quatre cursos

El projecte de la revista havia deixat de ser-ho. Ara ja era una realitat que en encetar el seu tercer any de vida només havia de continuar la dinàmica dels dos cursos anteriors.

Tanmateix, en aquesta crònica de la història de *L'Hora del Pati* hauríem de tenir present que, com veurem tot seguit, els anys tercer i quart tingueren trets de continuïtat respecte al que havia passat fins aleshores, i que el cinquè curs representaria un petit trencament. Per això cal parlar del tancament del primer cicle de quatre anys (del número 7 al 12), abans d'enfilars el cinquè i els següents.

No cal insistir en el procediment per aconseguir les col·laboracions que ja s'ha descrit anteriorment. L'important és que la comunitat educativa de l'Escola (professorat, famílies, AMPA i Direcció del Centre) seguia responent i, encara que de vegades s'havia d'insistir perquè algun article arribés a temps, s'aconseguia poder-lo incloure.

El primer número del tercer any de la revista s'obria amb un titular de l'editorial que fou una declaració de principis: «**Un nou curs. Una nova aventura**». **Sí, una nova aventura il·lusionant que s'iniciava amb la publicació** de la notícia del comiat com a professores de la Montserrat Alemany i la Teresa Gras, amb tot el que significava aquest fet. En contraposició, entre els números 7 i 12 anaren desfilant per les pàgines de la revista altres professors que seguien presents a l'Escola, com ara la Montserrat Castelló, la Cristina Fosch, en Martí Cifre o la Montserrat Bassas, elles i ell explicant les seves impressions sobre el fet de l'educació.

Pel que fa a la pròpia Escola, a la revista s'anava explicant la celebració de cada any de Santa Joaquina, la festa patronal de l'Escola; el Carnestoltes a Infantil i a Primària, al qual es dedicaven les darreres pàgines del segon número de l'any; les de les sessions de Família/Escola, acció compartida (FEAC); el que s'aconseguia per a les classes en relació a la campanya «Ordenats per al cole». A més es donava a conèixer que es restaurava la façana, es descrivia com era el laboratori de ciències o que un grup de tres persones constituïen l'Equip de Psicopedagogia.

Altres informacions que es van recollir a la revista foren els instants de silenci dels alumnes de l'Escola l'endemà dels atemptats de l'11 de març de 2004 o les accions en favor dels necessitats del sud-est asiàtic arran el tsunami que afectà aquella zona del planeta l'any 2004. També s'explicaren altres propostes vers els més necessitats, com ara el gest de la recollida d'aliments per a una regió de Bòsnia, que de forma tan impactant es retratà al número 10 de la revista.

En relació a les informacions de l'AMPA i les seves vocalies, van ser notícia les de la Comissió de Cultura que, a més de les habituals conferències, organitzà un seguit d'anys uns recorreguts per Gràcia a càrrec del geògraf Joan Lafarga o el nou «Concert de Nadal» de desembre de 2004; les del bàsquet (s'informava de resultats, classificacions i protagonistes de les *esquadres* de l'Escola); les d'Internet, com ara quan *L'Hora del Pati* infor-

mà al seu número 8 de l'aparició del nou web del Centre; les d'Extraescolars (s'hi feren reportatges com el de l'activitat d'Escacs també al número 8, o al número 9 s'informava del relleu al capdavant de la vocalia); les de la Festa de la Primavera, que a poc a poc anaven guanyant presència a la revista pel que fa a nombre de planes; o altres notícies d'interès com ara quan l'AMPA constituí una nova comissió, la de Relacions Externes.

Conjuntament amb tot això, a més del que s'informava de Món Jove (especialment de les seves colònies d'estiu, habitualment reflectides amb pàgines en color a la revista), seguiren els continguts propis com, per exemple, la nova «Tira d'en Baldrick» que substituï les «Històries de Dracs» o les entrevistes a persones relacionades amb l'Escola. En aquest punt destaquem la que es va dedicar al Teatre a l'Escola (amb la participació de l'Imma Colomer, en Carles Cervelló i els germans Andreu i Georgina Amenós), o que l'alpinista i pare de l'Escola Nil Bohigas també passà pel nostre qüestionari.

Pel que fa a l'Equip de Redacció, al llarg dels anys tercer i quart s'anaren produint alguns canvis. En Just Martínez substituï momentàniament les baixes de la Míriam Guilimany i la Isabel Solà. La Clara Mas col·laborà als números 8 i 9 de la revista fent-se càrrec de la seva maquetació interior.

Canvis en el format: Sempre intentant de millorar

Entre l'octubre de 2005 i el juny de 2008 es publicà una nova tanda de 12 números de la revista (del 13 al 24), com fins aleshores d'aparició trimestral. Tanmateix una característica formal se significà en aquests quatre anys i constituï un fet especial en la història de la revista: el canvi de dimensions.

Aquest fet té relació amb la preocupació que ha tingut sempre l'Equip de Redacció d'aportar novetats a partir d'una estructura de continguts assentada a partir del pes bàsic que tenien els relatius a la vida escolar i l'activitat de l'AMPA i les seves vocalies.

Tanmateix, des de l'Equip es veia que hi havia una altra vessant de la publicació que no estava resolta, la del disseny de la revista.

La valoració dels continguts era més que satisfactòria, però es veia que el disseny de la publicació tenia un ampli marge de maniobra. Com a part dels aspectes de disseny, al final del quart any es va veure que valia la pena provar un altre format i substituir la mida DIN-A4 que hi havia hagut els quatre primers anys, a veure què en pensaven els lectors. És per això que la següent tongada de quatre anys *L'Hora del Pati* es publicà en una mida més petita, de 17 x 23 cm.

A partir, doncs, del número 13, la publicació inicià una nova singladura en aquest nou format. Això sí, el canvi obligà a un increment en el nombre de pàgines, per tal de poder encabir la quantitat d'articles que es publicaven a la revista. Dit d'una altra forma, de la mitjana de 24 pàgines de «mida gran» dels quatre primers anys, es passà a les 36 pàgines de mitjana en el nou format (i en els números corresponents al final de curs, el mes de juny, s'arribà a les 52 pàgines).

En relació al que era estrictament el disseny de la revista es podria dir que en el mateix període de quatre anys (del cinquè al vuitè) no es produïren grans millores, més enllà de les que possibilitaren un canvi en el programari de maquetació interna de les pàgines a partir de l'ús del *soft* FreeHand en aquest període. Bàsicament parlariem de la possibilitat de treballar a partir de caixes i del fet d'incrustar imatges de recurs a sota dels textos i fotografies dels articles. El del format fou, doncs, el canvi fonamental en la revista en aquest període.

El desembre de 2005 aparegué aquella primera revista amb el nou format, i el cert és que obtingué valoracions positives per part de moltes persones que assenyalaren que la nova mida resultava pràctica per portar la publicació a qualsevol lloc i llegir-la on fos. També hi hagué qui assenyalà que la revista perdia presència i que li agradava més el format anterior. Vist tot, i per tal de fer una valoració correcta, es va decidir de reposar el nou format i seguir endavant amb la nova proposta de mides, al llarg d'aquell i els tres anys següents.

A la finalització del quart any (el vuitè de vida de la revista) es va veure que el format de 17 x 23 no havia guanyat tants adeptes com per seguir mantenint-lo, de forma que es va decidir de retornar a la mida gran de *L'Hora del Pati*, el DIN-A4, i iniciar un nou tram de quatre anys, entre els números 25 i 36 de la revista, a partir del qual valorar si calia fer o no un nou canvi de format.

Millores definitives en el disseny i la maquetació

Entrats ja en el tercer bloc de quatre anys de la publicació (com dèiem, a partir del número 25), se seguia amb la idea d'intentar millorar el disseny de *L'Hora del Pati*, certament l'assignatura que teníem

pendent. Cal dir que l'estil genèric de maquetació no havia canviat significativament en tots els vuit anys anteriors.

Amb aquesta fita no resolta es realitzaren els números 25 i 26 de la publicació. Fou justament quan es començà a maquetar el número 27 que un fet provocà que es desencallés la millora del disseny que tant es desitjava.

La circumstància té a veure amb l'equip informàtic amb què es maquetava la revista. Des de feia uns quants mesos l'ordinador amb què es feia aquesta tasca progressivament anava donant senyals de mal funcionament. A empentes i rodolons s'havien maquetat els dos números anteriors, però, a finals d'abril de 2010, a mig maquetar les pàgines de la revista amb el programari FreeHand, aquell l'ordinador va dir que estava cansat i que passava a millor vida. Vaja, que s'havia espatllat definitivament.

Certament aquell era un problema molt greu que s'havia de resoldre ràpidament. Però la cosa estava complicada, perquè jo no tenia disponibilitat immediata d'un altre ordinador amb les mateixes característiques del que m'havia «abandonat». En aquest punt vaig recordar l'oferiment que m'havia fet un altre pare de l'Escola, en Jordi Sala, que temps enrere m'havia comentat que es posava a disposició de la revista pel que fes falta. Jo sabia que en Jordi, que gestionava una editorial a Barcelona i que tenia coneixement dels diversos processos que possibiliten els llibres impresos (inclòs el de la maquetació), podria donar-me un cop de mà. De forma que vaig despenjar el telèfon i vaig exposar a en Jordi si podria fer la maquetació d'aquell número 27 de la revista, mentre jo intentaria de trobar una solució per als següents exemplars de *L'Hora del Pati*.

La resposta fou un sí immediat. A les poques hores ens trobàvem per concretar la maquetació. En un punt determinat en Jordi em preguntà si s'hauria de seguir la mateixa línia gràfica existent. La resposta fou que no, que calia trencar, que precisament era el moment per a una nova proposta de disseny i maquetació que superés les limitacions existents fins aleshores i que aconseguís l'objectiu, llargament desitjat, d'una revista més atractiva per als lectors.

A corre-cuita, al llarg de les setmanes següents, en Jordi formulà un nou disseny en què, malgrat que s'hi reconeixien certs elements que recordaven el que havia existit fins llavors, proposava una línia gràfica més agosarada i que creïem que seria més del grat de la comunitat educativa.

Aquesta proposta és la que es portà a impremta i es materialitzà a mitjan juny en la revista que fou lliurada a les famílies. Immediatament arribaren algunes veus assenyalant que el canvi havia estat positiu.

La primera pedra en la transformació del disseny estava posada, però calia acabar-la de consolidar amb una definició més treballada. En aquest sentit, entre finals de juny i primers d'octubre de 2010, en Jordi acabà de concretar una nova proposta gràfica, ara molt més definida. Però no tan sols això, també assenyalà que li vindria de gust seguir amb la realització de la maquetació de la revista.

D'aquesta forma fou com canvià definitivament el disseny de *L'Hora del Pati* cap al que és actualment, amb una presentació al nivell dels propis articles. El continent es feia tan atractiu com el contingut.

Continguts. La gran riquesa d'aquests darrers anys de revista

Precisament retornant als continguts, i abans de fer una valoració final del que ha estat la revista en aquests anys i parlar sobre els reptes del seu futur, voldria evocar alguns dels articles més destacats dels haguts en els darrers set anys, de desembre de 2005 a juny de 2012.

Com s'ha dit reiteradament, el pes de *L'Hora del Pati* ha estat la vida escolar, allò que encertadament es va batejar a la publicació com «Des de les Aules». En aquest sentit parlariem d'aquests continguts com del «cor» de la revista, segurament el més important des del punt de vista d'una publicació com la nostra. Crec que en aquest resum no és necessari esmentar totes i cadascuna de les col·laboracions hagudes en aquests anys, però sí el més significatiu d'aquest temps.

Podríem començar per explicar com cada any l'Escola ha proposat un eix d'animació per al curs i com des de la revista hem intentat de fer arribar a les famílies l'existència d'aquests *leitmotiv*. Com quan vam fer-nos ressò d'aquell que deia «Si sóc constant, puc», el curs 2009-2010.

Per a la revista ha estat important el que institucionalment ha passat a l'Escola de Gràcia, com la celebració dels actes commemoratius del segle i mig del centre (reportatges de l'acte institucional del mes de gener i de la trobada d'antics alumnes del mes de maig) però també el que ha esdevingut a la «família Vedruna», un cercle més gran del qual el nostre centre forma part, juntament amb moltes altres escoles germanes. En aquesta visió més gran del «fet Vedruna», recordem com *L'Hora del Pati* va informar de l'atorgament de la Creu de Sant Jordi a la Congregació Vedruna el juny de 2011; de quan la Fundació Privada Educativa Vedruna-Barcelona prengué el relleu en la titularitat de l'Escola; o de quan a la revista s'han recollit distincions i experiències relacionades amb les altres escoles, per exemple quan es donà el Premi Educared 2011 a l'Escola Vedruna Àngels per la iniciativa «Caçadors d'Errades», o quan vam explicar l'experiència «Paraula d'en Pep» dels de la colla de Vedruna Ripoll.

I pel que fa a l'activitat regular de les classes, els fets als quals any rere any hem dedicat més espai a la revista han estat les castanyades d'Infantil i Primària; els Concerts i espectacles de Nadal protagonitzats pels alumnes d'Infantil i Primària; el Carnestoltes, sempre ple de fantasia i de color (fins i tot vam explicar que una comparsa de l'Escola guanyà una vegada el primer premi de la categoria infantil del Districte de Gràcia); els pessebres de l'Escola, fruit selecte de la combinació entre fe, creativitat i l'art del reciclatge; els Recitals de Poesia, en què els de Secundària i Batxillerat han portat la veu cantant; les diades de Sant Jordi, exponents màxims de la creativitat literària a l'Escola; les celebracions de Santa Joaquina; la participació

recent dels alumnes de Secundària a les propostes tecnològiques de la Lego League; les innombrables cantades en què han intervingut infants de Vedruna-Gràcia, ja siguin les «Cantànies», les del Monestir de Montserrat o el competitiu «Sons i Cançons» del Palau de la Música; les Jornades de Portes Obertes; les sessions de seguretat dels Mossos d'Esquadra i la Guàrdia Urbana als més petits; les acampades de P5; o l'adaptació de nous espais, com quan la capella es convertí en aula de música; o els treballs de recerca dels alumnes de Batxillerat, especialment aquells que, com el vídeo «Pròxima estació: Independència», van obtenir una distinció més enllà de l'Escola. Per acabar precisament amb els més grans de Vedruna-Gràcia permeteu que recordem que, quan a cada acabament de curs posàvem a la contraportada de la revista la foto de la totalitat dels alumnes de segon de Batxillerat que deixaven l'Escola per emprendre nous camins, hi havia la tossuda voluntat de fer veure que una de les realitats que expressen la riquesa del nostre centre és la presència d'aquests alumnes de cursos superiors.

Altres continguts ben propers a l'Escola han estat els redactats que han fet diversos professors explicant la seva visió del món educatiu. Alguns dels noms que han passat per les pàgines de la revista aquests darrers anys han estat els de la Pilar Andueza, en Miquel Jaumot, la Montserrat Bau, en Carles Cervelló, la Marta Pont, la Mercè Olivé, en Germán Alemany, la Marta Vives, en Jordi Palmer o la Sandra Font. També relacionat amb el professorat, recordem quan a la publicació donàvem la nostra felicitació als qui havien estat pares i mares.

L'Hora del Pati també ha tingut la voluntat de donar major visibilitat a algunes de les comissions de l'Escola. A tall d'exemple, en aquest breu resum caldria citar-ne dues: la de l'Agenda 21 (des de l'any 2009 es mostra a la publicació la tasca d'educació en aspectes medioambientals que es promou), i la de FEAC (s'ha seguit publicant un seguit d'articles sempre engrescant les famílies perquè s'apuntesin a les seves sessions).

Un altre contingut proper a l'Escola ha estat el de la veu de les famílies i els alumnes sobre qüestions no estrictament escolars. Si bé en aquests anys la participació espontània de les famílies ha estat poca, no ha

estat així en el cas dels protagonistes de Vedruna-Gràcia, els nois i noies que han possibilitat en aquests anys els continguts de la secció «Aquest Món Nostre». Des d'un primer moment vam voler que, amb les seves pròpies paraules, ens parlessin de com veien l'actualitat, des de la grip aviària fins al terrorisme, passant per les eleccions als Estats Units, l'actualitat catalana i el Barça. Creiem que ha estat un bon exercici que cal seguir cultivant.

També cal referir-se a Món Jove, l'esplai de l'Escola, que ha tingut un racó des del qual s'expliquen les seves activitats. Precisament perquè es valora més que positivament la tasca que es fa en favor dels infants de l'Escola, s'han dedicat sempre pàgines a les seves colònies d'estiu (que gairebé sempre han tancat el primer número de cada curs de la revista), a les seves excursions, a quan va celebrar els seus 10 primers anys de vida, a la renovació del seu web, però especialment a la vessant solidària de Món Jove, des de les activitats que cada any ha organitzat en favor de la Marató de TV3, fins a altres expressions d'ajut als necessitats, com la cursa en favor dels infants del Congo, en col·laboració amb Save The Children.

Com a darrer contingut relacionat amb les aules deixeu-nos palesar les pàgines especials dedicades a les classes de l'Escola, quelcom que ha estat sempre present a la revista a l'acabament de curs. Amb ell focalitzàvem els autèntics protagonistes de *L'Hora del Pati*, els alumnes, tots, des dels qui hi treien el cap per primera vegada a les classes de P3 fins als que tancaven el seu pas per l'Escola a segon de Batxillerat.

Entrant ara en els continguts de la revista dedicats a l'AMPA i les seves vocalies, caldria destacar una de les comissions, la del bàsquet, una realitat de l'Escola que ha tingut certs canvis en aquests anys. D'aquesta dinàmica de canvi n'hem tingut exemples diferents a la revista, com ara quan a un dels números entrevistàrem al qui fou el seu coordinador, en Miquel Molgosa, o quan en Nandu Esteve deixà la seva responsabilitat després de deu anys de feina. Dins el dinamisme del bàsquet hem intentat de destacar a la revista des del fet més petit fins al més gran, ja fossin les Estades de Setmana Santa, la competició del 3x3, les festes de Nadal i juny —amb el multitudinari sopar del bàsquet—, la nova equipació, o quan es va instal·lar el nou marcador electrònic. Tanmateix, des del punt de vista informatiu, voldríem destacar el paper de la Lídia Haro. Ella ha estat clau en el creixement del nombre de continguts a *L'Hora del Pati* dedicats al bàsquet aquests darrers anys i que han possibilitat la separata especial que tímidament va començar a aparèixer el juny de 2010 i que, amb el seu característic color verd de fons, es va consolidar en el número 31, de desembre de 2011. La informació dels diversos equips, les competicions a les quals participaven, l'organització del bàsquet o la formació d'entrenadors, ha estat possible gràcies a la Lídia que ha estat un enllaç eficaç amb tot allò relacionat amb l'esport de la cistella. Ella ha estat clau perquè el bàsquet hagi aconseguit un espai amb personalitat pròpia dins la publicació.

Una altra de les comissions que sempre hem tingut present ha estat la d'Extraescolars. En aquests darrers anys des de la revista hem assistit als canvis haguts en aquesta comissió de l'AMPA, que treballa de forma molt pròxima amb l'Escola. Hem vist com s'obrien diverses etapes: una primera amb la Fundació Pere Tar-

rés, en què es consolidaren un seguit de propostes d'activitats (entre d'altres les d'anglès i teatre, complementant la ja existent de natació), i una darrera amb Scolarest (de la qual la nostra publicació ha significat l'èxit del Casal d'Estiu d'aquests darrers anys).

Aquest resum de la vida de la revista dels darrers anys ha de recollir una petita referència a una activitat central en la vida de l'AMPA, la Festa de la Primavera. Sempre present també a la publicació, de la Festa de la Primavera cal destacar com a poc a poc anà creixent el nombre de pàgines dedicades a l'activitat, principalment en referència al resum de la Festa (les habituals 8-10 pàgines de continguts representen, aproximadament una cinquena part de la darrera revista del curs). Igualment, en relació amb la Festa de la Primavera voldria destacar una experiència singular, la que des de fa dos anys té lloc en la mateixa activitat en què grups de «petits reporters» redacten per a la revista breus cròniques dels tallers i espais curiosos de la Festa, un exercici que implica per part dels aprenents de periodistes anar al lloc on és la notícia, preguntar, prendre notes i, davant l'ordinador, fer un esforç de síntesi del que han entès. L'existència d'aquest taller dins la Festa és la volguda mostra de suport de l'Equip de Redacció de la revista als qui organitzen la pròpia activitat.

L'Hora del Pati també ha volgut ser un altaveu per a les propostes de la vocalia de Cultura de l'AMPA. Ja en els seus primers números es va marcar la fita que totes les conferències de l'Escola tinguessin el seu resum a la publicació. Que les famílies que no haguessin pogut assistir-hi, hi trobessin unes línies per fer seus els missatges que s'haguessin sentit a cada sessió. També des de les pàgines de la revista s'ha fet ressò de l'extraordinària metamorfosi de la Comissió de Cultura, que a poc a poc ha anat afegint noves iniciatives en favor de les famílies. Parlaríem de les sortides culturals a indrets com Món Sant Benet o les visites a la Sagrada Família dels dos darrers anys, entre moltes altres propostes. No volem oblidar una altra aportació de la Comissió que ens hem esforçat en traslladar als lectors, la del Concert de Nadal, que es posà en marxa a mitjan dècada de 2000 i que ha donat com a resultat actuacions com les de Dalbèrgia, Utopies amb Peatge, Les Violiles, la Coral Gospel Gràcia, o els repetits concerts de l'Orquestra Vedruna-Gràcia, una proposta musical intergeneracional d'extraordinari valor.

En relació al suport a les famílies en la seva tasca quotidiana d'educació dels infants i joves (aquest era el propòsit final de les conferències de la Comissió de Cultura), voldríem evocar un altre contingut propi de la revista. Les col·laboracions que, amb el títol «L'Aventura d'Educar», ha realitzat especialment per a la publicació la Conxita Moreno des de la tardor de l'any 2007. La Conxita, membre de l'Equip de Coordinació de *L'Hora del Pati* des del 2007, ha estat proporcionant un seguit de reflexions de molt interès per part d'una docent com ella, preocupada perquè les famílies disposin de recursos per afrontar el dia a dia en relació a les qüestions relatives a l'educació.

Per acabar aquesta relació de vocalies que han tingut veu a les planes de la revista, caldria recordar la més recent de totes dins l'àmbit de l'AMPA, Voluntariat en Família (i les seves diverses accions en favor del medi ambient o l'ajut als més necessitats) i, sobretot, la Comissió de Projectes Solidaris. Des de *L'Hora del Pati*, sempre amb la complicitat de les persones que han estat al capdavant de la vocalia, hem reflectit el gran nom-

bre de campanyes hagudes aquests darrers anys, des de les de major proximitat (aliments per a Càritas de la parròquia dels Josepets, productes de neteja i higiene per al Centre Obert Heura, ajuts per a la parròquia de la Trinitat i el Casal La Llumeneta, recollides per al Banc dels Aliments, ajuts per al Cottolengo, etc.), fins a les que han tingut una major projecció (ajuts per a Burkina Faso i el Senegal, participació a la Caravana Solidària, material esportiu per a Àfrica en col·laboració amb Esport Solidari, etc.). De totes les campanyes, una de les més destacades a la revista ha estat la de suport a la nova escola Vedruna a N'Djili, al Congo.

Altres continguts singulars de la revista

Igualment, en referir-nos als continguts singulars de la revista d'aquests darrers anys, cal recordar les entrevistes que hem fet a persones amb dedicacions d'allò més variades, però amb el denominador comú de ser «pares i mares» de l'Escola. Josep Augé, Maria Teresa Carrillo, Joan Baptista Humet, Julio Andreu, Carles Rubio, Alfred García, Isabel Riu, Maite Folqué, Joan Manuel Caro, Antoni Ventura o José Maria Carrasco han estat algunes de les persones que amablement ens han acompanyat aquests darrers set anys. El nostre agraïment sincer a tots, exemplificat en una frase que ens deixaren uns altres entrevistats, Àngels i Lluís, el matrimoni Molina-Torres: «A l'Escola hem trobat solidaritat, compromís, il·lusió i honestat».

Un altre dels continguts especials de la revista, com s'ha pogut veure anteriorment, han estat els relatius a fer conèixer els serveis i espais singulars de l'Escola. Per esmentar dos dels darrers articles publicats, els que tenen a veure amb els serveis de Porteria (protagonitzat per l'Anna i en Nandu) i el de menjador.

També des de la publicació hem fet reiterades crides a les famílies per tal que tinguessin present l'ús de les plataformes digitals de l'Escola. La invitació ha estat contínua, des d'aquella pàgina web de finals de l'any 2001, passant per les seves actualitzacions, fins a la informació del que es pot trobar a la Intranet, els blocs digitals dels alumnes i els continguts audiovisuals de gran valor presents a l'actual web de l'Escola. Finalment cal destacar, dins la informació present a l'entorn digital de l'Escola, que també ens vam fer ressò dels guardons a la iniciativa del bloc «El vaixell d'Odisseu», tant el dels Premis Catalunya Educació 2010 com el Dediscàlia 2011.

La revista no es fa per art de màgia. Agraïments

Aquesta ha estat la història de la revista de l'Escola en aquests dotze anys, des d'aquella llunyana tardor de 2000 fins al dia d'avui. Com heu pogut veure, ha estat un camí il·lusionant que ha transcorregut des de la definició del seu projecte fins a la publicació del darrer número aquest any 2012. Podríem dir que ha estat una aventura que, passats els primers temps de consolidació del projecte, s'ha mantingut ferma durant aquests anys, amb constants intents per millorar-ne els continguts i el continent.

Amb totes les nostres forces hem intentat de mantenir-nos fidels a aquell objectiu inicial de la publicació, resumit en una frase que tantes vegades s'ha repetit quan a les assemblees de l'AMPA es feia balanç anual del funcionament de *L'Hora del Pati*: «Que sigui un reflex de l'extraordinària riquesa de la comunitat educativa de Vedruna-Gràcia».

Aquesta ha estat la nostra Ítaca, fer aflorar la gran quantitat de fets que tenen a veure amb l'Escola, a les classes, en altres àmbits propers com l'AMPA, però també de més allunyats.

S'ha fet tot el possible per mantenir viva la flama del concepte de revista que es va plantejar des del primer moment: que a partir del coneixement d'aquests fets, des d'una comprensió ampla de l'Escola, el lector fes cada vegada més seva una sensació de pertinença a Vedruna-Gràcia. Vaja, que tot el que hi aparegués tingués un aire clar de familiaritat, de proximitat, d'implicació entre el qui té la revista entre les seves mans i els fets en si.

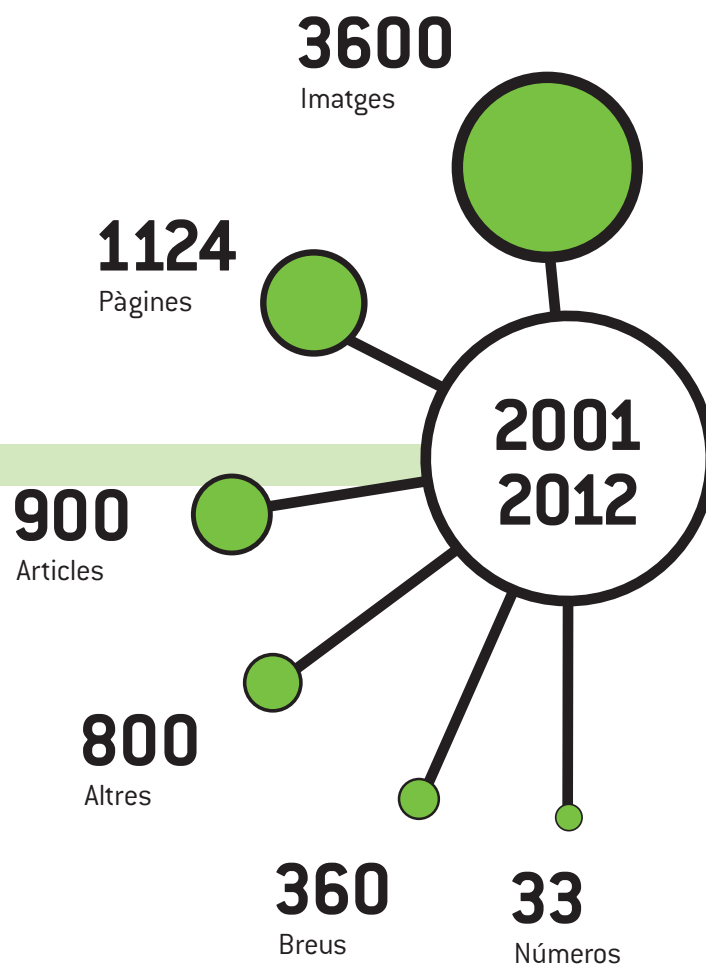
Dit d'una altra forma, hem volgut fer una publicació càlida i extraordinàriament humana. Molt majoritàriament amb un cert aire d'optimisme, de joia, però quan toqués, des d'aquesta extrema humanitat, explicant també les coses no tan alegres, com ara quan s'ha informat de la mort de pares, mares, professors i personal no docent relacionat amb l'Escola.

I és que, més enllà de l'objectiu evident de la revista d'informar de l'actualitat, la seva vocació real ha estat la d'agermanar totes aquelles persones que tenen una relació amb l'Escola, implicar-les en el projecte comú d'educació en sentit ampli. En sintonia amb el que en el seu dia, fa 150 anys, engegaren les successores de Joaquina de Vedruna a Gràcia.

Tanmateix aquest camí no hagués estat possible sense la imprescindible complicitat de tots els qui en un moment o altre han donat suport a la revista, i que han col·laborat perquè al llarg de tots aquests dotze anys puguem alegrar-nos per aquestes xifres:

Com us podeu imaginar aquestes dades no surten del barret d'un mag. Són fruit de l'esforç de tantes i tantes persones que han cregut en el projecte. Aquestes xifres només es poden explicar des de la il·lusió, des de l'amor de la quarantena de persones que, cada vegada que encetem el procés de realització de la revista, ens donen el seu cop de mà. Aquesta és veritablement la força de *L'Hora del Pati*, el professorat, la Direcció i el personal de serveis de l'Escola, les comissions de l'AMPA i les famílies. Sense tots ells i elles la revista hagués estat tan sols història.

És per això que vull agrair públicament les desenes i desenes de persones (potser hauran estat més de dos centenars en aquests anys) que han contribuït a fer realitat el somni d'explicar el que es fa a l'Escola, que és molt més del que passa a les aules, la comunitat educativa en sentit ampli a la qual m'he referit suficientment. Permeteu-me de fer un agraïment inicial al professorat de Vedruna-Gràcia. No puc expressar com m'ha om-

plert de satisfacció durant aquests anys la immensa disponibilitat de tothom en el moment que hem demanat una col·laboració per a la revista. Ells i elles, a qui mai acabarem d'agrir prou la cura intel·lectual i humana que tenen dels nostres fills i filles (que tantes i tantes hores dediquen als qui més estimm), han estat al costat del nostre projecte ample de revista, dedicant altres petites i grans estones d'aquests dotze anys a construir textos i imatges plens d'amor per a *L'Hora del Pati*. Ha estat un honor i un plaer la possibilitat que m'ha donat la revista de conèixer-vos una mica més.

Gràcies al personal no-docent de Vedruna-Gràcia, que ha col·laborat amb la publicació a apropar a les famílies els seus serveis, tot un seguit de tasques imprescindibles per a l'Escola.

Un altre agraïment per a les famílies. Primerament a les que han donat un cop de mà de forma individual, aportant continguts per a *L'Hora del Pati*. Però especialment gràcies a les que, dins l'àmbit de l'AMPA (bàsicament des de les seves comissions), han fet arribar els articles i les imatges de la seva actualitat. Que un terç del pes de la revista l'ocupin les col·laboracions de les vocalies de l'Associació tenia els seus riscos. I malgrat això hem ensenyat com, amb empena, quan ens hi posem de ferm, als de l'AMPA no hi ha qui ens pari.

També vull agrair la feina als qui han compartit amb mi els equips de redacció de la revista. A cadascuna de les disset persones que han estat al meu costat al llarg d'aquests anys, però també als professors que heu participat també en la vida de l'Equip (en especial a la Montserrat Bau i la Carme Oriol). Vull donar-vos les gràcies pel vostre discerniment, les vostres aportacions, l'avaluació serena, però sobretot per aquella il·lusió tan immensa que es traspuava en els moments de reunió. També vosaltres heu estat claus, decidius a cada moment, per anar determinant el rumb de *L'Hora del Pati*.

Gràcies igualment als qui han fet tasques de maquetació i correcció de la revista. S'ha de valorar en la seva justa mesura aquests treballs regulars, sempre presents, trimestre a trimestre. Si, com sincerament penso, *L'Hora del Pati* és de les millors revistes escolars que conec, és perquè hi ha gent ferma com vosaltres que no ha defallit en tot aquest temps.

I per acabar un darrer agraïment molt especial, als responsables de l'AMPA i a l'Equip Directiu de l'Escola. Les fites només es poden desenvolupar plenament si compten amb el suport dels qui les patrocinen. En el meu cas no ha estat tan sols suport, ha estat autèntica confiança el que he sentit de part vostra en aquests dotze anys. He fet el possible per estar a l'alçada de la vostra plena complicitat vers el projecte de la revista.

El gran repte: seguir traslladant la riquesa de la comunitat educativa de Vedruna-Gràcia

Les pàgines anteriors són com la cursa d'un atleta que mira cap enrere per veure el camí recorregut. Des d'aquesta perspectiva de retrovisor, gaudeix de les vivències del trajecte recorregut i, després d'un moment, amb un somriure als llavis, gira el tors cap a endavant i contempla la ruta pendent de recórrer. Aquesta metàfora és la de la revista en el moment actual. Camí per travessar. Camí per explicar.

Modestament crec que el que cal és seguir amb l'embranchida d'aquests dotze anys, amb el mateix esperit, el mateix criteri editorial d'escola ampla i la mateixa confiança en la comunitat educativa. Penso que la revista ha de seguir combinant l'ampli abast de la vida escolar, el relat dels serveis de l'Escola, el coneixement de la realitat Vedruna d'ací i d'allà, les iniciatives sorgides de les famílies i l'empenta dinamitzadora de l'AMPA. Crec que els protagonistes han de ser, si fa no fa, els mateixos que es busquen a les pàgines de la revista cada cop que apareix un número nou: professorat, mares i pares, responsables de l'AMPA i de les seves comissions, Direcció i serveis de l'Escola, però fonamentalment els nois i noies (possiblement *L'Hora del Pati* haurà de fer un esforç més gran per reflectir el paper que hi tenen els joves de Secundària i Batxillerat).

Perquè això sigui possible haurà de seguir donant-se la simbiosi que he viscut durant aquest temps entre l'Escola i l'AMPA. Estic segur que la proximitat entre tots dos ens és la clau de volta de la comunitat educativa i que, si se segueix conreant, seguirà donant els extraordinaris resultats d'aquest passat recent.

Espero que els fruits del temps que vindrà seran tants i tan variats que ens seguiran obligant a trobar una idea que els puguin resumir. Mentre no trobem una nova noció, em quedo amb el concepte que hem utilitzat aquests anys a la revista, el de «riquesa».

El gran repte de futur de la revista haurà de ser el mateix, el de seguir traslladant la fascinant riquesa de la comunitat educativa de l'Escola. Col·laborar a descobrir (i obrir) el cofre on s'amaga tot allò de meravellós que té a veure amb nosaltres, la família Vedruna del barri de Gràcia.

Al cap i a la fi a la revista intentarem fer que ressonin les paraules de Teodor Suau, quan va dir que «més important que la meta és el camí».

La meta és el final, on s'acaben el present i el futur, aquell enllà a partir d'on no hi ha res.

El camí és vida, és l'esperança d'un trajecte ple d'emocions i experiències. És il·lusió per cada passa feta i per fer.

L'Hora del Pati haurà de seguir, forçosament, per aquesta senda.

IMATGES

> **1.** Portada del núm. 30 de la revista. > **2, 3 i 4.** Portades de la revista APF. **5.** Portada del projecte Hora del Pati. **6.** Portada del primer número de la revista. **7.** Portada del núm. 2 de la revista. **8.** Portada del núm. 3 de la revista. **9.** Portada del núm. 5 de la revista. **10.** Portada del núm. 10 de la revista. **11.** Portada del núm. 13 de la revista. **12.** Portada del núm. 20 de la revista. **13.** Portada del núm. 22 de la revista. **14.** Portada del núm. 25 de la revista **15.** Portada del núm. 33 de la revista.

Equips de Redacció de *L'Hora del Pati*

	Membres Famílies	Membres Escola
2001/02	Josep Ramon Barberà, Roser Bassas, Anna Fors, Míriam Guilimany, Isabel Solà, Cinta Viladot i Armand Gasulla	Carles Capellades, Alba Ale (núm. 1), Carles Cervelló (núms. 2-3)
2002/03		Carles Capellades (núms. 4-5) Carles Cervelló (núms. 4-5)
2003/04	Josep Ramon Barberà, Roser Bassas, Anna Fors, Isabel Solà, Cinta Viladot, Just Martínez i Armand Gasulla	-
2004/05	Josep Ramon Barberà, Roser Bassas, Anna Fors, Cinta Viladot i Armand Gasulla	
2005/06	Josep Ramon Barberà, Roser Bassas, Anna Fors, Cinta Viladot, Mely Bernat i Armand Gasulla	
2006/07	Josep Ramon Barberà, Anna Fors, Cinta Viladot, Mely Bernat (núms. 16-17), Judith Martínez, Conxita Moreno i Armand Gasulla	
2007/08	Conxita Moreno, Leonor García, Berta Cabello, Natàlia Costa, Pere Comeche (núm. 19), Armand Gasulla	Montserrat Bau
2008/09	Conxita Moreno, Leonor García (núm. 22), Montserrat Gessé i Armand Gasulla	Carme Oriol
2009/10	Conxita Moreno, Montserrat Gessé i Armand Gasulla	
2010/11	Conxita Moreno, Montserrat Gessé, Jordi Sala i Armand Gasulla	
2011/12		

	Correcció lingüística	Maquetació cobertes	Maquetació interior	Direcció
et	Montserrat Bassas (núms. 1-3) Mireia Boixaderas (núm. 1) Esther Aldecoa (núm. 1)	Armand Gasulla	Armand Gasulla	Armand Gasulla
4-5) 5)	Montserrat Bassas	Roser Bassas		
	99		Armand Gasulla (núm. 7) Clara Mas (núms. 8-9)	
	Professors d'Infantil i Primària		Armand Gasulla	
	Montserrat Bassas	Roser Bassas (núms. 13-14) Armand Gasulla (núm. 15)		
	Montserrat Bassas Professors Primària (núm. 18)	Armand Gasulla		
	Montserrat Bassas Professors d'Infantil i Primària			
	Montserrat Bassas			
		Armand Gasulla (núms. 25-26), Jordi Sala (núm. 27)	Armand Gasulla (núms. 25-26), Jordi Sala (núm. 27)	
		Jordi Sala	Jordi Sala	

Genuïnament al servei de les famílies.

La vocalia de Cultura de l'AMPA

Armand Gasulla

Sens dubte, un dels grans actius del nostre centre educatiu és l'Associació de Mares i Pares d'Alumnes. Tal com es pot comprovar al llarg de les pàgines d'aquest llibre, l'AMPA de l'Escola Vedruna-Gràcia és un ens molt dinàmic, sempre al servei de la comunitat educativa, però especialment de les famílies que la integren.

Aquesta tasca tan activa de l'Associació es vertebrava en un conjunt de vocalies que responen a les necessitats que es van manifestant al llarg del temps. Per aquest motiu podríem dir que l'aparició històrica de cada comissió té a veure amb la vida de la pròpia escola, però també amb les circumstàncies socials existents en cada període. Així, doncs, la constitució de cadascuna de les vocalies respondria igualment a les inquietuds i les oportunitats que es donen en moments determinats.

Tanmateix crec que no m'erro en afirmar que, per la seva naturalesa, existeix una comissió que no depèn de condicionaments externs i que la seva existència està genuïnament lligada a la nostra i a qualsevol altra AMPA. Es tracta de la vocalia a la qual, dins l'àmbit de l'Associació de l'Escola Vedruna-Gràcia, en el seu dia es va donar el nom de «Cultura». Les línies que segueixen pretenen explicar quina ha estat l'evolució més recent d'aquesta vocalia, una de les que fa més temps que funciona dins l'àmbit de l'AMPA.

Abans de passar a aquesta descripció de la Comissió de Cultura, voldria assenyalar que aquest redactat i les imatges que l'acompanyen parteixen d'un encàrrec que em féu l'editor d'aquesta publicació, qui valorà com a imprescindible la presència d'unes pàgines que expliquessin què ha significat i què significa avui dia l'esmentada vocalia. Malgrat que no he desenvolupat una tasca directa a Cultura, per la meua presència de dotze cursos a la Junta de l'AMPA i per la gran quantitat d'informacions recollides en el mateix període com a responsable de la revista de l'Escola, crec que estic en disposició de fer un retrat força aproximat de la seva realitat pretèrita i actual.

Ningú no neix ensenyat!

L'aventura de formar una família no és gens fàcil. Malgrat l'empenta i la bona voluntat que hi posem quan els esdeveniments ens van portant a la constitució del nostre propi nucli familiar, moltes vegades resulta difícil donar una resposta adequada davant situacions per a les quals no estàvem preparats.

Des de la infantesa fins a l'edat adulta, en cap moment rebem una formació específica per saber com hem d'actuar a mesura que es van donant els diferents episodis del creixement i la consolidació de la família que, en comunió amb una segona persona, hem fundat.

Consells dels progenitors, comentaris esporàdics d'amics, lliçons de vida d'altres que ens han passat al davant... Aquest és l'estrany bagatge amb què ens trobem quan anem cremant etapes, des del moment que el nostre «jo únic» es transforma en un «nosaltres dos», però sobretot quan esdevenim pares i mares.

I a partir d'aleshores una autèntica muntanya russa d'experiències posa en escac el nostre dia a dia. Certament llavors és quan més sentit té l'«aquí caic i aquí m'aixeco»: vivim un aprenentatge sobre la marxa al qual responem amb decisions a voltes encertades, de vegades no tant; però, en qualsevol cas, amb la voluntat de fer-ho millor a la propera oportunitat.

I algú, un cop llegides aquestes línies, es preguntarà: «què té a veure la vocalia de Cultura amb tot això?».

Doncs, molt. Moltíssim.

La gènesi de la Comissió de Cultura, la raó final de la seva existència (com a mínim en la primera etapa d'aquests seus darrers quinze anys de vida), és precisament la de dotar d'eines les famílies per afrontar la seva quotidianitat tan canviant. Dit d'una altra forma, es tractaria d'un espai de l'AMPA l'actuació del qual vol cobrir un dèficit social innegable amb una certa formació no reglada, per aprendre a conviure en la petita comunitat que representa cada família.

Des d'aquest punt de vista estaríem parlant de l'àmbit de l'AMPA més autènticament lligat a les necessitats dels qui la componen. Probablement, a més de ser una de les primeres realitats que es generen dins els àmbits de les associacions de pares i mares d'alumnes, es tractaria de la part de l'AMPA més propera a les sensibilitats i les mancances existents a les famílies, per tal de satisfer aquests dèficits.

Així foren els començaments

Com us podeu imaginar, amb una història tan dilatada com la de l'Escola Vedruna-Gràcia, amb més de 150 anys a les espatlles, segurament han estat molts els moments en què els pares i mares dels infants i joves de l'Escola es van organitzar per col·laborar en la tasca del professorat del centre. I certament en tot aquest dilatat període, com a denominador comú d'aquests anys, el primer interès d'aquests progenitors organitzats haurà estat el de facilitar espais de reflexió per aconseguir pistes per sobreviure als canvis dins l'entorn familiar.

Us plantejem que conegueu com foren els començaments de la darrera d'aquestes etapes, que es remuntaria a mitjan dècada de 1990, quan hi va haver un canvi en l'enfocament de l'activitat més destacada d'aquesta Comissió des del punt de vista històric: les conferències. Per fer-ho us presentem un paràgraf de l'article que signava el responsable de la Comissió de Cultura el curs 2001-2002, l'Enric Ibáñez, al butlletí número 3 de *L'Hora del Pati*, de juny de 2002:

«Des de fa molts anys l'AMPA, d'acord amb l'escola Vedruna i mitjançant el seu delegat de 'Cultura', està organitzant diferents xerrades i conferències amb el corresponent debat entre el conferenciant, pares i mares de l'Escola i, en algun cas, amb els mateixos alumnes.

Primerament s'organitzaven conferències puntuals cercant els temes de més actualitat. Aquesta visió es va transformar amb posterioritat tractant temes que interessessin els pares i mares amb fills a les diferents etapes d'escolaritat: Educació Infantil, Educació Primària i ESO-Batxillerat. La difusió d'aquesta informació arribava només als pares i mares que tenien fills en cada etapa educativa independent dels altres.

Des de fa sis anys es va creure adient dirigir les conferències a tots els pares i mares de l'Escola de manera que, segons l'interès, contingut o conferenciant, poguessin valorar la seva assistència. En aquesta última etapa s'han orientat les xerrades de cada curs seguint uns criteris de participació entre pares i Escola. L'AMPA s'ha plantejat fer una primera xerrada que complementa la Proposta Educativa del curs dintre del Pla Anual. Les altres conferències tracten d'un costat els temes i inquietuds dels pares recollits pels diferents delegats de curs, concretats en les reunions de l'AMPA, per cloure amb una última xerrada que reculli temes d'actualitat sempre dins la vessant educativa.»

Segons el que podem veure, doncs, aproximadament cap al curs 1995-1996 es va produir un canvi de plantejament en l'organització de les conferències, segons el qual es va decidir prescindir de realitzar sessions sobre temes d'actualitat i prioritzar les qüestions de debat d'aspectes estrictament de l'interès de les famílies. És a dir, s'apostava pel tractament de temes que afectaven directament els pares i les mares, especialment com abordar el creixement dels fills.

Probablement en aquesta nova perspectiva hi tindria molt a veure l'entorn del moment. A mitjan dècada de 1990 es donaven les condicions perquè no es veiés de forma prioritària el que fins llavors era objectiu central de reflexió de les associacions, l'anàlisi de la societat o les accions de canvi social, metes perseguides des de vint anys abans quan es donà el gran moment històric de la finalització del franquisme i l'accés a la democràcia a Espanya. Certament en aquell moment les llibertats i l'organització política ja estaven consolidades, i la perspectiva de profunda transformació social que havia bategat en el teixit social anava deixant pas a uns altres plantejaments de menor abast, circumscrits a les individualitats. Dit d'una altra forma, com passà en el conjunt de l'associacionisme a nivell de Catalunya, el nou enfocament de les conferències de la Comissió de Cultura respondria al pas de la modernitat a la postmodernitat.

La centralitat del format de les conferències i una nova aportació

Un altre aspecte important que es pot desprendre del text de l'Enric Ibáñez és el fet que la tasca central de la vocalia de Cultura havia estat la de l'organització de les conferències, un únic format d'activitat que es posava a la disposició de les famílies. Aquesta perspectiva de la feina de la Comissió de Cultura seguiria vigent encara uns deu anys més quan, com veurem més endavant, entrada la segona meitat de la dècada del 2000, es va enriquir el que oferia la Comissió de Cultura amb altres possibilitats.

Així doncs, l'aleshores delegat de l'AMPA de Cultura, que estigué en el seu càrrec fins al curs 2006-2007, tenia com a missió bàsica la de coordinar les xerrades de l'Escola. La veritat sigui dita, tal com podreu veure en el quadre adjunt de les conferències que s'han pogut recopilar dels darrers anys, no es pot negar que la tasca realitzada per l'Enric Ibáñez va ser feta amb rigorositat.

A més de l'atenció amb què l'Enric Ibáñez coordinà la realització de conferències, també cal destacar, dels anys en què fou al capdavant de la Comissió de Cultura, la creació d'una nova activitat: el Concert de Nadal de l'AMPA. Fou ell qui impulsà la idea de promoure una activitat festiva per Nadal dins l'àmbit de l'Associació, que d'alguna forma complementava l'altra proposta lúdica promoguda per l'AMPA de la Festa de la Primavera, que es realitzava just a l'altre hemisferi del curs.

El primer dels concerts de Nadal tingué lloc l'11 de desembre de 2003, i estigué protagonitzat pel Quartet de Clarinets de Barcelona. Posteriorment vingué la consolidació del mateix format musical, amb els concerts els mesos de desembre de 2004, 2005 i 2006, a càrrec Twocats pel Gospel, el grup Dalbèrgia i el grup Utopies amb Peatge, tal com també podreu comprovar en el quadre relatiu als concerts de Nadal.

Com es pot veure, es va fer una aposta d'alternança d'estils musicals, en què la música clàssica, la música espiritual i la cançó amb contingut foren els eixos d'aquells anys.

Val a dir, però, que l'activitat central de la Comissió de Cultura continuava sent l'organització de les conferències, el que veritablement es creia que les famílies reclamaven. En aquest punt valdria la pena esmentar quatre paraules sobre la temàtica de les conferències, precisament a partir d'un repàs a l'àmplia llista de les que es feren entre 2002 i 2007.

Quantitativament parlant ens trobem davant un conjunt de qüestions relatives a l'evolució dels infants i a les transformacions en l'adolescència. Aquesta seria la base d'aquestes sessions, habitualment amb plantejaments prou seriosos (com ara quan s'abordava el tema de les drogues o l'ús de la televisió), però també des d'un punt de vista menys formal com quan Carles Capdevila volgué parlar-nos d'«educar amb bon humor».

De les conferències també caldria esmentar com s'abordaren certes patologies i actituds en infants i prejoques (els trastorns per dèficit d'atenció amb hiperactivitat, l'agressivitat, el respecte, el diàleg i la cooperació dins l'àmbit familiar), les influències externes, l'alimentació, i altres temes no estrictament relacionats amb aspectes educatius, com ara la història de Gràcia i l'aprenentatge en xarxa (una xerrada que es féu en coordinació amb la Direcció de Vedruna-Gràcia).

La nova Comissió de Relacions Externes i el Pla Educatiu d'Entorn

Com la resta de vocalies de l'AMPA, la Comissió de Cultura prosseguia la seva tasca habitual d'organització de les conferències de l'Escola quan, el curs 2003-2004, es produí un fet important que era explicat a l'editorial del número 8 de *L'Hora del Pati*, de març de 2004, de la següent forma:

«(...) En relació a l'AMPA la primavera també ha estat el moment d'una altra florida, la de la plataforma que coordina l'acció del conjunt de les Associacions de Mares i Pares d'Alumnes de les escoles Vedruna de la província de Barcelona. Hi ha elements que parlen d'aquesta perspectiva positiva, com ara la reunió dels seus representants el passat 6 de març a Terrassa. Certament fou un encontre molt il·lusionant on a més de compartir i aprendre de les experiències de la resta de centres, es parlà (...) de la idea de fer "xarxa", d'estrènyer relacions, de comunicar-nos. A Terrassa es parlà de coordinar-nos, d'estrènyer la comunió de totes les escoles i de començar una nova etapa.»

La persona que per part de l'AMPA de Vedruna-Gràcia es posà a treballar en favor d'aquesta coordinació fou en Josep Ramon Barberà, qui fins aleshores havia estat durant quatre anys el responsable de la Comissió d'Activitats Extraescolars. A la finalització d'aquell curs deixaria el lideratge d'Extraescolars a mans de l'Alfred Rius, per fer-se càrrec d'una nova vocalia de l'Associació, la de Relacions Externes. La vocalia acabada d'estrenar, que es posà en marxa de forma efectiva a principis del curs 2004-2005,

tingué una doble missió: en primer lloc, constituir-se com a l'enllaç de l'AMPA de l'Escola Vedruna-Gràcia amb la resta d'AMPA d'escoles de la Congregació a la província de Barcelona; però també, en segon lloc, ser la veu de l'AMPA del nostre centre docent en les diverses plataformes relacionades amb l'educació impulsades des de l'Administració local.

Fou així com en Josep Ramon Barberà començà a participar en convocatòries diverses de la Coordinadora d'Associacions de Pares i Mares d'Alumnes, tant a nivell de les tres escoles Vedruna de la ciutat de Barcelona, com en el radi superior de la resta de centres de la província. No cal dir que els anys en què ostentà aquest càrrec foren molt importants per a la consolidació d'una idea superior del projecte Vedruna que depassava la realitat de la nostra escola de Gràcia.

Pel que fa al seu paper de representació de l'AMPA en òrgans educatius impulsats pel Districte de Gràcia, també constituí un temps d'una valoració important, ja que gràcies al seu tarannà dialogant va aconseguir guanyar per a l'Escola un espai de confiança i d'una certa complicitat en relació amb l'Administració. Fou fruit d'això la possibilitat que Vedruna-Gràcia tingués accés a una iniciativa que s'estava gestant en aquella època, la dels Plans Educatius d'Entorn (PEE).

Els PEE eren una aposta per l'enfortiment dels vincles entre els centres educatius, la família i l'entorn social, i es caracteritzaven per ser un conjunt de propostes d'un horitzó més profund que l'escolar, que pretenien dinamitzar l'acció educativa en altres àmbits de la vida dels infants i joves, com ara les activitats a fora de les aules o el coneixement de la realitat del barri. Amb aquest objectiu, els qui gestionaven els recursos docents van donar suport a diverses accions que pretenien potenciar projectes d'interacció comunitària tendents a la cohesió social, l'educació intercultural i el foment de la convivència. Molt majoritàriament parlàrem de propostes que tenien lloc en l'àmbit de les mateixes escoles, però fora de les aules, amb el format d'activitats extraescolars de tot tipus, com ara tallers que promovien l'educació en valors, el compromís cívic, espais de trobada, l'activitat esportiva, cultural, etc.

En contraposició a aquest conjunt d'activitats extraescolars, teníem també una altra tipologia d'activitats que es realitzaven fora dels centres docents, l'objectiu de les quals era la millora del coneixement de l'entorn o del barri. És precisament en relació a aquestes altres accions i gràcies a l'impuls, entre d'altres, d'en Josep Ramon Barberà, que l'Escola Vedruna aconseguí recursos del Pla Educatiu d'Entorn de Gràcia per impulsar durant un seguit d'anys les visites comentades «Saber on som i què trepitgem».

La història d'aquests recorreguts s'entronca amb la realització d'una conferència a l'Escola, el gener de 2004, del geògraf Joan Lafarga sobre la història dels noms dels carrers del barri. En aquell acte, entre d'altres, hi assistí el mateix Josep Ramon Barberà qui, a més d'observar el coneixement fonamentat que el ponent tenia de la història del barri, establí amistat amb en Joan Lafarga. Això passava precisament durant els mesos en què s'anaven concretant la 'xarxa' de les AMPA Vedruna, el seu nou càrrec com a responsable de Relacions Externes, la participació que tingué als ens escolars promoguts pel Districte i el coneixement dels Plans Educatius d'Entorn. La conseqüència de tot plegat fou la proposta que féu a en Joan Lafarga de realitzar la primera de les visites comentades «Saber on som i què trepitgem», que es féu el març de 2006.

Val a dir que des d'un primer moment les visites van tenir molt d'èxit, i reunien habitualment una trentena de persones que, al llarg d'unes quatre hores, visitaven diferents espais de la història de Gràcia. Precisament per això l'activitat se seguí realitzant durant els dos cursos següents, el 2006-2007 i el 2007-2008, un trajecte cronològic, aquest darrer, que coincidiria amb un altre fet molt rellevant com veurem tot seguit.

Relleu en la Comissió de Cultura. Equip, creativitat, música...

Retornem a la Comissió de Cultura. Corria el curs 2007-2008 quan, després d'uns quants anys, l'Enric Ibáñez, que deixava de tenir fills a l'Escola, abandonava les seves responsabilitats a la vocalia. S'albirava el canvi... però, amb la referència del mateix model anterior?

Sí, el model inicialment era el mateix, però com veurem tot seguit, hi va haver novetats en diversos aspectes.

El primer d'aquests canvis fou un de formal: l'accés d'un equip. La que havia estat una comissió gestionada per una sola persona, passava a ser comandada per un grup.

Per entendre aquest canvi caldria prendre en consideració alguns fets, un dels quals és fonamental: la promoció que es feia des dels òrgans de gestió de l'AMPA que les vocalies de l'Associació havien d'estar compostes per equips. En Just Martínez, des del moment de la seva arribada a la presidència, havia estat insistint en la idea de trencar amb les comissions ostentades per persones de forma individual (com era la norma fins aquell moment). A poc a poc les diverses vocalies anaren canviant la seva fesomia i, tot i que la de Cultura fou de les darreres en entrar en aquesta dinàmica, finalment ho féu en el marc d'una altra felicitat conjuntura.

Ens referim a un altre fet que coincidia durant aquells mesos i que tenia a veure amb la celebració de la 10a Festa de la Primavera, el maig de 2007. Després d'uns quants anys treballant com a equip en l'organització de la Festa, el grup de persones que havia impulsat les quatre edicions anteriors donà per acabada la seva etapa al capdavant de l'activitat. Es tractava d'un conjunt de pares i mares de l'Escola que reunia una gran capacitat organitzativa i de generació de recursos, empenta, molta imaginació i, el més important, il·lusió per tirar endavant aquell... i altres reptes.

Doncs bé, en el moment de la marxa de l'Enric Ibáñez com a responsable de la Comissió de Cultura, una part d'aquell grup de persones es va postular per liderar l'esmentada vocalia, cosa que va ser ratificada poc després del començament del nou curs 2007-2008.

En concret foren la Sílvia Amat, la Gemma Morera i la Cinta Viladot (a les quals s'afegiren la Montse Gessé i l'Antònia Puchol) les que formaren equip aquell primer any, recolzades per dues altres persones que també van marcar la comissió: l'Albert Gumí i en Josep Ramon Barberà.

En la figura de l'Albert Gumí i la seva amistat amb en Josep Ramon Barberà trobem un altre fet destacat en la història de la Comissió de Cultura i que té el seu precedent també amb motiu de la 10a Festa de la Primavera del maig de 2007, en què tingué lloc la primera actuació de l'Orquestra Vedruna Gràcia (OVG). Sempre en clau de família, després de comprovar que a l'Escola hi havia un grup de persones que interpretaven música (infants i joves, però també pares, mares, professorat... i fins i tot algun avi), en Josep Ramon Barberà proposà a l'Albert Gumí (un extraordinari pedagog musical, amb fills a Vedruna-Gràcia) la creació d'una formació intergeneracional, composta per membres diversos de famílies de l'Escola, tal com s'explicava al número 31 de *L'Hora del Pati*, en un article signat pel mateix Josep Ramon Barberà:

109

«(...) En aquells moments jo era el secretari de la Junta de l'AMPA i vaig parlar amb força gent al voltant d'una idea que feia dies que ens rondava a l'Albert Gumí i a mi. A tothom li va semblar que la Festa de la Primavera seria una ocasió ideal per al debut. (...) La motivació de l'Orquestra és molt senzilla: es tracta que gent de totes les edats —ja siguin alumnes de l'Escola o mestres, pares i mares, àvies i avis— es trobin per una cosa tan creativa i divertida com és tocar música.»

Es podria dir que aquella primera actuació de l'any 2007 responia perfectament a la idiosincràsia del que és una associació de pares d'alumnes i que amb l'Orquestra Vedruna-Gràcia es feia realitat un projecte que defugia de les diferències entre pares i fills, per ajuntar-los a tots sota l'harmonia del fet musical.

Deixant de banda el fet que posteriorment se seguiren realitzant altres actuacions de l'OVG —sempre dins l'àmbit de l'Escola—, cal centrar-se en el fet dels precedents que estaven traçant en Josep Ramon Barberà i l'Albert Gumí. El primer havia impulsat una activitat de recorreguts comentats per Gràcia. El segon,

→ 6

una proposta musical intergeneracional. Si a aquests fets sumem l'empenta de les altres cinc persones que havien entrat a la Comissió de Cultura i les seves ganes de fer coses noves, entendrem perfectament la impressionant metamorfosi de la vocalia, que immediatament després de posar-se en funcionament començà a programar activitats ben diverses. Sí, les conferències se seguiren programant tal com s'havia fet fins aleshores (una altra vegada us remetem a la llista de les xerrades), però ara es plantejaven també altres visites i sortides culturals, tallers i cursos de petit format, a més dels concerts de Nadal en què en diverses oportunitats l'Orquestra Vedruna-Gràcia tingué un paper de protagonista.

Val la pena destacar també algunes d'aquestes noves propostes, especialment les sortides culturals, molt reeixides. A tall d'exemple cal esmentar les visites a espais modernistes, la Pedrera i la Sagrada Família. Especialment aquest segon espai ha estat molt demanat per les famílies, fins al punt de crear algun maldecap organitzatiu. L'èxit de les diverses convocatòries ha estat el mateix que en les visites a Món Sant Benet, on a més es feren tallers diversos. Sens dubte, la novetat que ha representat l'obertura al públic de l'extraordinària basílica de Gaudí i la inauguració del conjunt de Sant Fruitós de Bages han estat claus per a l'acceptació de la invitació de la Comissió de Cultura per part de les famílies de l'Escola.

Igualment cal tenir presents els tallers singulars que ha ofert la vocalia, amb un denominador comú, la manipulació d'aliments, ja sigui la xocolata o les receptes per a infants.

També cal valorar la continuïtat dels concerts de Nadal, des d'aportacions solidàries que es vertebraven al voltant de l'Orquestra Vedruna-Gràcia, fins a d'altres que de nou tenien el gènere musical del gospel o els joves intèrprets de l'Escola com a clau de volta.

I les conferències. Sempre presents, en la línia de potenciar espais de reflexió per a les famílies sobre l'educació dels seus fills, però aprofundint cada vegada més en els avantatges i inconvenients de l'ús de les noves tecnologies per part dels infants i joves.

Com es pot contemplar, la conjuntura de diverses circumstàncies va possibilitar la nova fesomia de la Comissió de Cultura, caracteritzada per ser una aposta per la creativitat. Un exemple significatiu de la posada de la imaginació al servei de les famílies i de l'Escola com ho seria, per cloure aquestes línies, el concurs per triar el logotip de l'AMPA de Vedruna-Gràcia, fet que tingué lloc el mateix primer any de vida de la vocalia, que estigué treballant com a tal fins a l'arribada del curs 2010-2011, en què hi hagué una nova renovació en l'equip.

Els darrers anys. Continuïtat, dubtes i nous formats

Les línies bàsiques de la Comissió de Cultura, que certament havien donat bons resultats, estaven traçades. L'organització en equip havia de seguir sent la peça clau en l'adveniment del nou moment de

la vocalia, i la mixtura entre creativitat, diversificació de l'oferta i sensibilitat per les necessitats de les famílies, havia de continuar pivotant de forma central en la tasca de la vocalia.

Després d'uns anys de feina, l'equip del 2007-2008 deixà pas a un de nou, la tardor de l'any 2010. El nou nucli de la Comissió estava integrat per la Leonor García (que ja havia estat treballant en les darreres fases de l'anterior equip), la Berta Cabello i la Sandra Domingo.

Doncs bé, totes tres es posaren a treballar en la línia del que s'havia gestionat anteriorment, configurant un projecte sense trencaments. I com havia passat amb equip precedent, el nou anà desenvolupant la seva tasca, aproximadament, amb programacions trimestrals. En aquest sentit, per tercera i darrera vegada us remetem als quadres d'activitats de la vocalia, en què observareu com, fins al gener de 2013, s'havien gestionat un total de 8 conferències, 3 concerts de Nadal, tallers i diverses visites a la Sagrada Família.

Com es pot comprovar, la continuïtat era i és el punt d'encaix entre passat i present de la Comissió de Cultura.

Tanmateix, amb una tendència que es va manifestant a poc a poc, aquests darrers temps s'està observant que disminueix l'atenció de les famílies respecte a les activitats de la Comissió, bàsicament, s'ha de dir, de les conferències. L'assistència ha anat minvant gradualment i, exceptuant casos concrets com la segona edició de la conferència «Educar amb bon humor», de Carles Capdevila, s'ha vist amb una certa preocupació aquesta qüestió.

Per tal de fer una anàlisi més ponderada, es va portar el tema a debat a la Junta de l'AMPA. El parer dels que hi eren presents era que, si bé tal vegada calia millorar els canals de comunicació de les convocatòries de les conferències, el cert és que potser existeix una conjuntura actual de cert desinterès de les famílies vers aquest model d'activitat i que la vocalia de Cultura, en coordinació amb l'Escola, hauria de direccionar una part dels seus esforços vers el col·lectiu dels alumnes, en què s'observa que hi ha d'haver una millor recepció de propostes formatives i informatives. Dit d'una altra forma, des de l'AMPA es plantejava que, sense arribar a l'extrem d'eliminar el format tradicional de les conferències amb els pares i les mares, calia girar lleugerament el focus de la seva tasca i incidir en el grup dels alumnes.

Precisament això és el que s'ha estat treballant en el tombar dels anys 2012 i 2013, de forma que ja hi ha hagut una primera sessió adreçada a l'alumnat, conseqüència d'aquesta coordinació entre la vocalia de Cultura i l'Escola. Ha estat, doncs, la primera «posada en escena» del nou format d'organització mixta.

Cal dir també que, en coherència amb l'expressat per la Junta de l'AMPA, la Comissió també està treballant la realització de conferències adreçades a les famílies, que s'han de realitzar en el que queda de curs, així com en la concreció de noves visites culturals del grat de la comunitat educativa de l'Escola.

Un epíleg esperançat

Es tanca aquí aquesta visió de la Comissió de Cultura de l'AMPA, aproximadament dels darrers quinze anys.

Com a conclusió fonamental cal destacar el procés d'evolució de la vocalia. Si bé la primera constatació seria la consolidació de la idea del treball en equip, el més important és assenyalar que a partir del format de la conferència com a proposta bàsica per dotar les famílies d'eines per afrontar la seva quotidianitat, s'han anat trobant al llarg del temps altres camins i altres activitats per fer possible l'objectiu de la vocalia d'enriquir la seva vivència familiar en relació a l'Escola.

Tanmateix hi ha una idea superior que no cal oblidar. Si al llarg dels anys han anat apareixent els nous formats d'activitats de la Comissió és per una voluntat constant (diria que a voltes obsessiva) dels membres de Cultura de ser propers a la sensibilitat, les inquietuds i els problemes de les famílies. Però, sens dubte, pel desig decidit dels qui han estat al capdavant de la Comissió de voler arribar al conjunt dels protagonistes de l'AMPA i de l'Escola: les famílies, els infants, els joves.

I això només és possible si es té voluntat de fer-ho, imaginació que es converteixi en creativitat, lucidesa en la concepció i la gestió, amor pels projectes... i esperança.

Sí, perquè cada vegada que s'emprèn una acció es fa amb l'esperança no tan sols que surti bé, sinó que la pròpia acció sigui fins i tot llavor de millora de l'entorn.

La missió general de l'AMPA persegueix aquesta fita en l'àmbit de l'Escola i les famílies.

La tasca de la Comissió de Cultura és, possiblement, la traducció més propera a aquesta voluntat.

Xerrades i conferències

Educar en actituds de diàleg i cooperació per a una convivència integradora

Sílvia Morón (professora de psicologia i ciències de l'educació)

15 de gener de 2002

Trastorns per dèficit d'atenció amb hiperactivitat

Joan Antoni Amador (psicòleg de la Universitat de Barcelona)

26 de febrer de 2002

L'entrada a l'adolescència

Jordi Folch (metge educador i psiquiatre)

11 de febrer de 2002

La història del nostre barri

Joan Lafarga (geògraf)

gener de 2004

Com educar els nostres petits

Julieta Piastro

15 de maig de 2004

Les drogues a la preadolescència. Prevenim en família

Rosa Suárez (responsable del Servei d'Orientació sobre Drogues – Ajuntament de Barcelona)

primavera de 2004

L'agressivitat en els nostres fills

Jordi Folch (pedagog)

9 de febrer de 2005

Educació nutricional per a pares i mares.

La importància de promoure uns bons hàbits alimentaris en els nostres fills

Mireia Graell (psicopedagoga)

8 de març de 2005

Ensenyar els fills a dominar la televisió

Maria Lluïsa Ferrerós (neuropsicòloga infantil)

gener de 2006

La valoració del respecte en les relacions personals

Pilar Medina (especialista en psicologia clínica)

15 de març de 2006

Sessions sobre l'evolució dels infants i els adolescents:

—L'infant fent camí / de 2 a 6 anys

—Una època d'evolució constant / de 7 a 14 anys

Isabel Torras (psicòloga)

26 d'abril de 2006

Educar de molt bon humor

Carles Capdevila (periodista)

hivern de 2006-2007

De la influència de l'ambient en els nostre fills: la sobreprotecció i la sobresatisfacció a les nostres llars

Jordi Folch (pedagog)

13 de març de 2007

Aprenentatge en xarxa.

Presentació de la Intranet de l'Escola

Narcís Vives (emprenedor) i Joan Hueso (director de l'Escola)

25 d'abril de 2007

Dir 'no' a les drogues no és suficient: com tractar amb els nostres fills el tema de les drogues

Esther Gil

19 de febrer de 2008

Presentació del llibre *Amb E d'educar. Diccionari no autoritzat de l'educació.*

Germán Alemany, Carles Cervelló i Jordi Rincón (professors de l'Escola)

13 de maig de 2008

Com afavorir la comunicació dins la família

Isabel Torras (psicòloga)

3 de juny de 2008

Xerrada conjunta Bàsquet i Comissió de Cultura: «El bàsquet... i un tren de valors!»

Josep Franch, Francisco Javier Pérez i Toni Carrillo

7 de maig de 2008

Valors i reptes actuals de l'educació

Joan Manuel del Pozo (exconseller d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya)

27 de gener de 2009

La mort. Un tema pendent?

Anna Nolla (mestra i pedagoga)

26 de març de 2009

Els estats emocionals dels infants i joves en les relacions familiars

Sara Farré (pedagoga i psicòloga)

19 de maig de 2009

La prevenció davant la droga: el compromís amb la pròpia vida

Cristina Carrasco

27 d'octubre de 2009

Canvis i pèrdues a l'entorn familiar:

Com ajudar els nostres fills i filles a superar-los

Meritxell Puyané (Fundació Hospital Sant Jaume i Santa Magdalena)

26 de novembre de 2009

Com enfocar els hàbits alimentaris correctes als nostres fills des de petits i fins a l'adolescència?

Maria Bosch (nutricionista i experta en dietètica)

29 d'abril de 2010

Bones maneres a taula

Miquel Campà (expert en protocol)

27 de maig de 2010

Els canvis. La sexualitat i l'afectivitat a l'adolescència

Àfrica Martí (psicòloga)

16 de novembre de 2010

Tòpics i pànics:

viure i sobreviure a les noves tecnologies en família

Juanjo Fernández (filòleg)

30 de novembre de 2010

Educar en la responsabilitat

Margi Gual (educadora social)

15 de novembre de 2011

L'adolescència: llibertats i límits

Anna Sàlvia (psicòloga)

20 d'octubre de 2011

Educar amb bon humor

Carles Capdevila (periodista)

24 de maig de 2012

Prevenió i detecció de trastorns alimentaris

Raquel Linares (psicòloga clínica)

22 d'octubre de 2012

Afectivitat i sexualitat

Juanjo Fernández (filòleg)

4 de juny de 2012

Internet segura

Mossos d'Esquadra

24 de gener de 2013

Concerts de Nadal

I Concert: «De la vella Europa al nou Continent»

Quartet de Clarinets de Barcelona

11 de desembre de 2003

II Concert: «Tocats per la música»

Twocats pel Gospel

14 de desembre de 2004

III Concert: «Trio de Guitarras»

Grup Dalbèrgia

15 de desembre de 2005

IV Concert: «Música amb contingut»

Grup Utopies amb Peatge

14 de desembre de 2006

V Concert: «Música per a la solidaritat»

Orquestra Vedruna-Gràcia, Cor de noies Cantabile i músics de Burkina Faso

14 de desembre de 2007

VI Concert: «L'esperit a la música»

Sedeta Gospel Singers

18 de desembre de 2008

VII Concert: «Acords en família, Tirabol i Coda»

Orquestra Vedruna-Gràcia i Família Gumí

16 de desembre de 2009

VIII Concert: «Protagonista, el violí»

Grup Les Violiles

21 de desembre de 2010

IX Concert: «El gospel és l'ànima»

Coral Gospel de Gràcia

13 de desembre de 2011

X Concert: «Estàndards de Jazz i Música de Cinema»

La Banda de l'Escola de Música de Gràcia

21 de desembre de 2012

Cursos i tallers

«Taller Frash»

CosmoCaixa

23 i 24 de febrer de 2008

1 i 2 de març de 2008

«Cuinar per als nens»

Gallina Blanca Barcelona

24 d'abril, 5 i 19 de maig de 2008

21 i 28 de maig i 4 de juny de 2008

«Espai Medieval» i «Taller dels sentits»

(inclosos dins la sortida a Món Sant Benet)

Món Sant Benet

9 de maig de 2010

«Artistes de la Xocolata» Taller de Mones de Pasqua

Escola Vedruna-Gràcia

15 de març de 2011

Visites i sortides culturals

«Tardes a La Pedrera». Casa Milà - Barcelona

6, 13, 20 i 27 de febrer, 5 i 12 de març de 2008

Fàbrica Anís del Mono

13 d'abril de 2008

Món Sant Benet

9 de maig de 2010

Sortida al CosmoCaixa (subvencionada pel Pla Educatiu d'Entorn)

primavera de 2010

Visites a la Sagrada Família - 1a edició

22 de maig de 2011

Visites a la Sagrada Família - 2a edició

4 de març de 2012

Activitat «Saber on som i què trepitgem», impulsades per la Vocalia de Relacions Externes

I Cicle de Visites

març de 2006

II Cicle de Visites

any 2007

III Cicle de Visites

18 de març, 6 i 27 d'abril de 2008

Festa de la Primavera - 15 anys

El somni es fa realitat. Primera Festa de la Primavera.

Montserrat Fernández, M. Rosa Gómez, Joan Artés, Josep Ramon Barberà, Just Martínez i Robert Milego
Diumenge 17 de maig de 1998 (matí)

S'hi incorporen noves activitats.

Montserrat Fernández, M. Rosa Gómez, Joan Artés, Josep Ramon Barberà, Just Martínez i Robert Milego
Diumenge 6 de maig de 1999 (matí)

Una participació rècord, amb 1.500 persones.

Montserrat Fernández, M. Rosa Gómez, Joan Artés, Josep Ramon Barberà, Jaume Borbon, Just Martínez i Robert Milego
Diumenge 7 de maig de 2000 (matí)

S'estrena la geganta Quima.

Joan Busquets, Alfred Rius, Pere Ramis, Anna Fors, Iolanda Mañosa, Míriam Guillinay, Mely Bernat, Marta Lacomba i Cinta Viladot
Diumenge 6 de maig de 2000 (matí)

La Festa amb l'«Any Gaudí».

Joan Busquets, Alfred Rius, Pere Ramis, Anna Fors, Iolanda Mañosa, Míriam Guillinay, Mely Bernat, Marta Lacomba i Cinta Viladot
Diumenge 5 de maig de 2002 (matí)

«La Pau», l'eix d'animació de la Festa de la Primavera '03.

Joan Busquets, Alfred Rius, Pere Ramis, Anna Fors, Iolanda Mañosa, Míriam Guillinay, Mely Bernat, Marta Lacomba i Cinta Viladot
Diumenge 8 de juny de 2003 (matí)

«Viure i conviure». La Festa estrena activitats de tarda.

Jaume Barreras, Jaume Borbon, Armand Gasulla, Lluís Jané, Gemma Morera, Mercedes Rodríguez i Cinta Viladot
Diumenge 9 de maig (matí i tarda) de 2004

«Fem pinxa»: castellers i música tradicional. La Festa amb la cultura popular.

Rosa Maria Álvarez, Jaume Barreras, Jaume Borbon, Armand Gasulla, Lluís Jané, Gemma Morera i Cinta Viladot
Dissabte 30 d'abril (vespre) i 1 de maig (matí i tarda) de 2005

La Festa de la Primavera proposa una «Volta al món».

Rosa Maria Álvarez, Sílvia Amat, Jaume Borbon, Armand Gasulla, Mireia Ibáñez, Gemma Morera i Cinta Viladot
Dissabte 6 (vespre) i diumenge 7 de maig (matí i tarda) de 2006

Amb el gegant Quim i l'Orquestra Vedruna-Gràcia celebrem el 10è aniversari de la Festa.

Rosa Maria Álvarez, Sílvia Amat, Jaume Borbon, Armand Gasulla, Mireia Ibáñez, Judith Martínez, Gemma Morera i Cinta Viladot
Dissabte 5 (tarda) i diumenge 6 de maig (matí i tarda) de 2007

Malgrat la pluja, una Festa «Màgica».

Judith Martínez, Mireia Ibáñez, Rosa M. Álvarez, Carles Rubio, Pere Rios, Àngels Sendra, Àngels Torres i M. Carme Sarralbo
Dissabte 24 de maig (matí i tarda) de 2008

«Mou-te». Un munt d'activitats per a totes les edats.

Judith Martínez, Mireia Ibáñez, Rosa M. Álvarez, Carles Rubio, M. Àngels Sendra, Àngels Torres, M. Carme Sarralbo, Marta Ripoll i Tinet Rubira
Dissabte 25 d'abril (matí i tarda) de 2009

Una «Festa de tots colors» i molt solidària.

Marta Ripoll, M. José Medina, Carles Rubio, M. Àngels Sendra, Laura Badal, Àngels Torres i M. Carme Sarralbo
Dissabte 15 de maig (matí i tarda) de 2010

Tallers, actuacions, un túnel... i un lipdub fantàstic.

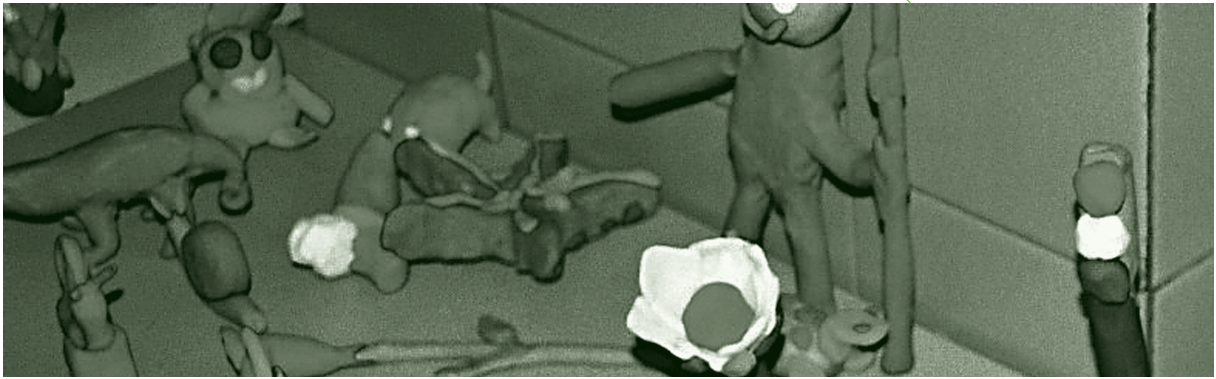
Maria Estrada, Magda Cusidó, Antònia Puchol, Ana Jiménez, Montse Queralt, Gemma Morera i Laura Estadella
Diumenge 29 de maig (matí i tarda) de 2011

«15 de 150». Un gran mosaic per celebrar els 15 anys de Festa i els 150 de l'Escola.

Maria Estrada, Magda Cusidó, Antònia Puchol, Ana Jiménez, Montse Queralt, Gemma Morera i Laura Estadella
Diumenge 13 de maig (matí i tarda) de 2012

IMATGES

> **1.** Visita al Món Sant Benet, maig de 2010. > **2.** Concert de Nadal de la Coral de Gospel Gràcia, desembre de 2011. > **3.** Conferència d'Isabel Torras, abril de 2006. > **4.** Visita comentada «Saber on som i què trepitgem», 2007. > **5.** Festa de la primavera, 2007. Actuació de l'Orquestra Vedruna Gràcia. > **6.** Concert de Nadal, desembre de 2009.

La gresca. La Festa de la Primavera

Just Martínez Almela

El perquè de tot plegat

El primer que recordo de quan vaig entrar a la classe de P3 de l'Escola Vedruna-Gràcia el setembre de l'any 1996 és l'olor. Olor d'escola. Una olor que tenia perduda en la memòria i que em va fer fer un viatge en el temps. Una olor que crec que està composta per un doble element: l'estrictament olfactiu (l'olor dels llibres, dels papers, dels nens, del guix...) i el seu component sonor (crits, corredisses, bots de pilotes, xiulets, algun plor...). És una olor que fa soroll dins la meva memòria.

Teníem la reunió de principi de curs dels alumnes que començaven P3 aquell any. Reunió de pares i mares amb la «senyo», la Rosa Bové. Un ull avesat també ens hauria pogut classificar en dos grups: els pares «experts», els que ja tenien un altre fill a l'Escola, i els «novells», els que ens estrenàvem en la tasca paternoeducativa més directa. Els «experts» s'ho miren tot amb la distància i la displicència que dona l'experiència. Els «novells», amb cara de voler copsar-ho tot a la primera, de no perdre'ns cap detall, d'acomplir amb el que creiem que s'espera de nosaltres i d'acomplir amb el que nosaltres mateixos esperem de nosaltres. Amb cara de «passarells», vaja.

En aquella reunió va succeir un fet que determinaria per sempre més la meva relació amb l'Escola i que ha marcat la meva vida personal. Després que en Jordi Casso, president de l'AMPA en aquells moments, expliqués què era allò de l'Associació de Mares i Pares d'Alumnes, i demanés voluntaris per ser delegat o delegada de curs, va passar el que sempre passa en tots els cursos i en totes les aules: un silenci espès cau sobre els assistents. Tothom acota el cap, esperant que sigui el veí qui aixequi la mà. Uns segons eterns mirant de reüll els companys d'aventura. Els «experts» ni s'immuten, com si allò no anés amb ells. Els «novells» som els més neguitejats. En Jordi va fer algun comentari en clau d'humor per provar de trencar el gel, d'incitar-nos, però només va aconseguir rialletes nervioses. Finalment, vaig aixecar la mà, just al mateix temps que també ho feia la Quima Norat. Tots dos de la colla dels «novells», és clar. I la Quima em va dir sense dubtar-ho que fos jo, el delegat. I ja no ho vaig deixar de ser fins deu anys després, i els últims cinc vaig ser també president de l'AMPA.

(Obro parèntesi. Vull fer un reconeixement explícit a aquestes dues persones que acabo d'anomenar en el paràgraf anterior. En Jordi Casso era el president que em vaig trobar a l'AMPA i que encara ho va ser durant

dos anys més. Per mi, «l'Adolfo Suárez» de l'AMPA de la nostra escola. Una persona totalment integrada i identificada amb la manera de fer de l'Escola i de l'AMPA, amb una metodologia de treball totalment reglada i sense més inquietuds per anar més enllà, però que no va posar fre a les inquietuds i desitjos que vam començar a manifestar els «novells» des de la primera reunió de la Junta, dues setmanes més tard. En Jordi va morir l'any 2006 mentre feia una excursió a peu a les muntanyes de Núria juntament amb la seva dona, l'Eulàlia. I la Quima, la mare de l'Andreu i l'Anna Sapena, que no va dubtar a dir que jo fos el delegat i que després va ser un dels més fervents suports de les iniciatives que anaven sortint, també ens va deixar, per culpa d'un càncer, l'any 2000. Dues absències injustes i inesperades (com sempre ho és la mort), que després he tingut molt presents en la meua tasca a l'Escola. Tanco parèntesi.)

Així doncs, sense ni pensar-m'ho, em vaig trobar com a delegat de curs de P3-A, i amb en Josep Ramon Barberà com a delegat de P3-B. Començàvem una relació amb l'Escola que encara no s'ha acabat, malgrat que la relació amb l'AMPA hagi quedat reduïda als mínims protocol·laris en els últims anys.

En Josep Ramon i jo, com a caps visibles dels pares i mares d'aquella promoció de P3 que començava la seva vida escolar l'any 1996, vam iniciar un moviment que puc afirmar, sense por que se'm titlli de pretensions, que va canviar per sempre més la manera d'entendre's l'AMPA a si mateixa i d'entendre la seva relació amb l'Escola. I subratllo «com a caps visibles» (*primus inter pares*, en deien a la Roma clàssica). La iniciativa no era nostra. Nosaltres no érem pas els protagonistes. Senzillament recollíem, estructuràvem, donàvem cos, presentàvem i animàvem les iniciatives que bullien al si del nostre curs: reunions, cartes, trobades, excursions, enquestes, peticions a l'Escola, etc. Els protagonistes eren els pares i mares d'aquells alumnes que havien començat la seva experiència escolar aquell curs.

Sé que vam fer certa nosa. En Jordi Casso ens mirava de tant en tant amb un palès astorament. «Feu, feu, a veure què diran les monges i quan tardaran.» I les monges, encapçalades en aquells anys per la Montserrat Alemany, ens van deixar amb la boca oberta. No solament no ens van dir res, no solament no ens van parar els peus, no solament no ens van aturar cap iniciativa, sinó que (encara avui en dia friso en pensar-ho!) ens van atiar les inquietuds. «El límit el marqueu els pares», em va dir un dia la Montserrat Alemany. Només hi havia una condició: que allò que engegéssim no fos flor d'un dia. Que les coses tinguessin consistència i continuïtat. Que recollissin el sentir de la majoria dels pares i mares del nostre curs (i, més endavant, de la majoria de l'AMPA).

L'activitat desenvolupada en aquells primers tres o quatre anys la recordo frenètica, gairebé desbordant: trobada d'avaluació del nostre primer curs el juny de 1997, excursions a diverses cases de colònies amb el nostre curs, enquestes de satisfacció als pares/mares del curs, organització d'activitats extraescolars, trobades «formals» amb la Direcció de l'Escola per demanar moltes coses, trobades «sectorials» amb pares i mares per parlar i debatre mil i una iniciatives, tant a l'Escola com en domicilis particulars, redacció de cartes informatives, mil i una preguntes a les reunions de la Junta de l'AMPA, que des de feia mil anys havien tingut un format monolític i on només parlava (gairebé) el president.

En Josep Ramon i jo volíem que el format de gestió del nostre curs fos assembleari. I ho vam aconseguir, ja que els nostres pares i mares no únicament ens seguien i secundaven les nostres propostes, sinó que ens esperonaven cada dos per tres, reclamant-nos iniciatives i activitats. Però la riuada va desbordar les parets de la nostra classe i es va estendre a tota l'AMPA, bàsicament amb les successives incorporacions de «novells» que van començar a entrar a la Junta de l'AMPA amb aquest nou estil de fer les coses.

Insisteixo en un punt que ens ajudarà a copsar la importància del que estava passant a l'Escola i a l'AMPA, i per ressituar la nostra acció com a catalitzadors, no com a protagonistes: en Jordi Casso (com a representant de l'*statu quo* dels pares i mares) i la Montserrat Alemany (com a representant de la titularitat de l'Escola), mai no van posar fre a les nostres bogeries, activitats, queixes i escarafalls. Moltes vegades sentíem l'expressió: «això, les monges no us ho deixaran fer», més de boca d'altres pares i/o professors que no pas de l'autoritat mateixa. El sistema es va saber reinventar per donar acollida i recolzament a la revolució que comportava la nostra actuació, sense trencaments. Tot era fet amb un respecte infinit, però amb convicció i amb un punt de tossudeses que de vegades feia que ens miressin amb una certa picardia, però amb un arronsament d'espatlles i amb un «ja veuràs com sí que surt», s'aconseguia que les coses tiessin endavant, no únicament sense crear malestar ni ferir susceptibilitats, sinó fins i tot suscitant entusiasmes inesperats i desfermant energies que, sincerament, crec que estaven adormides i esperant, senzillament, que algú les provoqués i les despertés.

I amb aquesta tònica va arribar l'Assemblea General Ordinària de l'AMPA de maig del 1997. Les assemblees, en aquells anys, es feien a l'acabament del curs i no pas al principi, com les fem ara. Ho recordo perquè era la primera Assemblea a la qual jo assistia i, després del nostre primer any com a delegats, em podia esperar tot tipus de reaccions a les nostres «novetats»: crítiques, rebug, desafiaments, censurens...

Reconec que tant en Josep Ramon com jo mateix anàvem a l'Assemblea amb el recolzament del cent per cent dels pares i mares del nostre curs. Havíem convocat una reunió a l'auditori de l'Escola per avaluar el nostre primer any com a delegats una setmana abans de la celebració de l'Assemblea, i l'assistència havia estat massiva, gairebé unànime. Crec que de cinquanta famílies que érem al curs, hi vam assistir més de quaranta.

No recordo l'ordre del dia de l'Assemblea, però sí que, en el moment dels «Precs i preguntes», una mare va aixecar el braç i es va queixar que les úniques activitats «per tothom» que s'organitzaven a l'Escola eren les estrictament esportives, i bàsicament de bàsquet. Que en una altra escola on havia portat els seus fills abans de venir a la Vedruna-Gràcia també hi havia activitats de tennis i d'altres esports. Un altre pare, un senyor «gran» (devia tenir en aquell moment l'edat que jo tinc ara!), també es va aixecar i va comentar que podríem fer alguna cosa semblant al que es feia a La Salle, tipus jornada de portes obertes. Jo seia al pati de butaques, no a la taula presidencial. En Josep Ramon i jo vam intercanviar una mirada de complicitat i d'assumpció del repte, tipus: «què, ens hi posem?». I no me'n vaig poder estar. Em vaig posar dret sense esperar el meu torn i em vaig encarar amb aquelles dues persones (no recordo ni els seus noms, i els vull demanar disculpes ara perquè sóc conscient que vaig parlar amb una certa vehemència excessiva): «Doncs, si l'AMPA no fa res, fem-ho nosaltres».

«Doncs, si l'AMPA no fa res, fem-ho nosaltres.» Ja va estar. Ja ho havia dit.

Diuen que un no és esclau dels seus silencis, sinó de les seves paraules. En aquell mateix moment vaig ser molt conscient que havíem ultrapassat una ratlla vermella. Aquelles paraules abandonades em comprometien públicament davant d'un fòrum més ampli que no pas la classe que jo representava. Li vaig proposar de trobar-nos i de pensar plegats què podíem organitzar a l'Escola, a banda de les activitats estrictament esportives, per trobar-nos pares, mares, alumnes, professors, tots els membres de la comunitat educativa en un ambient lúdic i que el fil conductor no fos cap activitat esportiva. En Jordi Casso va demanar a l'Enric Ibáñez (que era el secretari de l'AMPA) que en deixés constància a l'acta, i digué que la Junta en faria el seguiment corresponent.

En acabar l'Assemblea em vaig acostar a aquella mare i li vaig dir que quan ens veuríem, que quedéssim ja, per posar fil a l'agulla. Em va donar llargues i crec que mai més no va tornar a criticar res més en una Assemblea, ja que es començava a tornar perillós fer-ho. Qui criticava sense proposar alternatives i sense mullar-se en la seva realització, quedava automàticament retratat, autocriticat i autodesqualificat. La frase «en aquesta AMPA, qui es mou surt a la foto» començava a prendre cos real.

El canvi buscat pels «novells» del curs de 1996 de forma activa, i permès i acceptat per l'*statu quo* de forma passiva, es va fer palès amb la creació d'un grup d'estudi, d'una Comissió d'allò que, un any més tard, el mes de maig del 1998, seria la primera Festa de la Primavera.

Posant fil a l'agulla

Dit i fet: ens vam començar a trobar una colla de pares i mares: en Just Martínez, en Josep Ramon Barberà, la Montse Fernández, en Robert Milego, la Maria Rosa Gómez, l'Antònia Costa..., i en Joan Artés, que a més a més era el responsable de la vocalia de bàsquet.

Sabíem que volíem organitzar quelcom (una conferència, una excursió, una trobada...) que convoqués el major nombre de persones i que fos d'un marcat caràcter lúdic, per poder ser atractiu. Però fora d'aquest marc conceptual (que per la seva pròpia amplitud estava buit i sense contingut), no teníem ni idea del que podria arribar a sortir. El paper totalment en blanc. Sense límits. I una vegada més, crec que la il·lusió va poder més que les reticències de la realitat. La ignorància va tornar a ser atrevida. Els nostres nens ens encomanaven cada dia la seva capacitat de somniar i ens tornàvem creadors de somnis. Venedors d'estels. El «no» de la dura realitat ja el teníem: no existia res igual al que volíem fer. Per tant, no hi teníem res a perdre. L'Escola ja ens havia demostrat que, si no fèiem plantejaments objectivament irresponsables, ens deixava absoluta llibertat. I, el que és més important, ens donava ple suport.

De nou, traient temps al temps, convertint el frankfurt de Torrent de l'Olla/plaça Lesseps en la nostra oficina i els menjadors de moltes de les nostres cases en improvisades sales de reunions, vam anar dissenyant la primera Festa de la Primavera.

En primer lloc, l'espai. Mai no vam dubtar que, féssim el que féssim, el lloc de trobada havia de ser l'Escola. La trobada la convocava l'AMPA de l'Escola. Per tant, el seu territori natural era l'Escola. I no únicament els patis. També altres espais de l'edifici. D'ambició no ens en mancava. Una sola consulta amb la Direcció va ser suficient. Teníem tota l'Escola a la nostra disposició. Portes obertes i ple recolzament institucional. Com sempre, la generositat de la Direcció va ser més gran que les nostres pors i prejudicis.

En segon lloc, el dia de la trobada. Vam decidir fer-ho un diumenge al matí. Volíem que tothom tingués la possibilitat de venir i que ningú estigués limitat per la feina. No volíem fer-ho un dissabte, perquè és el dia de les compres setmanals i de la neteja de casa a fons. I els nens tenen esports. O esplai o caus o casals. A més a més, havíem de tenir temps el dissabte a la tarda per acabar de preparar-ho tot sobre el terreny.

En tercer lloc, la durada. Aquesta activitat havia de ser prou llarga perquè les incorporacions de la gent es poguessin fer esglaonadament i no importés en quin moment del matí arribessin a l'Escola. A més a

més, el fraccionament de l'oferta ens permetia adequar la proposta a un públic més ampli. Qui vingué a aquella festa podria arribar en qualsevol moment i incorporar-se a alguna de les múltiples activitats que s'oferissin durant el temps que aquella cosa estigués en marxa, sense tenir la sensació que s'havia perdut quelcom important.

En quart lloc, els destinataris. No ens adreçàvem només als de Primària, ni als de Secundària ni als de Batxillerat. No ens volíem adreçar als nens i nenes en detriment dels pares i mares. Ni a l'inrevés. La trobada havia de ser familiar. Fins i tot, oberta als avis i tiets i cosins. Ni tancada tampoc estrictament als membres de la nostra comunitat educativa. Volíem que estigués oberta als veïns del barri, als visitants ocasionals (recordo que el segon any van entrar dues famílies de turistes alemanys i van quedar bocabadats). Volíem oferir una experiència lúdica, però que alhora servís també per «vendre» la nostra escola, per «lluir-la».

En cinquè lloc, la multiplicitat de l'oferta. Vam arribar a la conclusió, després de moltes reunions i cafès, que el format havia d'estructurar-se per mitjà d'experiències disgregades. És a dir, de tallers. Activitats aïllades que

→ 4

possibilitessin l'experiència de la festa de múltiples formes. I amb això resolíem el problema de les edats. Podíem muntar tallers amb ofertes multiedats o tallers enfocats exclusivament als més petits, per exemple. Per això va sortir el tema (copiant el format de moda a la televisió) d'«Operación Triunfo», adreçat als adolescents. Això elevava la complexitat logística de la festa a nivells insospitats (haviem de trobar responsables i animadors experts per a cadascun dels tallers oferts, i no sabíem si sabríem fer-ho). Però, com ja he dit abans, la ignorància és atrevida. Ens vam llançar a la piscina. I vam descobrir amb sorpresa que sabíem nedar.

I per acabar, la cloenda de la jornada. La utilització de l'Escola un diumenge ens obligava a deixar-la neta i polida per al dilluns al matí, quan arriben els alumnes. Per tant, havíem de muntar algun tipus de «brigada de neteja». Però com que ja vèiem que les forces físiques dels membres de la Comissió organitzadora en acabar la festa podrien estar sota mínims, vam pensar quina seria la millor manera d'«enganyar» la gent i que es quedessin a netejar l'Escola (ja que entre deu persones pots tardar tres hores, però entre cinquanta es fa en quinze minuts). I vam decidir acabar la festa amb un dinar comunitari als patis de l'Escola, utilitzant les taules i cadires del menjador.

Amb el plantejament teòric clar, amb totes les benediccions de l'Escola i de l'AMPA, amb la convicció personal dels membres de la Comissió pels núvols, vam començar el compte enrere. Vam fixar com a data el segon diumenge de maig de 1998. I ho vam anunciar públicament a la reunió de la Junta de l'AMPA de gener de 1998.

L'Assemblea de juny de 1997 havia posat la caixa de Pandora sobre la taula. La creació de la Comissió l'havia oberta. Els esperits de la Festa de la Primavera volaven lliures. Ni sabíem quin tipus de «monstre» havíem alliberat, ni érem capaços d'arribar a imaginar-nos les dimensions que tindria la criatura ni els anys que compliria.

Ja no hi havia possibilitat de fer marxa enrere.

Qüestions pràctiques

La primera de les decisions operatives va ser el repartiment dels tallers. Perdó, per dir-ho més concretament: la creació d'una llista de tallers, sempre que amb el títol de la possible activitat aportéssim el nom de la persona encarregada. No volíem perdre'ns en divagacions teòriques. Si una proposta no portava aparellat el nom d'una persona concreta que ho dugués a terme, amb la qual s'hagués parlat prèviament i ja hagués manifestat el seu compromís formal de liderar la proposta, ni la preníem en consideració. La cantarella tantes vegades escoltada de: «Què us sembla si féssim un taller d'expressió corporal?», no era escoltada si al mateix temps no es deia: «El farà la Maria Antònia, de l'Escola de Música A Dues Veus, la mare del Jan de P4 i de la Virgínia de 3r de Primària». Propostes concretes amb noms i cognoms.

És veritat que vam descartar moltes propostes pel seu cost (recordo la possibilitat de realitzar un taller d'audiovisuals que comportava que lloguéssim una dotzena de càmeres de vídeo) o per la seva complexitat logística (el taller de tir amb arc només es podria fer a costa d'ocupar tot el pati de sorra dels nens de preescolar). Però, una vegada més, el nostre entusiasme va encetar una onada d'energies que ens deixava bocabadats a cada reunió de preparació. A quatre mesos vista de la festa les reunions eren setmanals. Ens trucàvem per telèfon il·lusionats quan aconseguíem el compromís d'una altra persona per dur a terme tal o qual taller.

Juntament amb el compromís personal dels responsables dels tallers, ens vam marcar un altre objectiu molt significatiu: la festa havia de ser autosuficient des del punt de vista econòmic. Ens havíem d'autofinançar. I això significava no rebre diners ni de l'AMPA ni de l'Escola. És veritat que vam rebre bestretes de l'AMPA, però van ser retornades a la primera reunió de la Junta d'octubre de 1998, una vegada tancats els balanços d'ingressos i despeses. Fins i tot vam tenir un romanent d'unes 15.000 pessetes, que van servir per crear un fons per al següent any.

La participació a la Festa havia de ser gratuïta. En una paraula, no es cobraria entrada. Aquesta decisió va ser relativament senzilla de prendre, encara que les conseqüències podien ser nefastes si no aconseguíem generar ingressos d'alguna altra manera. Per tant, se'ns van ocórrer tres vies: el disseny d'una samarreta amb un logo identificatiu (que vam escollir via concurs entre els alumnes) que seria venuda entre els participants a la Festa que voluntàriament volguessin comprar-la. El muntatge d'un bar de menjar i begudes que estigués obert al llarg de tota la jornada. I la celebració d'una rifa cap al final del matí.

Els costos fixos eren nuls (tothom treballava de franc i sense cobrar). Per tant, les úniques despeses a cobrir eren els costos variables (els materials dels tallers, la impressió de les samarretes, els regals de la rifa, la contractació d'una assegurança per si plovia i havíem de suspendre la Festa, i el menjar i les begudes del bar). I avançant-nos al que ara està tant de moda, ens vam dedicar a buscar patrocinadors. Hi va haver pares i mares que es van convertir en veritables *fundraisers* o, per ser més exactes, *goodraisers*: begudes, menjar, joguines, viatges, estades en hotels, estris de cuina, petits electrodomèstics, material escolar, material esportiu, vals dels comerços de Gràcia, els inflables del Caprabo, etc.

Gairebé tot el que ens era necessari per als tallers ho vam aconseguir de franc. Gairebé tot el que en una possible subhasta podia generar-nos ingressos, quan ens ho oferien ens ho quedàvem. Un altre mèrit de l'entusiasme dels molts pares i moltes mares que es van fer càrrec (amb la pressió al clatell dels membres de la Comissió) que allò que havíem somiat una colla reduïda d'inconscients arribés a fer-se realitat.

I va arribar el gran dia

Van passar aquells primers mesos de 1998. I va arribar la primavera. El maig cada vegada era més a prop. El volum de material que arribava a l'Escola començava a ser important. La Montserrat Bau em

va cridar l'atenció en alguna ocasió, però més com un gest de retret maternal cap al nen trapella que no pas com a gest contrari a la Festa.

La tarda del dissabte anterior vam tenir una trobada amb tothom que estava directament implicat en l'esdeveniment. Els últims preparatius ens deixaven una doble sensació: havíem fet molta feina, però la proximitat del fet ens feia ser conscients de les coses que encara estaven una mica a l'aire, i això ens neguitejava.

Vam acabar la tarda de preparació amb una celebració de pregària a la capella del col·legi. Personalment, vaig sentir pau enmig de la tempesta. Estava convençut que allò que teníem entre mans no era obra d'uns quants eixelebrats necessitats d'alimentar el seu ego. Estàvem embarcats en l'apassionant aventura de l'educació dels nostres fills i filles i havíem trobat una altra manera de fer-ho realitat. Nova i desconeguda, però no menys «sagrada» que l'aprenentatge de les taules de multiplicar o les regles de la bona educació a casa i al carrer.

→ 4

I la Festa va ser un èxit. Més de 1.400 participants (vam portar un registre escrit de tothom que entrava per la porta, donant adhesius amb el nom i el curs del fill o filla de cadascú). Una onada d'entusiasme ens va omplir el cor a tots. Orgull i satisfacció per la reacció de tota la comunitat educativa.

El millor de tot és que ja estàvem pensant en la segona edició. La Festa de la Primavera quedava empeltada com una realitat viva en l'esdevenir anual de l'Escola Vedruna-Gràcia.

Mirant cap al futur

Com totes les coses a la nostra vida, de l'entusiasme inicial es passa al relatiu desencís de la normalitat i, per desgràcia, al cansament de la quotidianitat. Quan els membres de la Comissió inicial ja portàvem tres anys liderant la celebració de la Festa, vam decidir que o es renovava la Comissió o deixàvem de convocar la trobada.

De nou haig de reconèixer que els «acceleradors» d'aquesta crisi vam ser en Josep Ramon i jo. Volíem ser fidels al nostre pensament antipersonalisms. Mai, en els anys que vam estar al capdavant de moltes activitats

→ 5

de l'Escola (fins i tot en els anys en què jo vaig ser president de l'AMPA i ell el secretari, o membres del Consell Escolar), vam demanar ni reconeixement públic ni posicions de visibilitat. Érem conscients (i crec que parlo en nom de tots els membres d'aquella Comissió inicial) que la nostra faceta pública era conseqüència del mandat que teníem de l'Assemblea. I que si nosaltres no fèiem la feina, la faria algú altre.

Fins i tot érem conscients, i ho vam dir públicament més d'una vegada, que si no sortia gent nova que prengué el relleu en el lideratge d'aquesta activitat (o de qualsevol altra), això mateix posaria de manifest que allò era una activitat personal i no pas del grup. I que, per tant, si es deixava de fer senzillament seria perquè el grup no volia que allò se celebrés. Per molt que als pares de la criatura ens hagués arribat a saber greu (cosa que no era el cas), la voluntat de l'Assemblea estava per sobre de les nostres voluntats individuals.

Per tant, la celebració de la quarta Festa de la Primavera va estar sense garantia de realització durant uns quants mesos, fins que hi va haver pares i mares que van recollir el testimoni i van decidir respondre a la crida de l'Assemblea.

I així ha estat ja en quinze ocasions, fins ara. Desconec els detalls de la composició de la Comissió de la Festa de la Primavera en l'actualitat (escric aquestes lletres el novembre del 2012). Puc dir que en els anys que vaig ser president de l'AMPA fins i tot em vaig comprometre públicament en una Junta de l'AMPA a convidar a un sopar (pagat de la meua butxaca, és clar) a tots els membres de la Comissió, si aquesta arribava a tenir vuit o més membres actius. I ho van aconseguir. I va ser un bon sopar.

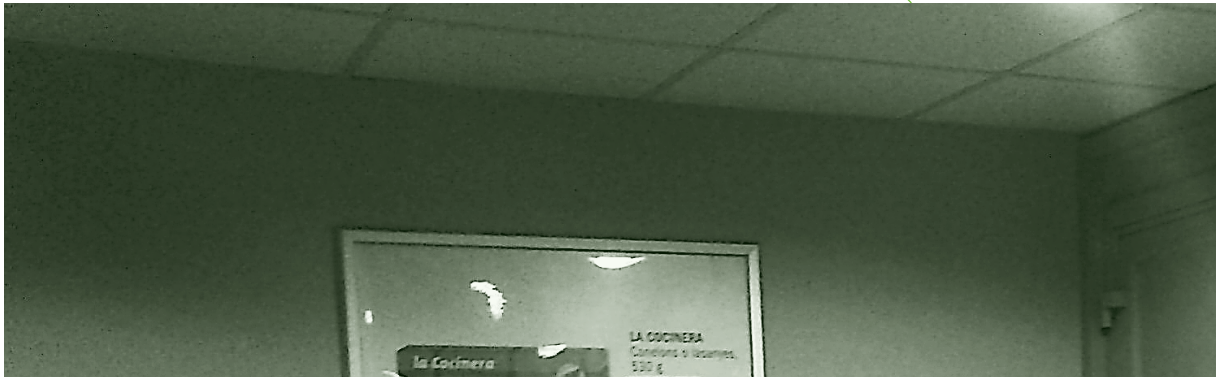
La Festa continua celebrant-se. Han canviat moltes coses, des de la jornada de celebració fins a les fonts de finançament i el contingut dels tallers. Vull reconèixer també públicament que hi ha hagut edicions posteriors de la Festa de la Primavera amb un èxit d'estructura, de dinamisme, d'organització, de públic i de participació molt superiors a les tres primeres, que són les «fundacionals» i en les quals jo vaig estar directament implicat des de la Comissió organitzadora. I que l'esperit que ens va moure a celebrar d'una manera lúdica la felicitat de ser mares i pares d'uns nens i nenes meravellosos en un entorn educatiu privilegiat com és l'Escola Vedruna-Gràcia, continua viu a la nostra escola.

El llibre commemoratiu del 150è aniversari de la fundació de l'Escola dintre del qual s'emmarquen aquestes línies n'és una mostra feaent. El mèrit no és de ningú individualment. És de tots plegats. I sota l'impuls del carisma educatiu de Joaquina de Vedruna, esperonada per l'Esperit de Déu a la Catalunya de mitjan segle XIX.

Per molts anys més.

IMATGES

> 1-5. Imatges de diverses edicions de la Festa de la Primavera.

La consciència de l'escola.

Els Projectes Solidaris

Roser Bassas

Com va començar tot

Hi ha coses que comencen per una coincidència de factors o de fets. I aquest va ser el cas de la creació de la Comissió de Projectes Solidaris a finals de l'any 2001. Ja feia un parell d'anys que era delegada del curs de la meva filla Alba i assistia a les reunions de delegats.

Durant aquells anys vaig poder copsar com havien canviat aquestes reunions si pensava en les que es feien catorze anys enrere, quan vaig ser delegada del curs de la meva filla gran, que va entrar l'any 1985.

El tarannà d'aquelles reunions era molt dinàmic, s'havien creat noves comissions (cosa que volia dir més participació) i la Festa de la Primavera cohesionava la comunitat de pares, mestres i alumnes amb un objectiu comú. Si a tot això hi afegim l'aparició de la revista *L'Hora del Pati* ja tenim el terreny a punt per a una proposta de col·laboració i solidaritat com era la creació de la Comissió de Projectes Solidaris.

El plantejament era senzill: som una comunitat afortunada que viu en un primer món sense gaire problemes econòmics (o així era en aquell moment). Per altra banda està clar que la sensibilització cap a la gent que pateix i la solidaritat amb els que no tenen les nostres mateixes oportunitats són valors a conrear. Moltes vegades la gent és solidària quan se li dóna l'oportunitat de ser-ho. I si no, mireu el cas de la Marató de TV3.

La proposta va tenir molt bona acollida per part dels delegats i de la Junta de l'AMPA així com dels representants de l'Escola.

Vam quedar que la informació de la Comissió i les convocatòries de participació de les diverses campanyes es farien a través de la revista, i així ho vam fer ja en el núm. 1. Feia algunes setmanes que per la ràdio hi havia publicitat de General Òptica on parlaven de la recollida d'ulleres per a Hondures, i aquest va ser el nostre primer projecte. En vam recollir gairebé dues-centes. Era un bon començament.

El plantejament

Ja de bon començament la idea no era recollir diners, sinó coses. Moltes vegades coses que tinguéssim per casa, però també coses de no gaire valor econòmic que es poguessin comprar per a l'ocasió. Per dur-ho a terme ens calia la col·laboració de tots i això va ser una mica difícil. Val a dir que des de l'Escola sempre hi van estar molt ben predisposats i la coordinació des de dins de la Montserrat Bau, que aleshores era cap d'estudis de Primària, va ser clau per a l'èxit de les campanyes. En moltes ocasions també vam comptar amb l'ajuda de la Teresa Gras. Pel que fa a l'ESO, la implicació va ser molt menor i costava motivar els nois i noies i també les seves famílies a participar en les campanyes, almenys al principi. El món de les ONG o de les associacions que treballen per als més necessitats ens era bastant desconegut, però finalment vam acabar coneixent la realitat de tantes i tantes associacions que ajuden gran quantitat de gent al tercer món però també a la del nostre quart món.

La història any a any (més o menys)

Després de la recollida de les ulleres vam recollir material per a una ludoteca de l'Associació Social del Raval als locals de la parròquia del Carme. En aquella ocasió vam recollir gran quantitat de jocs didàctics, contes i material escolar.

→ 2

De cara al Nadal del 2002 ens vam posar en contacte amb els responsables del SSIM (Servei Solidari i Missioner de la parròquia de Pompeia) que treballen amb famílies immigrants, majoritàriament sud-americanes. Ens van comentar que alguns anys algú els havia donat aliments nadalencs que havien lliurat a les famílies més necessitades, però que ja feia alguns anys que no ho podien fer. O sigui que vam posar-nos a treballar per endegar una campanya de recollida d'aliments de Nadal: torrons, neules, polvorons, galetes, llaunes de pinya o de préssec... I en vam recollir més de 1.000, perquè amb l'ajuda dels nois i noies de Món Jove de quart d'ESO i uns quants pares i mares vam fer uns 200 lots de 5 productes cada un. La Comissió de la Festa de la Primavera ens va cedir paper de cel·lofana per embolicar-los i la veritat és que feien molt de goig, tots junts. Llàstima que en aquells anys no tinguéssim mòbils amb càmera, perquè a ningú no se li va ocórrer fer-ne cap foto!

L'últim dia d'escola abans de les vacances de Nadal els nens i nenes de cinquè i sisè de Primària amb els seus tutors van dur aquests lots amb les seves motxilles fins a l'església de Pompeia, a la Diagonal, i un cop allà els van dipositar al voltant de l'altar de la cripta on van ser rebuts pel pare Joan i pel director del SSIM, que els van dirigir unes paraules d'agraïment, i els nens els van correspondre cantant algunes nadales. Dies més tard el director del SSIM, Eider Gutiérrez, ens va comentar que el lliurament dels lots a les famílies va suposar una gran festa per a tots perquè n'hi va haver per a tothom!

Aquell any els d'ESO i Batxillerat van fer la seva pròpia campanya i van recollir amb una xocolatada solidària més de 600 euros per al Casal de la Llumeneta de l'Hospitalet, fundat per algunes germanes Vedruna. Ja feia anys que es feia i es va seguir fent.

Cap al març del 2003 ja preparàvem la propera campanya: la recollida de sabó de bany i de plats per al Casal dels Infants del Raval. I cap a finals de curs vam rebre la crida de la parròquia de la Trinitat Vella, a Nou Barris, per fer una recollida de roba. Val a dir que les recollides de roba, ja sigui per a la parròquia de la Trinitat o per a Càritas, van tenir molt bona acollida, segurament perquè les fèiem en el moment del canvi de roba de temporada, perquè els nens i nenes creixen i la roba se'ls fa petita i perquè és possible que en tinguem més de la que necessitem.

A finals del 2003 havíem tornat a recollir roba, aquesta vegada per a Càritas, a través de la Fundació Formació i Treball que dona feina a gent desocupada que la repassa i la classifica. En aquella ocasió vam recollir 250 quilos de roba. També vam recollir material escolar per al Casal de la Llumeneta i, finalment, aliments de Nadal per a les famílies de la parròquia de la Mare de Déu de la Mercè de Badia del Vallès.

Els alumnes d'ESO i Batxillerat també van recollir diners per al Casal de la Llumeneta de l'Hospitalet. Del Casal en vam rebre aquesta carta d'agraïment:

«Des d'aquestes línies us volem agrair la vostra generosa aportació al casal d'Estiu del 2004 de l'Associació Solidària "La Llumeneta".

→ 3

Durant el mes de juliol hem organitzat un casal d'estiu i dues tandes de colònies de quatre dies. Ha estat gràcies a la vostra aportació que un grup de 50 nens i nenes del barri de la Florida, mentre els pares treballaven o buscaven feina, han tingut l'oportunitat de gaudir del Casal i les Colònies amb el que suposa de convivència, de fruir en un ambient més distès de la platja, la piscina, la muntanya, les excursions, l'esport, l'art, la cultura...

El contacte amb la natura sempre enriqueix. És bo que tots els nens i nenes tinguin les mateixes oportunitats. Això ajuda a creure i a esperar que entre tots podem bastir un món nou, sembrant-hi llavors de pau, justícia i convivència fraterna.

Estem segurs que la guspira de la vostra aportació pot encendre un foc que doni caliu, escalfi, illumini, clarori a moltes vides incipients que s'obren al futur amb molts interrogants i incerteses.

Gràcies!»

El 2004 vam participar per primera vegada en la recollida de material per a una Caravana Solidària organitzada per diferents pobles del Vallès que amb els seus cotxes, furgonetes i camions el duien personalment a diferents pobles de Bòsnia. En aquest cas es tractava de recollir bolquers, llet en pols i llet per a nadons. En aquella campanya es van recollir més de 80 pots de llet i més de 50 paquets de bolquers, a més d'altres coses que els de la Caravana van venir a buscar a l'Escola amb la seva furgoneta. Es va donar la circumstància que un pare de l'Escola, que tenia una empresa d'il·luminació, va oferir un camió que, a més de servir per dur-hi material, va ser lliurat a la comunitat de gent de Tesanj, una ciutat fronterera molt castigada per la guerra.

L'organització de la Caravana ens va oferir un diploma de participació en el projecte i ens va fer arribar algunes fotos del lliurament del material recollit.

A finals de curs hi va haver una altra recollida de roba per a la parròquia de la Trinitat Vella, que ens ho havia demanat igual que l'any anterior. És difícil de quantificar, però podríem dir que sempre que demanàvem roba en recollíem *una muntanya*.

Només començar el trimestre, el gener del 2005, vam arribar a l'Escola colpits pel tsunami del sud-est asiàtic del dia de Sant Esteve. Per això, i aprofitant que una majoria de centres de Catalunya feien cinc minuts de silenci en record de les víctimes, vam oferir la possibilitat a qui volgués de fer una aportació econòmica en favor dels damnificats que vam ingressar en un compte de l'UNICEF. En total es van recollir 3.476 euros, una xifra força alta tenint en compte que hi havia famílies que ja havien fet les seves aportacions a d'altres organitzacions.

Aquell any vam participar també en la Caravana Solidària que sortia de Barcelona a principis de desembre per portar material a diverses organitzacions del nord d'Àfrica. En aquella ocasió vam recollir material de cosir per a una escola de Dakar: agulles, fils, gafets, cremalleres..., i també material per a una escola de futbol: bosses d'esport i pilotes.

A primers de juny, com ja començava a ser costum, vam recollir roba per a la parròquia de la Trinitat Vella.

A la tardor de 2005 van entrar a formar part de la Comissió de Projectes Solidaris l'Esperança Borrull i la Mely Bernat. La Pilar Pedrosa, la Mercè Garcia i jo mateixa hi érem des del principi, i ja se sap que en aquests casos com més gent hi ha millor.

L'Esperança coneixia de primera mà associacions culturals de Ouagadougou, la capital de Burkina Faso. Ella mateixa tenia previst fer-hi un viatge la primera setmana de desembre i coneixia les mancances d'aquella gent, així que ens vam animar i vam fer una convocatòria per recollir material escolar per a aquestes organitzacions que necessitaven de tot: llapis, pintures, retoladors, gomes d'esborrar...

Consultant a *L'Hora del Pati* el resultat de la recollida que vam fer, veig que finalment vam optar per pesar el material recollit davant la impossibilitat de comptar-lo. Així tenim que vam recollir, per exemple, 5 quilos de gomes d'esborrar, 4 quilos de llapis de carbó o 15 quilos de colors de pintar, a més de maquetes, llibretes, retoladors i altres coses. També hi havia algun ordinador. En total eren 70 quilos de material. El problema era com enviar-ho cap allà, perquè el cost de l'enviament rondava els 900 euros. Una barbaritat! Per sort, de les despeses d'enviament se'n va fer càrrec l'empresa Moonlight, d'un pare de l'Escola, a qui vam agrair la seva generositat en aquest cas, també. Portar tot el material a la terminal de càrrega de l'aeroport i fer els tràmits per enviar 70 quilos de material va ser feixuc i ens va caldre tot un matí. Però va valer la pena perquè un cop el material va arribar al seu destí la gent que el va rebre va fer una festa d'agraïment amb cants, danses i parlaments! Mireu quina foto més bonica, la d'aquesta nena, i fixeu-vos en la pancarta que hi ha al fons.

Per la seva banda, l'Associació Kamba Beó Nere va regalar a l'Escola un *djembé* i un *balafó*, dos instruments de percussió, com a mostra del seu agraïment.

No prou contents amb això, per Nadal vam recollir joguines per dur al Casal de la Llumeneta. Malgrat haver demanat joguines petites i jocs, la gent va portar de tot: cotxets, llits de nines, peluixos enormes, vaixells pirates, camions gegants i moltes coses més... Tantes, que vam haver de fer una selecció per poder portar a la Llumeneta tot allò que necessitaven, sobretot joguines en bon estat per regalar als nens, i d'altres jocs i joguines a la ludoteca. Però vam omplir un cotxe gran i encara quedaven coses, així que el segon viatge el vam fer al Cottolengo, on van estar molt contents de tot el que els vam dur.

A principis de 2006 vam participar en la recollida d'estrís de cuina per a un projecte molt interessant del Col·lectiu per a la Igualtat en la Diversitat. Aquest col·lectiu organitzava cursos de cuina a Dakar perquè noies amb pocs recursos poguessin tenir una sortida professional digna. Va ser molt divertit perquè vam recollir de tot, fins i tot batedores o draps de cuina.

→ 4

A la Festa de la Primavera d'aquell any, la Comissió de Projectes Solidaris hi va ser present, ja que el lema de la Festa era «Un viatge per diferents països». Nosaltres ens vam encarregar dels d'Àfrica, i la canalla va poder fer polseres amb boletes de colors de la bandera d'Etiòpia, ja que hi havia un grup de pares de l'Escola que eren de l'Associació AFNE (Associació de Famílies de Nens i Nenes d'Etiòpia). Aquesta associació va aprofitar l'ocasió per donar a conèixer els seus objectius. També vam pintar mitges carabasses que l'Esperança Borrull havia dut de Burkina Faso i que van fer les delícies de més de 200 nens i nenes.

A final de curs, una vegada més, vam recollir roba per a la parròquia de la Trinitat Vella.

A la tardor l'Escola va participar en una Fira Solidària contra la pobresa extrema. Es tractava que un dia determinat es posaven a la venda petits objectes fets a la classe i els mateixos nens i nenes n'eren venedors i compradors. El que es va recollir (750 euros) va servir per comprar joguines de Reis per a nou nens que reben assistència des de Càritas dels Josepets. Els alumnes d'ESO, una vegada més, participaren en l'esmorzar solidari per ajudar el Casal de la Llumeneta de l'Hospitalet perquè nens i nenes poguessin anar de colònies.

De cara a Nadal vam rebre dues sol·licituds d'ajuda: una de Càritas dels Josepets i l'altra de l'Associació L'Hora de Déu del Raval. Vam poder fer en total una cinquantena de lots amb productes de Nadal que vam repartir entre les dues entitats.

A la primavera del 2007 vam rebre la sol·licitud de col·laboració de l'ONG de Lliçà d'Amunt que duia material cap a Bòsnia. En aquest cas també necessitaven llet en pols, bolquers i compreses. A la tornada d'aquest viatge vam rebre una carta on se'ns explicaven les dificultats i l'esforç que havia suposat el projecte. Una carta llarga que podeu llegir a *L'Hora del Pati*, núm. 18. Al final de carta podem llegir:

«Un agraïment especial a l'AMPA Vedruna-Gràcia de Barcelona, MANGO, MOONLIGHT Il·luminació, SYSTEM, S.L., Newpool, Servimostre, Q2MIL...»

Paral·lelament a aquesta carta en vam rebre una altra des del Casal de la Llumeneta on es deia que havia rebut un ingrés de 1.300 euros de part de la Comunitat Educativa de l'Escola Vedruna-Gràcia i que aquests diners servien per a l'organització de les colònies d'estiu.

«Per tot plegat us animem a seguir sent, amb les vostres aportacions, un puntal i una ajuda per a aquesta associació. Compteu amb el nostre més sincer agraïment.»

El curs 2007 va començar amb una campanya de recollida de roba de casa i mantes per a Càritas Barcelona. Per Nadal, el concert que la Comissió de Cultura organitza cada any es va convertir en un Concert Solidari per recollir fons per a l'Associació Akengue de Burkina Faso, amb la qual ja havíem col·laborat. Es tractava d'aconseguir fons per a la formació laboral d'unes 400 dones en l'aprenentatge de fer sabó de pastilla i sabó líquid. Això els permet fer una petita aportació a la precària economia familiar.

El concert va ser magnífic, amb una primera part on l'orquestra de l'Escola formada per nens i nenes, pares i mares i avis van interpretar un parell de cançons dirigides per l'Albert Gumí. A la segona part, el Cor de Noies (i nois) *Cantabile* del Cercle de Gràcia van interpretar el seu repertori «Canta, Àfrica, canta».

Un recull de cançons africanes, algunes d'elles acompanyades per la percussió de tres nois de Burkina Faso, justament amb els instruments que havien regalat temps enrere a l'Escola.

En aquesta coral s'hi podia veure alguna alumna de l'Escola, força exalumnes i algun pare. Val a dir que la sala d'actes de l'Escola estava plena de gom a gom i tothom hi va participar amb molt d'entusiasme. Finalment es van recollir 870 euros que es van fer arribar a l'Associació Akengue.

Aquell Nadal també vam recollir productes per poder fer uns 20 lots de Nadal per a les famílies que atén Càritas dels Josepets. La resta es va lliurar a la parròquia de Sta. Teresita, de la Via Augusta.

El 2008, la Fundació Vedruna ens va proposar de participar en un projecte global de recollida de diners per a la construcció d'una escola nova al Congo. Les germanes Vedruna ja fa 50 anys que hi estan instal·lades i ara volien fer una escola nova en un barri de la capital anomenat N'Djili. Per això demanaven la col·laboració de tothom. La Comissió de Projectes Solidaris de l'AMPA ens hi vam afegir i aprofitant la Festa de la Primavera ens vam dedicar a vendre totxanes de paper per, entre tots, acabar de construir la nostra particular escola de N'Djili: l'Escola Vedruna N'Djili. Vam dibuixar en paper d'embalar una gran escola i, amb papers de colors, cada vegada que algú feia una aportació posava una totxana a l'Escola amb el seu nom. Va ser una activitat molt entretinguda. Juntament amb d'altres activitats que s'havien organitzat des de la Comissió de Pastoral de l'Escola vam reunir 2.975,60 euros que es van ingressar en un compte obert amb aquesta finalitat.

L'any 2009, a part de les col·laboracions ja tradicionals, vam participar en la Caravana Solidària que sortia cada any des de Barcelona amb la recollida de material sanitari per a diferents organitzacions del nord d'Àfrica.

I fins aquí aquest relat en primera persona. Després de vuit anys al capdavant de la Comissió de Projectes Solidaris, i coincidint amb la finalització dels estudis de Batxillerat del petit de casa, vaig acabar la meva col·laboració pel que fa a aquest projecte en concret. Però ho vaig deixar en bones mans i amb una inèrcia que fa que els Projectes Solidaris formin part de la dinàmica de l'Escola com si hi haguessin estat sempre.

A partir d'aquí i fins a dia d'avui s'han seguit fent projectes on la participació ha estat cabdal per tirar endavant aquesta idea de solidaritat que ja té incorporada com a pròpia la nostra comunitat. Recollides per al Banc d'Aliments, per a organitzacions que treballen a prop nostre, com ara la parròquia dels Josepets, recollida de material esportiu per a les escoles de Larlé a Burkina Faso, col·laboració amb el centre Heura, un espai d'acollida i relació per a persones sense llar...

Sabent que segurament sempre hi haurà qui necessita la nostra ajuda i amb l'esperança que les noves generacions també s'impliquin en aquests tipus de projectes, i visquin i transmetin la solidaritat com un valor, no podem més que desitjar que sigui per a molts anys!

→ 6

IMATGES

> 1. Imatge d'una recollida per al Banc d'Aliments. > 2. Caravana Solidària a Bòsnia, 2004. > 3. Diploma rebut a la Caravana Solidària a Bòsnia, 2004. > 4 i 5. Imatges de la Campanya de recollida de material escolar per a Burkina Faso, 2005. > 6. Imatge del Concert Solidari, 2007.

Voluntariat en família. Acció solidària en nucli familiar

Nacho Lladó i Armand Gasulla

145

La curta història de la vocalia de Voluntariat en Família, dins l'Associació de Mares i Pares d'Alumnes de l'Escola Vedruna-Gràcia, té els seus orígens en una idea sorgida inicialment en altres associacions de la mateixa naturalesa, concretament d'una iniciativa conjunta de les Associacions de Mares i Pares d'Alumnes dels col·legis Pare Manyanet (del Districte de les Corts) i Jesús, Maria i Josep (del Districte de Sant Andreu), a Barcelona.

L'objectiu fonamental de Voluntariat en Família era aleshores —i ho segueix essent ara—, el de promoure i desenvolupar experiències conjuntes de voluntariat per part de les famílies en diversos àmbits. Tal com s'assenyala al web de Voluntariat en Família,¹ «() el voluntariat constitueix alhora una experiència educativa rica en valors, de creixement personal per a tots els membres de la família i, com a acció compartida, enforteix els llaços familiars i esdevé una proposta d'oci familiar».

Parlem d'un seguit de principis orientadors de Voluntariat en Família que s'arrelen en la participació activa en la millora de la família i, a través d'ella, també de la societat; una transformació de la societat a partir de l'acció solidària personal, donant respostes a necessitats socials i cíviques; el compromís social dels voluntaris, exercint l'altruisme i la gratuïtat, i la vivència del voluntariat com a font d'enriquiment personal i familiar i com a projecte educatiu.

Voluntariat en Família arriba a l'Escola

Doncs bé, a la fi de l'any 2008, en Francesc Machado va convidar en Jaume Moregó, membre de l'AMPA del col·legi Pare Manyanet, a una de les reunions de la Junta de l'associació homònima de l'Escola Vedruna-Gràcia, per tal que expliqués de què es tractava el Voluntariat en Família. El senyor Moregó explicà que la idea consistia bàsicament a atendre diferents projectes solidaris implicant el conjunt de cada família, de manera que l'activitat solidària o assistencial aconseguís potenciar valors diversos dins el nucli familiar, com els de la solidaritat, el respecte, la convivència, la companyonia, la gratuïtat o l'altruisme. Així, doncs, la idea fonamental era la de l'acció que ajuda a reforçar els llaços entre els membres de les famílies.

A partir d'aleshores es va veure interessant d'explicar el que representava Voluntariat en Família a les famílies de l'Escola. Això es féu durant la Festa de la Primavera de l'any 2009. En aquella convocatòria l'Associació de

Mares i Pares de l'Escola Vedruna-Gràcia va posar un estand amb fullets explicatius, pòsters i altre material de comunicació. Es volia que els assistents a la Festa poguessin conèixer la iniciativa de primera mà, aconseguint que quallés i es formés una comissió específica dins l'AMPA al llarg del curs 2009-2010.

Comença a funcionar la Comissió

En el moment de fer la presentació del projecte se sabia que l'Escola de Gràcia i la 'família' Vedruna en general tenien una important tradició en el camp del voluntariat, havent desenvolupat amb èxit diverses campanyes solidàries a nivell mundial. Això va permetre albirar que la proposta de la nova vocalia podia quallar i, efectivament, es va posar en marxa la Comissió. A partir d'aleshores van començar a proposar-se les primeres accions de voluntariat fins a l'actualitat, de forma que en aquest temps es podrien destacar les següents iniciatives impulsades:

* Projecte Rius. Es tractava d'una activitat, desenvolupada l'any 2010, que consistia a atendre la neteja d'un tram d'un espai hídric que havia de determinar l'òrgan de Parcs i Jardins de l'Ajuntament de Barcelona. El balanç va ser extraordinàriament positiu. Es va gaudir d'un dia esplèndid per tal de treballar un tram idíl·lic de la riera de Collserola. Doncs bé, allà on moltes famílies passen un bon cap de setmana de pícnic, en aquell preciós espai natural que no hauria de ser malmès per l'acció de l'home, en aquell edèn, els infants, mares i pares, ben proveïts i organitzats, van recollir més de 100 kg d'escombraries. El cert és que la feina va ser dura i cansada, però el resultat va permetre de marxar amb un magnífic regust de feina ben feta i amb ganes de repetir aquesta acció de contribució a la recuperació de l'entorn. De l'Escola Vedruna-Gràcia hi van assistir uns pocs voluntaris, però era només un primer pas. Hi havia el convenciment que l'activitat tenia moltíssim potencial. Posteriorment, l'any 2011 no es va poder repetir l'acció del «Projecte Rius» a causa d'una coincidència de dates amb una altra activitat amb la qual la Comissió de Voluntariat en Família ja havia adquirit un compromís. Tanmateix és previst que es torni a realitzar la neteja d'algun marge aquífer, probablement en la primavera de l'any 2013.

* Projecte Banc dels Aliments. Pel que fa a aquesta acció, desenvolupada els anys 2011 i 2012, es tractava de col·laborar amb el Banc dels Aliments en la seva campanya anual anomenada «Gran Recapte d'Aliments». L'objectiu, doncs, era recollir aliments bàsics amb destinació als més necessitats. Es tracta d'una acció de gran abast, que es desenvolupa cada any a nivell de tot Catalunya durant un cap de setmana del mes de novembre.

L'experiència del 2011 va ser molt emocionant. Es va assignar a la Comissió de Voluntariat en Família de l'Escola la gestió del recapte dels aliments al supermercat del carrer Escipió número 22, de Barcelona. De fet foren diverses les famílies que van poder gaudir de l'acció solidària, fins a un total de 17 persones voluntàries. Van ser dues jornades realment enriquidores; tant, que tots els voluntaris de la Comissió en bloc van tenir clar que s'havia de repetir en la convocatòria de l'any següent. L'any 2011, el grup de persones de la vocalia de Voluntariat en Família que va participar en el «Gran Recapte» va aconseguir 6 metres cúbics d'aliments.

Una vegada més, ara l'any 2012, es tornà a repetir l'acció, i en aquesta tercera oportunitat es va aconseguir que el nombre de voluntaris ascendís fins a la bonica xifra de 40 persones. Gràcies a l'experiència de l'any anterior, es va aconseguir perfeccionar determinats aspectes logístics, i s'aconseguí com a resultat la recollida d'un total de 9 metres cúbics de productes bàsics.

A causa de la quantitat de persones que demanen de participar en aquesta acció, el 2013 hi ha la intenció, per part de la Comissió, de demanar de poder ser presents en dos supermercats a l'àrea de Gràcia, perquè cap família de l'Escola amb ganes de col·laborar es quedi sense la possibilitat de gaudir d'aquesta activitat tan ben travada.

* Col·laboració amb l'Associació DISCAN. Consisteix a oferir-se com a famílies d'acolliment d'un futur gos d'assistència. Parlem de gossos seleccionats per ser ensinistrats com a gossos d'assistència, que comencen la seva formació a partir dels deu mesos d'edat, però que des dels dos mesos, quan encara són cadells, són acollits per les famílies voluntàries. Es tracta d'una acció que vol possibilitar el període de socialització dels animals, que s'han d'acostumar a viure en societat. A aquesta iniciativa s'hi apunten les famílies individualment, i segur que serà un altre èxit.

Unes perspectives de futur a consolidar

Aquesta és, doncs, la situació actual de la Comissió de Voluntariat en Família.

El futur es veu amb esperança de forma que, a mesura que vagi creixent el nombre d'integrants d'aquesta vocalia, serà possible atendre noves iniciatives, possiblement relacionades amb la Gent Gran, la protecció de la natura i d'altres de relatives al voluntariat social.

Es tracta d'un futur que es veu amb optimisme i que té com a peça clau el fet de mantenir consolidades les accions que s'han desenvolupat al llarg d'aquests anys.

Per acabar, cal dir a les famílies que encara no han gaudit d'aquestes experiències que Voluntariat en Família constitueix un seguit d'oportunitats úniques per gaudir dels fills en una acció solidària compartida.

Què més es pot demanar?

IMATGES

> 1. Vista de la façana de l'Escola

NOTES

> 1. <http://voluntariatenfamilia.org..>

L'esport. Passió pel basquetbol

Lidia Haro

149

«Podria caure en el tòpic i dir que els temps passats eren millors, que entre tots ho fèiem tot, que teníem llibertat de moviments, que les diades se celebraven a tot l'edifici de l'Escola i no només al pati, que les pilotes de goma tenien més gràcia que les que tenim ara, que anar al CEEB a fer cua per entregar les fitxes era el moment més estressant de la temporada i moltes altres històries que no oblidó. Recordo venir a jugar com a visitant, arribar a les 9 i que només hi hagués un partit, recordo com ens vam fer a nosaltres mateixos, sense internet ni tants mitjans per aprendre i buscar informació per millorar com a entrenadors, i recordo molt entrançablement com passàvem a cobrar per la porteria de l'Escola.

I ara veig com tots els dies estan plens de bàsquet, a Vedruna, a l'UBAE del carrer Perill, com tenim coordinadors que ens orienten a pista, coordinadors que fan paperassa, que les diades duren un dia i mig, que podríem no saber on és la Federació, que venir com a visitant és trobar-te partits tot el matí, de 9 a 14 h. Veig com algú ens gestiona les nòmines, veig com s'apaguen els llums de forma automàtica. Fa 20 anys érem una botiga de vetesifils i ara, al segle XXI, ens hem convertit en una potent fàbrica tèxtil. Afortunadament he format part del naixement i del creixement del nostre bàsquet. Si algú em pregunta quan m'ho he passat millor no sabria què dir, he tingut etapes de creixement personal, de gestació de bones amistats que encara perduren, de fer i desfer, d'organitzar reunions de coordinació amb 6 entrenadors (lluny dels 30 que som ara) i moments de grans èxits esportius (personals i de club), veure com hem passat de 2 a 24 equips em fa sentir molt orgullós d'haver estat un rem d'aquest gran transatlàntic.»

Xavier Sendra, vinculat al bàsquet a Vedruna des de 1994

Els inicis (1972-1992)

Els primers records que tenim del bàsquet a Vedruna van agafats de la mà de la germana Maria Rosa Maymí. Ella va arribar a l'Escola com a professora el curs 1972-1973 i aleshores hi havia dos equips. L'any següent, el curs 1974-1975, ja es va fer càrrec de tot el tema basquetbolístic. Com que era professora i tutora, segons explica ella mateixa, li va ser fàcil demanar la col·laboració dels pares per fer taules i exercir com a delegats. Es van inscriure els primers equips al Consell de l'Esport Escolar de Barcelona (CEEB) i el bàsquet va co-

mençar a créixer, ja que cada any s'hi afegien un, dos o tres equips nous. En aquells temps tots eren equips de noies de Primària, però a mesura que van anar passant de cursos van sorgir els primers equips de BUP, especialment quan el bàsquet també es va obrir als nois.

El 1983-1984 la situació era la següent: un equip de nenes de cinquè, un de nenes de sisè (que va ser finalista al CEEB), un de nens de quart i cinquè, un de noies de primer de BUP, un de nois de primer de BUP, un de noies de segon de BUP (que era el més famós de l'Escola per la seva trajectòria) i un de nois de segon de BUP. Alguns dels entrenadors d'aquests equips foren en Pere Miquel Mesa, en Manel Marín, la Núria Solé, en Luís Domínguez, la Isabel Gómez i en Xavier Pérez. En aquests temps els grups de bàsquet van començar a lluir el nom de Vedruna-Gràcia a les samarretes ja verdes d'aleshores.

El 1989-1990 l'Escola va arribar a tenir 13 equips i 11 entrenadors. La Maria Rosa la recorda com una època molt maca en la qual hi havia molt bon caliu entre els pares, els entrenadors i els equips. També recorda com un fet molt agradable que un grup de nois de BUP, que ja havien deixat l'Escola en acabar els estudis, li va demanar poder seguir entrenant a l'Escola i portant la samarreta de Vedruna-Gràcia per competir. Entrena-

→ 2

ven més tard, fins a les 22.00 h, i tornaven les claus fidelment cada dia a la bústia del pis del carrer Betlem. Aquest va ser el primer equip sènior de l'Escola, nascut amb la voluntat de mantenir un vincle de relació entre els companys de classe, uns companys que estimaven el bàsquet.

En els anys següents hi va haver una davallada en el nombre d'equips per causes que es desconeixen. La Maria Rosa va seguir vinculada al bàsquet fins a l'any 1996, moment en què va reduir les seves hores a l'Escola.

La consolidació (1992-2006)

El 1992 l'Albert Raich es va situar al capdavant de la responsabilitat del bàsquet, i la seva coordinació es va estendre fins al 1995. La idea d'aquest projecte era revitalitzar el bàsquet i donar-li un nou impuls. Es volia consolidar una estructura amb més equips com en l'època anterior.

El 1991 l'Albert havia entrat com a professor de l'Escola i l'any següent li van oferir el càrrec. L'acceptà de bon grat i la seva mà dreta seria en Luis Blanco, que a més d'ajudar-lo en la coordinació s'encarregava d'entrenar un dels equips que hi havia aleshores; la seva experiència era molt valuosa, ja que en anys anteriors havia estat jugador professional. Una altra de les persones clau fou l'Horaci García. Tots junts van iniciar l'estructura que posteriorment s'ha desenvolupant i que va relançar el bàsquet, especialment dels més petits. Aquests van ser els inicis del futur actual.

En aquells moments hi havia quatre equips de jugadors, especialment de BUP. Un d'aquests equips, el júnior masculí, compost per alumnes de tercer de BUP (un dels membres de l'equip era en Nandu) i dirigit precisament per en Luis Blanco i l'Horaci García, fins i tot va aconseguir guanyar la lliga i la fase final. Va ser la primera gran victòria fruit de la feina ben feta, del treball d'un grup que no havia parat de créixer i de lluitar.

Aleshores s'entrenava de dilluns a dijous durant algunes hores i els partits eren els dissabtes al matí, de 9 a 14 h. Però, què es feia els divendres? Coincidint amb els primers indicis d'auge del bàsquet es va organitzar una competició que avui encara continua vigent: el 3x3. Els divendres de dues temporades consecutives es van destinar a fer una lliga de 3x3. Els equips eren de format lliure i cada setmana es jugava un partit o dos segons el calendari, per anar fent una classificació que portava a un play-off final. El pas al format d'un sol dia va donar molta espectacularitat a la competició, van augmentar els equips participants i el nivell va seguir pujant i pujant...

El 1993 es va instaurar el primer model de la Diada de Bàsquet. Aleshores l'activitat tenia una durada de 6 hores. Tots els equips hi participaven activament i també es disputava un partit de pares contra entrenadors, una modalitat que s'ha reprès en les últimes edicions. S'assentaven les bases d'uns esdeveniments que amb els anys s'han convertit en un clàssic del bàsquet i que van anar guanyant adeptes a mesura que el nombre

d'equips també anava en augment. L'Albert recorda que aleshores les cistelles eren de fusta i el terra gris, i que relliscava moltíssim amb la pluja.

A poc a poc els nois més grans van voler fer-se entrenadors dels equips que sorgien de nens més petits, tal com passa ara. Aquells i aquelles que viuen el bàsquet amb més passió acostumen a voler-lo viure des de diferents punts de vista. I gairebé sense fer soroll van començar a sorgir més equips...

El 1995 es va proposar un canvi d'equipació que mantingués els colors pels quals tothom identifica el bàsquet a Vedruna, el verd-i-negre. Es va presentar un model molt innovador aleshores, que va calar molt fort. Tant, que fins al 2011 es va mantenir pràcticament intacte.

Es va establir un debat de si Vedruna havia de mantenir una mentalitat de club o d'escola esportiva i, malgrat que alguns corrents interns apostaven més per la idea de club, la tendència va ser mantenir una filosofia d'escola amb els equips al Consell de l'Esport Escolar donant cabuda a tots els alumnes que hi estiguessin interessats. Actualment el bàsquet manté una filosofia d'escola basada en la formació contínua dels jugadors i en el seu aprenentatge, sense fer grans fitxatges però tenint les portes obertes principalment als alumnes de l'Escola i també a aquells que no ho són i volen estar a Vedruna completant els equips i sent un més.

Quan l'Albert Raich finalitzà la seva etapa com a coordinador, el bàsquet quedà en mans de l'Oriol Soler. Durant els quatre anys que va estar com a responsable (1995-1999) va aconseguir obrir l'activitat a un bon grapat d'equips nous.

El 1999 l'Oriol es desvinculà del bàsquet i nomenà en Ferran Esteve, més conegut com a Nandu, com al seu successor. En Nandu era alumne de l'Escola i portava diversos anys entrenant alguns dels equips disponibles, que aleshores rondaven els set. Des del 1999 fins al 2008 en Nandu va ser el màxim responsable del funcionament del bàsquet, amb un any de pausa (en David Lamban, exalumne i jugador, se'n va fer càrrec aquella

temporada) en el qual hi va seguir tenint un pes important. En aquest període la figura del president va passar a tenir una major presència ja que temporada rere temporada els equips anaven en augment. En Nandu va treballar amb en Joan Artés (1999-2000), amb en Miquel Molgosa (2000-2007) i amb en Daniel Sosa (2007-2008) –en Daniel Sosa encara és el responsable de la Junta de Bàsquet. Amb en Miquel Molgosa van formar un gran tàndem –ja que va ser amb qui més temps va compartir– i van anar de la mà, respectant cadascú el seu espai i treballant molt fort en la mateixa línia apostant sobretot per la formació dels jugadors i jugadores i donant a l’aprenentatge un valor màxim.

153

Durant aquesta època es promogué un altre dels esdeveniments que amb els anys s’ha convertit en un clàssic que jugadors i entrenadors esperen: les Estades. El 1998 ja s’havien fet les primeres Estades a Tosses amb dos equips; uns 20 intrèpids se’n van anar carregats de menjar a un alberg a passar tres dies junts, fent ells mateixos les tasques de neteja i cuina i, sobretot, jugant a bàsquet! Es van fer per iniciativa pròpia d’un dels entrenadors, en Joma García, i del mateix Nandu, que en aquell moment era encara un entrenador més. Des d’aleshores, les Estades s’han anat celebrant any rere any de forma ininterrompuda. El segon any va ser molt semblant, amb gairebé els mateixos nois i noies i el mateix grup d’entrenadors. Es van celebrar a La Granja, a Santa Maria de Palautordera, però aquest cop ja no calia cuinar i netejar. El grup humà va fer que allò fos una gran experiència. L’any 2000, només dues temporades després de les primeres Estades, gairebé 70 persones van voler participar de l’esdeveniment. Va ser la primera Setmana Santa de bàsquet. Per a aquesta tercera edició de les Estades es van organitzar tasques de bon dia, bona nit, temps lliure, àpats, dutxes, hores d’entrenaments, hores de temps lliure, activitats nocturnes...

La seu de les Estades va anar variant durant les seves primeres edicions amb l’objectiu de tenir les millors instal·lacions i espais disponibles pels jugadors: Tosses, Santa Maria de Palautordera, Castell Fluvià, Gualba, el Collell i finalment Tiana (espai on s’han celebrat les últimes edicions i que s’espera mantenir en el futur). A poc a poc es va anar ampliant la Diada, ja que el nombre d’equips creixia i amb 6 hores no n’hi havia prou. Va passar d’un matí a un dia, i d’un dia a un dia i mig (divendres tarda i dissabte). Quan la Diada era només dissabte, eren els mateixos entrenadors els qui s’encarregaven de muntar les bosses de gominoles, les bosses de regals... i tancaven la nit de divendres sopant pizza al gimnàs de l’Escola i esperant que el dia següent tot sortís bé.

També durant aquest període es va instaurar el sopar de clausura que se celebrava el dissabte a la nit i posava punt i final a la Diada i a la temporada. Aquest sopar servia per acomiadar-se jugadors, pares i entrenadors fins després de l’estiu. I es va agafar el costum que cada equip entregués un regal als seus entrenadors.

Com que el nombre d’equips creixia i creixia va aparèixer la necessitat d’una figura que donés suport a en Nandu en els temes tècnics. El 2003 en Nandu confià en en Dani Rivera, un dels entrenadors amb més empenya, perquè s’encarregués de la gestió tècnica dels equips de promoció, bàsicament preminis i minis. Per aquells anys estem parlant ja de gairebé 20 equips. La revifada del bàsquet era un fet real i en Nandu atribueix el mèrit a les persones que van assentar les bases i a tots els entrenadors que treballaven conjuntament amb ell. Malgrat

que el nombre d'equips i, en conseqüència, el nombre d'entrenadors havia crescut, la gent del bàsquet Vedruna formava una gran família i compartien la seva passió per l'esport i una sèrie de valors com l'aprenentatge i el respecte, que a dia d'avui segueixen estant molt vius. La relació entre ells era molt propera i pràcticament tots col·laboraven voluntàriament en la preparació d'activitats no rutinàries perquè se sentien formant part d'un tot.

A partir del 2006 en Jonathan Vicente s'encarregà d'aquesta gestió dels petits, després de tres anys com a entrenador a l'Escola. També es va fer necessària la presència d'algú que tingués un control dels equips més grans, de preinfantil a júnior, i va sorgir aleshores la figura del coordinador de cistella gran, desenvolupada per primer cop per en Xavier Sendra (entrenador des de 1994 i que no ha deixat de ser-ho fins a l'actualitat), del 2005 al 2006, i després per en Valentí Gómez, del 2006 al 2008.

Cap a un nou model d'Escola de Bàsquet (2006-2012)

El Nadal del 2006 en Jonathan Vicente va tenir una trobada amb en Josep Maria Planes, antic alumne de l'Escola i persona molt present en les seleccions catalanes inferiors, i es van començar a plantejar la possibilitat de fer un gir radical a l'Escola de Bàsquet. Els nens i nenes de primer i segon entrenaven aleshores en dies separats sota la tutela d'uns entrenadors joves que tenien poques guies a seguir. La temporada següent es va iniciar un model similar al que a dia d'avui és l'Escola de Bàsquet. En Josep Maria Planes es va envoltar de jugadors joves, especialment els nascuts el 1992, que tenien moltes ganes d'aprendre, estaven molt implicats amb Vedruna i hi col·laboraven de forma desinteressada. Els entrenaments dels nens i nenes de primer i segon es van unificar en els mateixos dies. La funció d'en Josep era ensenyar als entrenadors novells com tractar els nens i quins conceptes treballar; en definitiva, ensenyar-los a ser entrenadors! Això, i que els nens aprenguessin, és clar... A partir d'aquesta idea es va tirar endavant aquest projecte que en Nandu va recolzar de primera mà. Amb algunes modificacions el model d'Escola de Bàsquet ha tingut continuïtat posteriorment de la mà d'en Toni Carrillo, en Gonçal Artés i en Joan Cortés.

Un dels fets més significatius que es va produir en aquesta època va ser el traspàs de tots els equips a la Federació Catalana. El bàsquet a l'Escola havia crescut molt, cada cop hi havia més entrenadors, i més formats, i com a conseqüència el nivell dels jugadors i dels equips anava en augment. Al CEEB s'hi estava bé; Vedruna sempre va gaudir d'un bon tracte amb ells perquè tenir més de cinc equips ja et convertia en una escola especial i, a més, les oficines estaven, i estan, molt a la vora de l'Escola. L'ambient era molt familiar i fins i tot alguns dels àrbitres que repetien amb més freqüència acabaren per formar part del grup humà. Però des de la coordinació del bàsquet es va creure que seria bo fer un salt qualitatiu de nivell.

La temporada 1999-2000 es va posar el primer equip a la Federació; era un sots21 que havia cobert amb èxit els anys al CEEB. Alguns dels components d'aquell equip encara estan en actiu: Gonçal Artés, David Lamban i Jesús Arqued. Va ser un salt difícil, però amb una bona feina d'adaptació l'equip va donar grans moments de bàsquet. Aquella temporada es va aconseguir convidar el Barça (sí, sí, el júnior del Barça) a la Diada de Vedruna i van fer un amistós contra aquest sots21. Els jugadors tenen un record

→ 7

molt entranyable d'aquell dia, de veure els colors blaugranes a la pista grisa, i se senten orgullosos de dir que a la mitja part fins i tot anaven guanyant. Va ser una gran festa del bàsquet.

L'any següent es va federar el primer sènior; l'Oriol Cervera, actual responsable tècnic dels sèniors de Vedruna, en formava part. Eren una colla d'amics que els sots21 es van encarregar de reforçar molt bé. És així com durant un parell d'anys Vedruna va tenir equips al CEEB i a FCBQ fins a fer el traspàs definitiu i tenir tots els equips federats. Que la totalitat dels equips estiguessin federats significava augmentar el grau de compromís de tots cap al bàsquet, ja que es disputarien més partits en tot l'any i amb una normativa més estricta. Tant en Nandu com en Jonathan recorden aquesta decisió com una de les més importants que es van dur a terme i que van marcar més el bàsquet cap a un punt més alt de professionalització dins de les possibilitats de Vedruna.

En Nandu va decidir deixar Vedruna el 2008, una decisió molt dolorosa, sobretot per a les persones que treballaven més a prop seu. Havia aconseguit tenir una gran família al seu voltant. En Gonçal Artés

→ 8

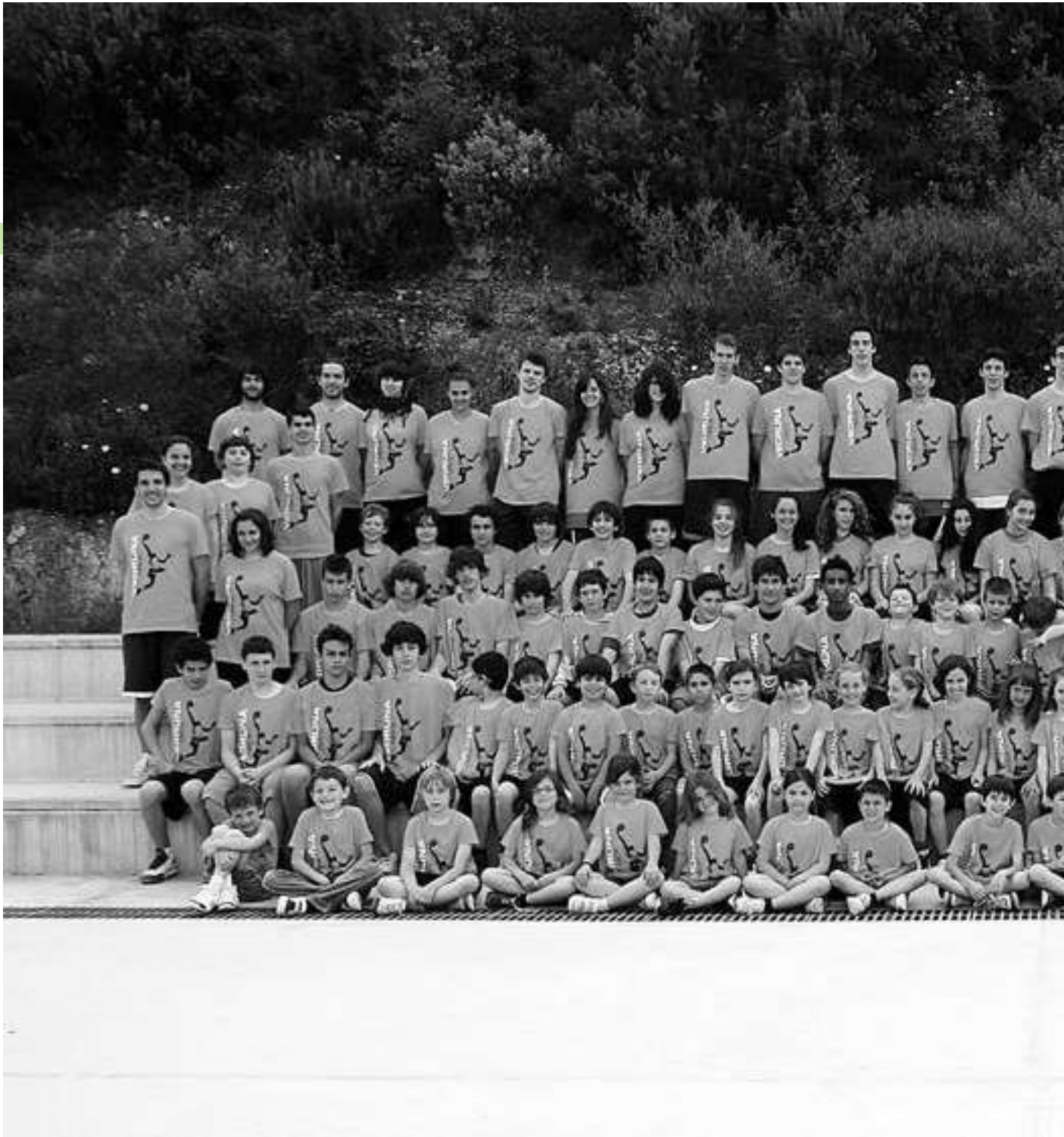
(exalumne de l'Escola, jugador des de l'any 1992 i entrenador des del 1998) s'encarregaria les següents dues temporades de la coordinació global, especialment en els temes més administratius i logístics.

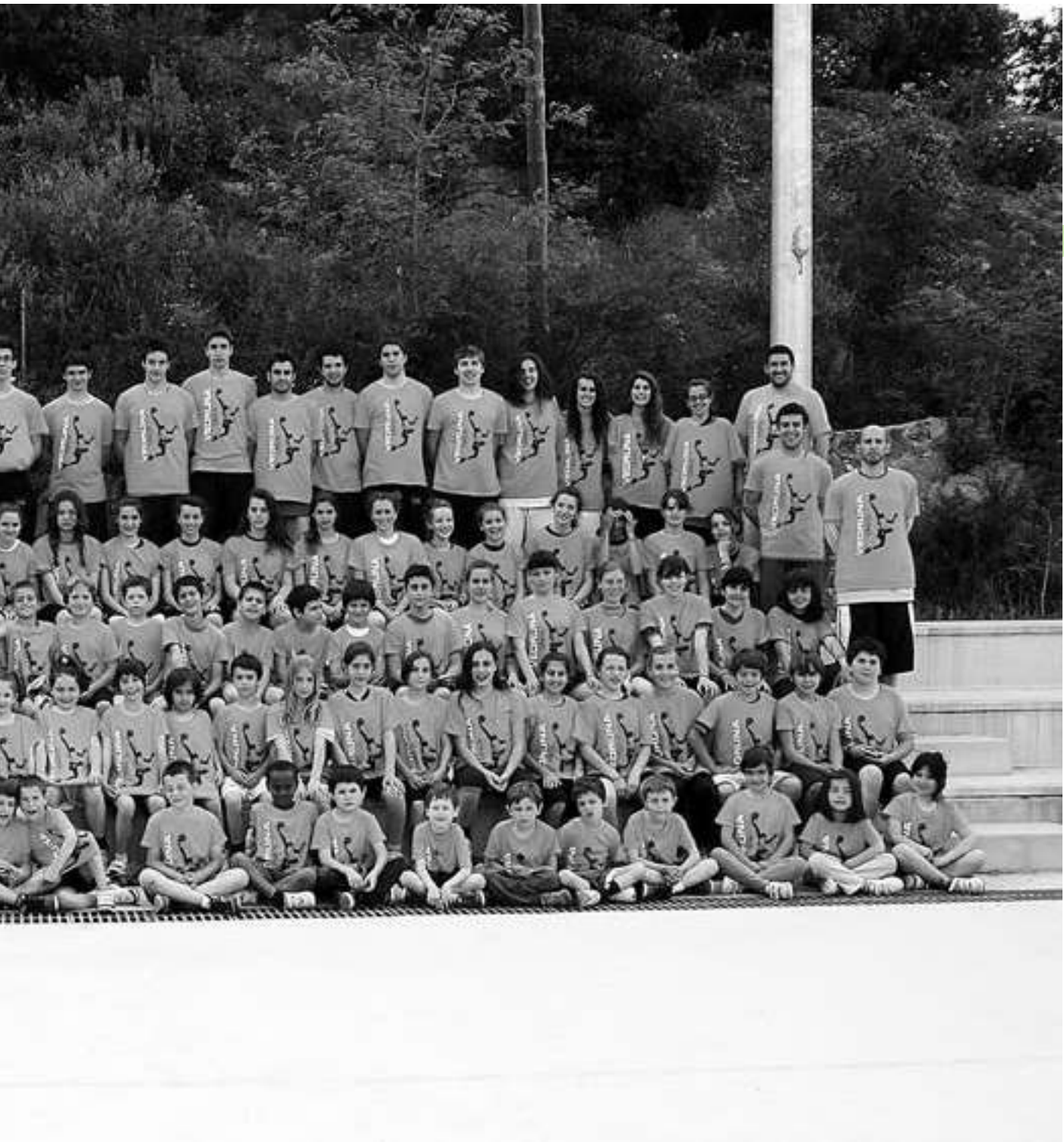
A partir de 2007 es creà una nova figura que és la de director o responsable tècnic. Aquesta figura treballaria conjuntament amb el coordinador de l'Escola de Bàsquet, el coordinador de cistella mini i el coordinador de cistella gran. Aquesta estructura es feia necessària atès el nombre d'equips i la voluntat de formar-los el millor possible. En Jonathan Vicente va realitzar aquesta funció del 2007 al 2010 i va treballar conjuntament amb en Nandu només la seva primera temporada.

Durant aquests tres anys es va celebrar per primer cop la Festa de Nadal destinada als equips preminis i minis amb un caràcter festivonadalenc. L'objectiu d'aquesta festa era fer una trobada entre els més petits de l'Escola, perquè juguessin entre ells i acomiadessin l'any junts decorats amb elements nadalencs i acompanyats d'una bona xocolata desfeta.

També es van organitzar per primer cop unes xerrades destinades en exclusiva als entrenadors de Vedruna per donar un plus a la seva formació. Aquestes xerrades les impartien persones amb una àmplia experiència en el sector del bàsquet.

L'Escola ja estava totalment integrada en el món de la Federació Catalana, així que alguns dels jugadors i jugadores de Vedruna van posar el peu als entrenaments PDP, uns entrenaments impartits per la FCBQ per a uns quants privilegiats amb un bon nivell tècnic i actitudinal, procedents d'escoles i clubs diversos. Aquests entrenaments se centren principalment en el treball de tècnica individual, i permeten als jugadors que hi participen relacionar-se amb altres companys i veure el bàsquet en un altre entorn. A dia d'avui, el que és estrany és que no hi hagi nens i nenes Vedruna al PDP, però posar el primer peu a dins no va ser una tasca fàcil. També alguns jugadors s'obren pas en el prestigiós campus de l'Elit Jove, un campus d'estiu que reuneix jugadors talentosos i que té com a principal objectiu, també, la millora tècnica.

Per primer cop es va participar a les Series Colegiales, competició organitzada per l'ACB. La participació és en exclusiva per als alumnes que estudien a l'Escola, sigui quin sigui el club on practiquen bàsquet. L'experiència de Vedruna amb les Series Colegiales va durar tres anys i va ser molt gratificant. Fins i tot algunes jugadores van tornar a jugar a l'Escola, qui sap si arran d'això.

En aquests anys es va posar el primer peu al pavelló UBAE situat al carrer Perill, i els sèniors van ser els primers a gaudir de jugar els partits com a locals en pista coberta.

La temporada 2009-2010, la Lidia Haro (exalumna de l'Escola, jugadora des del 2000 i entrenadora des del 2003) es va fer càrrec de la direcció tècnica. Portava tres anys encarregant-se dels equips de cistella mini i tant en Jonathan Vicente, que marxava, com en Daniel Sosa, l'actual responsable de la Junta de l'AMPA, van creure que era la persona adient per al lloc. Donada aquesta situació, en Gonçal Artés passava a responsabilitzar-se també dels equips de promoció (des de premini fins a cadet) i l'Oriol Cervera (exalumne de l'Escola, exjugador i entrenador de diversos equips en èpoques anteriors, així com responsable del sènior masculí) de la gestió de júnior i sèniors. A dia d'avui es manté aquest equip de treball, tots ells amb un passat a l'Escola.

Mirant al futur

Durant les últimes temporades el nombre de jugadors i jugadores ha seguit en augment. El 2006 el pati, és a dir, la pista central, havia canviat el color del terra de gris a verd i havia incorporat un marcador electrònic al qual un parell d'anys després se li va haver de treure la botzina a petició dels veïns. Uns anys més tard es van instal·lar noves cistelles per conformar l'estructura que hi ha ara de manera que, per primer cop, tres equips de cistella gran podien entrenar alhora. La realitat a dia d'avui és que les tres pistes estan plenes durant totes les tardes, de dilluns a divendres, i només els sèniors poden gaudir de la pista «gran» un cop per setmana.

Les noves tecnologies també han arribat al bàsquet i malgrat que la pàgina web no està tant activa com s'hauria d'esperar (i els responsables treballen per revifar-la i donar-li un ús ajustat a les necessitats del dia a dia) la xarxa està molt present. Vedruna té facebook, té twitter i els entrenadors utilitzen l'email i el whatsapp per comunicar-se. Amb tants equips, aquesta tecnologia facilita el control dels coordinadors dels equips durant el cap de setmana, tant per conèixer els resultats només acabat el partit, com per transmetre'n les sensacions i explicar si hi ha succeït qualsevol fet rellevant.

Potser és perquè el nombre de jugadors va en augment o perquè es comencen a recollir els fruits de la feina ben feta, però les últimes temporades el nivell global dels equips puja. Tant és així que la temporada 2011-2012 quatre equips jugaven a nivell A, el júnior femení a interterritorial (competint per tot Catalunya) i el sènior femení es quedava a un partit de l'ascens a segona. En canvi, no fou un bon any per als sèniors mascu-

lins, ja que es va perdre la plaça de 1a i, gairebé, la de 3a. Ara ja parlem de 24 equips de bàsquet i una trentena d'entrenadors que fan rutllar la màquina del bàsquet, una màquina que no para.

Aquesta mateixa temporada es canvien les equipacions. Òbviament es mantenen els colors identificatius, verd-i-negre, però s'implanta un nou un model més actual ja que l'anterior començava a quedar una mica antiquat.

El pavelló del carrer Perill ha assumit un gran volum dels partits del cap de setmana, de manera que a l'Escola només es disputen partits dissabte al matí, per major tranquil·litat del veïnatge. A partir de cadets tots els equips juguen al pavelló, dissabtes a la tarda o diumenges al matí.

En l'època actual les activitats extra, a banda dels entrenaments, estan molt consolidades. El grau de participació al 3x3 és un gran èxit i fa que aquesta festa s'esperí amb ganes, fins i tot per part dels pares i mares. Les Estades mantenen el seu esperit inicial, de convivència en un entorn diferent a l'Escola, d'interrelació entre jugadors de totes les edats i entrenadors, de bon rotllo i bàsquet; ara són 100 persones enlloc de 20, com en la seva primera edició, però és fantàstic saber que es conserva l'esperit pel qual es van organitzar per primer cop. També la Diada i el sopar de cloenda són un èxit; el sopar aconsegueix reunir 400 persones; 400 persones implicades amb el bàsquet en graus diferents però que el viuen de molt a prop i que omplen el pati i fan que cada any sigui una nit especial. I pràcticament tots els equips participen en tornejos durant la temporada, alguns més assentats que d'altres, com Palamós o l'Internacional Basquetball Cup.

La darrera temporada, 2011-2012, l'empresa *Esport i Lleure*, contractada a través de la pròpia escola, es va fer càrrec de la gestió del bàsquet. L'activitat es desenvolupa en la mateixa línia i l'única novetat és que a la plantilla del bàsquet s'incorpora en Josep Snoussi, persona d'aquesta empresa que s'ocuparà de la gestió administrativa i logística. La vessant tècnica manté la seva estructura.

La situació actual del bàsquet és molt bona, i és la referència del barri pel que fa a nombre de jugadors i d'equips. Les bases que van assentar persones com l'Albert Raich, l'Oriol Soler i en Nandu Esteve han arribat a un punt àlgid. Òbviament l'estructura interna i externa ha patit modificacions en aquests anys, obligats sempre per la necessitat de donar la millor cobertura possible a tots els jugadors de l'Escola. Ara l'objectiu de la Lidia Haro i en Gonçal Artés és mantenir el bàsquet en aquest bon nivell, innovant en el que calgui, sense perdre la part més humana que és la que l'ha fet créixer tots aquests anys.

És obvi, les coses han canviat. El pati és d'un color diferent, hi ha més cistelles, hi ha més coordinadors, els jugadors tenen motivacions diverses... estem en un altre temps i canviar és senyal d'estar vius i de voler adaptar-se a les necessitats. Malgrat això, Vedruna segueix sent un punt de trobada. Un lloc en el qual la gent que hi ha estat si passa per la porta entra a saludar. Però per moltes coses que canviïn, la filosofia es

manté. El bàsquet és un lloc per transmetre valors, per aprendre i per competir. Però no hi ha competició sense aprenentatge ni valors. I aquesta és la línia en la qual han treballat tots els qui han tingut alguna responsabilitat en el bàsquet.

Vaig començar l'aventura a Vedruna fa dotze anys. Primer com a alumna, després com a jugadora, entrenadora, coordinadora de petits i, finalment, ara sóc la responsable tècnica. El Nandu i el Miquel em van obrir les portes de bat a bat, del bàsquet i de la seva amistat. He vist passar molta gent, molts jugadors, molts equips i molts canvis i no tots han estat agradables. M'he empenyat, he discutit, he tingut parelles, he conegut entrenadors extraordinaris i hi ha gent que he perdut pel camí. Però del que estic més satisfeta és del fet que encara m'uneixi una gran amistat amb algunes de les persones amb les quals hem treballat i treballem conjuntament. Vedruna m'ha donat els meus millors amics i molts grans moments.

Es diu que Vedruna té alguna cosa diferent, alguna cosa que fa que la gent hi passi i s'hi quedi. Vedruna és un lloc on estudiar, on créixer, on conèixer persones. I a més hi practiquem, aprenem, ensenyem i compartim bàsquet amb molts companys d'equip i de staff. M'agrada estar a Vedruna quan els patis estan plens de nens i veure tanta gent involucrada amb el bàsquet. I m'agrada ser l'última en marxar de Vedruna, estar sola al pati, i respirar una calma insospitada a les sis de la tarda. A Vedruna sento que sóc part d'una família i això és el que fa que, independentment de guanyar o perdre, hi estigui a gust. Per això hi he estat, hi estic i espero estar-hi molts més anys.

Lidia Haro

NOTES

> **1.** L'autora vol agrair la col·laboració de Maria Rosa Maymí, Albert Raich, Ferran Esteve, Jonathan Vicente i Xavier Sendra en la redacció d'aquest capítol.

IMATGES

> **1.** Imatge d'un partit al Pavelló del Perill (Gràcia), 2012. > **2 a 6.** Diverses imatges preses al pati de l'Escola. > **7.** Imatge d'un partit al Pavelló del Perill (Gràcia), 2010. > **8.** Imatge d'un partit de minibàsquet al pati de l'Escola, 2010. > **9.** Imatge d'un 3x3 al pati de l'Escola, 2012. > **10.** Imatge de les Estades de Bàsquet, 2011.

Responsables de la gestió administrativa de l'activitat per ordre cronològic	Responsables a nivell esportiu i tècnic
	Escola de bàsquet
Maria Rosa Maymí	Josep Maria Planas
Albert Raich	Toni Carrillo
Oriol Soler	Gonçal Artés
Ferran Esteve	Joan Cortés
David Lamban	
Ferran Esteve	Responsables parcials
Gonçal Artés	Daniel Rivera
Josep Snoussi	Xavier Sendra
	Valenti Gómez
Responsables parcials	Gonçal Artés
Daniel Rivera	Oriol Cervera
Xavier Sendra	
Valenti Gómez	Responsables globals
Gonçal Artés	Maria Rosa Maymí
Oriol Cervera	Albert Raich
	Oriol Soler
Responsables globals	Nandu Esteve
Maria Rosa Maymí	Jonathan Vicente
Albert Raich	Lidia Haro
Oriol Soler	
Nandu Esteve	Ascensos
Jonathan Vicente	CCB a tercera: 2004/2005
Lidia Haro	Tercera a segona: 2008/2009
	Segona a primera: 2009/2010
Fites	Territorial a tercera: 2010/2011
2 títols júnior CEEB: 1993/1994 1996/1997	Júnior femení interterritorial: 2011/2012

La història no s'atura

La nova societat del coneixement, resultat de l'aplicació de les TIC a l'economia i a la societat, està provocant canvis importants en les ciències de l'educació actuals. L'escola en general i l'escola Vedruna-Gràcia en particular han de fer front a un nou paradigma educatiu.

Planificar el futur de l'escola i de l'ensenyament que s'hi imparteix passa per tenir en compte aquesta realitat. En els darrers anys s'ha invertit en noves infraestructures informàtiques, necessàries per fer front a aquests reptes.

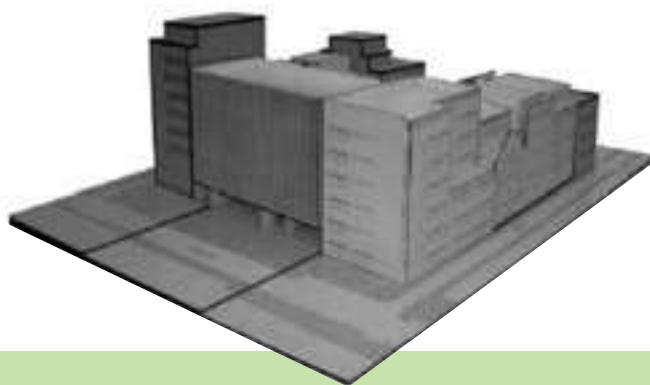
Però amb això no n'hi ha prou: el nou paradigma també ens obliga a planificar la millora dels espais físics de l'escola, on es puguin desenvolupar totes les activitats escolars. Aquests nous espais han de facilitar les noves dinàmiques de treball a l'aula.

La Congregació de les Germanes Carmelites de la Caritat Vedruna, propietària de les finques, ens ha permès l'ordenament i la concreció dels espais dedicats a l'activitat docent. El Patronat de la Fundació ens garanteix la continuïtat de l'activitat educativa. Els arquitectes i tècnics ens han dissenyat la volumetria del nou espai.

→ 2

→ 3

El plenari del Districte de Gràcia, celebrat el dia 29 de febrer del 2012, va aprovar informar favorablement de la modificació del Pla General Metropolità per a l'adequació de les qualificacions urbanístiques de les finques que ocupa l'escola al sistema d'equipaments. En el mateix plenari es va aprovar informar favorablement del Pla Especial Urbanístic que haurà de permetre la nova ordenació volumètrica de l'escola i, en conseqüència, l'ampliació dels seus espais.

Es tracta d'un projecte d'una gran envergadura, que requereix temps i un estudi acurat. La situació econòmica actual ens obliga a ser prudents. La conjuntura econòmica i social actual millorarà i nosaltres tenim el deure moral de no deixar perdre el llegat que els qui ens han precedit ens han deixat. Altres seran els que escriuran sobre l'etapa que només acabem d'encetar.

IMATGES

> 1. Imatge de la façana de l'Escola, abans de l'ampliació de 1993. > 2-3. Imatge virtual de l'Escola del futur.

Aquest llibre col·lectiu commemora el 150è aniversari de l'Escola Vedruna-Gràcia. En ell es repassa la seva trajectòria, des dels seus inicis l'any 1862 fins a l'actualitat. També és un reflex de la vitalitat de l'Escola i repassa l'atapeïda agenda d'activitats que s'hi celebren, des de les trobades FEAC i l'esplai Món Jove, fins a l'edició de L'Hora del Pati, la celebració del Festival de Poesia i la Festa de la Primavera, passant per les activitats culturals, com conferències, visites i concerts, les activitats solidàries i de voluntariat, i les esportives, de la mà de la secció de basquetbol. El llibre és, en síntesi, un homenatge a totes les persones que durant tots aquests anys han fet possible el Projecte Educatiu Vedruna-Gràcia.

150 anys
Vedruna - Gràcia

> Fundació Privada Educativa Vedruna-Barcelona / Editorialdiac